BABEL
Necunoscuta
din Berlinul
de Est

Immanuel MIFSUD

colecţie coordonată de Dana Ionescu

B A B E L

I m m a n u e l MIFSUD

N e c u n o s c u t a d i n B e r l i n u l d e E s t

Traducere din limba engleză

IOANA VĂCĂRESCU

EDITURA NEMIRA

201

9B= CULTURAL
^CESSh^
lin export
rellffMll
FU WD
j

Volum apărut cu sprijinul Project Support Grant, Malta Art Funds – Arts Council Malta

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României MIFSUD, IMMANUEL

Necunoscuta din Berlinul de Est / Immanuel Mifsud; trad, din lb. engleză: Ioana Văcărescu.

Bucureşti: Nemira Publishing House, 2019

ISBN print: 978-606-43-0433-9

ISBN epub: 978-606-43-0497-1

ISBN mobi: 978-606-43-0498-8

I. Văcărescu, Ioana (trad.

821.111

Immanuel Mifsud JUTTA HEIM

Copyright © Immanuel Mifsud

First published in Malta with the title Jutta Heim by Klabb Kotba Maltin. The present edition is translated from the English edition signed by Albert Gatt. © Nemira, 2019

Coperta: Cristian FLORESCU, Ana NICOLAU
Redactor: Monica ANDRONESCU Lector: Ecaterina DERZSI
Tehnoredactor: Magda BITAY
Tehnoredactor ebooks: Mihai Eftimescu

Orice reproducere, totală sau parţială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă şi se pedepseşte conform Legii dreptului de autor

.Immanuel Mifsud s-a născut în 1967, în oraşul Paola din Malta. De la şaisprezece ani, când şi-a făcut debutul în literatură, a publicat volume de proză şi poezie, iar textele sale au fost incluse în numeroase volume colective şi antologii şi este considerat liderul de generaţie al scriitorilor maltezi de azi. în 2002 a câştigat National Book Award pentru volumul *Sara Sue Sammut's Strânge Stories*. în 2005, când

era deja cunoscut ca regizor de teatru, i-a apărut volumul de proză scurtă *Chimie*, care a fost retras imediat din librării şi după aceea publicat la o altă editură, autorul fiind acuzat de pornografie de presa de stânga şi de cea conservatoare de limbă engleză. A semnat şi cărţi pentru copii, iar poeziile lui figurează în antologii importante. Predă literatură şi teorie literară la Universitatea din Malta. *Necunoscuta din Berlinul de Est* este cel mai recent volum de proză pe care l-a semnat.

Popor al Tebei, compatrioţi tebani! Priviţi acum spre acest om, spre-acest Oedip ce a Sfinxului ghicitoare a dezlegat-o; omul ce-n a sa mână ţinut-a o putere mai presus ca orişicare alta. Măreţia de mulţi i-afost pizmuită! Dar iată-l covârşit de-o înfricoşare ce-l împresoară ca marea-nvolburată. Priviţi, deci, cu luare-aminte şi, până-n cea din urmă clipă, nu socotiţi pe nimeni fericit – pe nimeni, până

ce omul nu păşeşte pragul vieţii,
eliberat din al durerii jug.

Final de act. Un scurt răgaz de linişte. Apoi se dezlănţuie ropotele de aplauze, devenind şi mai asurzitoare când îşi face apariţia Regele, merge spre centrul scenei şi, mână în mână cu Iocasta, se apropie de reflectoare cu figura scăldată în sudoare, cu ochii strălucitori atunci când se uită de jur împrejur. Iocasta îi dă drumul la mână şi face câţiva paşi în spate – aplauzele devin şi mai puternice, şi mai frenetice. Acolo, în mijlocul scenei, cu tâmplele sclipind sub picăturile de sudoare, Regele atotputernic ce decăzuse cumplit cu doar câteva clipe înainte, iar acum era privit cu admiraţie de toţi din jur, face o plecăciune recunoscătoare, apoi se întoarce şi iese iar din scenă.

Se trezeşte tresărind şi îşi dă seama că a lăsat lumina aprinsă, iar micul ceas de pe noptieră îl îndeamnă să se ridice şi să ia un taxi până la aeroport.

Apoi se aude ţârâitul telefonului de la capul patului.

— E ora cinci, domnule.

A privit de la fereastră cum bărbatul înarmat cu semnalizatoare portocalii îndruma pilotul către locul în care trebuia să se oprească avionul. în sala de aşteptare erau doar câţiva oameni, răsfiraţi prin încăpere. A durat o veşnicie până s-a adus scara la uşa avionului. între timp, Erik Xerri şi-a desfăcut centura de siguranţă, a luat o geantă mică din compartimentul pentru bagaje, şi-a strâns geaca şi a tras adânc aer în piept. Se întorsese pe Stâncă. Nu era nimic de făcut: fiecare nou început cunoaşte, în cele din urmă, şi un sfârşit. Câţiva turişti se întreabă sau îi întreabă pe cei din jur de ce durează atât să fie deschise uşile ca să iasă pasagerii, însă nu ştie nimeni. Erik Xerri se aşază din nou şi se uită pe geam, încercând să-şi dea seama dacă poate vedea până în zona de aşteptare, dacă le vede acolo, gata să-l întâmpine. Zăreşte

nişte oameni, însă pe ele nu. Observă şi că steagurile încep dintr-odată să fluture agitate; azi nu sunt murdare, iar culorile nu par prea estompate. Scara pentru avion soseşte în cele din urmă, iar pasagerii se încolonează pentru coborâre. Când ajunge la uşă, bărbatul e întâmpinat de o adiere călduţă. Turiştii deja îşi scot jachetele în vreme ce se îndreaptă agale spre terminal.

Soldaţi însoţiţi de câini agitaţi, cu limbile atârnând pe-afară. Paşaportul are culoarea ierbii din Volkspark, din Berlin. Ştampila e trântită pe o pagină, la întâmplare, marcând reintrarea lui în ţară: 30 Mar 1980.

- Aşa. Cât aţi cheltuit?

Ce să-i răspundă ofiţerului vamal cu expresia aspră şi mustaţa bine creionată?

- Ce era să cumpăr de-acolo? N-am cheltuit nimic.
- Deci ce-aţi cumpărat?
- Nimic.
- Nimic?

- Absolut nimic.

- Suveniruri?

-Cred că glumiţi! Suveniruri?! Lângă el se află un bărbat chel, căruia parcă i se face tot mai cald sub gulerul de la cămaşă, în vreme ce ofiţerul vamal îi scotoceşte prin valiză. Din mânecile hainelor bine împăturite cad câteva ciocolate.

- N-aţi cumpărat nici ciocolată?

- De ce-aş fi cumpărat aşa ceva?

- Nu vă place?

- Ce să-mi placă?

- Şi suvenirurile?

- N-am. V-am zis deja că n-am luat suveniruri, nu?

- Atunci, deschideţi puţin geanta, să vedem şi noi.

îşi saltă cu greu pe masă valiza plină cu haine purtate şi o deschide, văzând cu coada ochiului că vameşul de pe partea cealaltă îi porunceşte unei femei înalte să-şi dea la o parte

lenjeria intimă murdară aşezată peste lucrurile din valiză, ca să vadă ce este sub ea.

- Ăsta nu-i un suvenir?
- E un ursuleţ de pluş pentru fetiţa mea, nu e suvenir.
- Ursuleţ de pluş?
- Un ursuleţ de pluş pentru fiica mea. Ceva cu care să se joace, ştiţi?
- Deci aţi cumpărat ceva, totuşi.
- Am cumpărat un ursuleţ pentru fiica mea.
- Aţi luat ceva şi pentru soţie?
- O carte.
- O carte? înseamnă că doamnei îi place să citească?
- Vreţi să vă uitaţi?

Christa Wolf, *Kindheitmuster*.

- E nemţoaică?

-Cine? Christa Wolf?

- Soţia dumneavoastră.

Chelul începe să urle. Soţul femeii înalte îi strecoară discret o bancnotă ofiţerului vamal, care îi spune doamnei că poate să-nchidă valiza. între timp, soţia chelului scormoneşte prin poşetă şi scoate portofelul.

Bine aţi venit în Malta!

Xerri se uită la ofiţerul din faţa lui şi-şi aduce aminte de tipul în costum cenuşiu. Tipul în costum cenuşiu era destul de înalt şi stătea drept de spate.

O vede pe turista care stătuse pe scaunul alăturat în avion – trece pe lângă el cu o geantă mică, îl zăreşte şi-i face cu mâna. în avion îl întrebase unde i-ar fi sugerat să meargă cât se afla acolo în concediu, mai ales seara. Nu era cine ştie ce frumoasă şi, oricum, gândurile lui Xerri se îndreptau spre bărbatul în costum cenuşiu, care îl privise cu atâta atenţie la Café Mokaba. Turista îl întrebase dacă locuieşte în Valletta, cu ce se ocupă, dacă e căsătorit, dacă are copii. Apoi tăcuse, când îl văzuse scoţând un volum cu piesele lui Ibsen şi apucându-se

de citit. Tipul în costum cenuşiu. De dimineaţă se aşezase la aceeaşi masă la care stătuse şi cu o seară înainte – în seara în care el o văzuse pe Jutta Heim prima dată. Tipul în costum cenuşiu avea o ceaşcă de cafea şi un sendviş ori vreun pateu, ceva. Sosise la scurtă vreme după el, se aşezase la două mese distanţă, comandase ceva şi apoi începuse să-l fixeze cu privirea. Nu-l observase din prima, fiindcă se uitase întâi să vadă unde e Jutta şi apoi, când în cele din urmă o zărise, îi zâmbise, însă ea-şi îndepărtase imediat privirea. Nu înţelegea de ce. Cu doar câteva ore înainte fuseseră în pat împreună, la etajul opt al unei clădiri cenuşii din Berlinul de Est. Cu câteva ore înainte, îi privise părul blond, lung şi mătăsos.

- Bine, atunci.

Erik Xerri îşi închide valiza.

- Să nu vă uitaţi ursuleţul de pluş!

în timp ce se îndepărtează, observă că bărbatul chel încă mai calcă în picioare micul munte de ciocolată, înjurând de zor guvernul, în vreme ce vameşul şi un poliţist îl privesc cu răceală, iar pe obrajii soţiei lui lacrimile curg şiroaie; mâna femeii tremură pe portofelul deschis. Se uită apoi la soldat şi la câinele lui, care stă tot cu limba pe-afară. într-un sfârşit, ajunge la uşa dincolo de care se află libertatea. îşi vede fetiţa, cu feţişoara strălucind de bucurie, repezindu-se spre el cu un strigăt de încântare.

Stând în Café Mokaba, se uită afară şi parcă simte în propria fiinţă pustietatea pieţei.

Este deja martie, însă e tot vreme de iarnă. Poliţişti în uniforme verzi patrulează dintr-o parte în alta a pieţei, oprindu-se în faţa fântânii de prost-gust, unde doi oameni citesc ceva, privind în depărtare şi fumând ţigară după ţigară. Din când în când, din Centrum Warenhaus ies câteva femei cu sacoşe goale, iar poliţiştii le studiază cu

atenţie, însă în cele din urmă îşi pierd orice urmă de interes şi-şi continuă patrularea. Alexanderplatz. Erik Xerri scoate portofelul, vrând să verifice câţi bani mai are, şi-şi dă seama că poate cumpăra mult mai mult decât ce-i oferă meniul. Femeia tânără, cu părul blond, se apropie şi-l întreabă ce doreşte. Un suc de portocale şi un pahar cu apă. Ochii ei sunt ca două statui părăsite într-un spaţiu deschis, vast, au aceeaşi expresie pe care a văzut-o în metrou, înainte de a ieşi la suprafaţă şi de a ajunge în piaţă, unde a fost întâmpinat de frigul înţepător, de spaţiul larg, de cenuşiul ce domnea pretutindeni.

La Checkpoint Charlie – văzuse aceeaşi expresie în ochii soldaţilor care îi analizaseră paşaportul – şi acolo cerul fusese plumburiu, iar tăcerea, stranie.

- La cât ieşi din tură?

Ochii aceia stranii continuă să privească în faţă chiar şi atunci când el le zâmbeşte.

- Te conduc eu până acasă, dacă vrei.

- Cine-a zis că stau singură?

- Dacă nu, poţi să vii la mine, la hotel. E chiar aici, aproape, la câţiva paşi. Dar cred c-ar fi mai bine la tine acasă, ar fi mai puţini care să caşte gura, nu?

- La şapte.

- Atunci, la şapte sunt aici.

Nu-i plac deloc poliţiştii şi oamenii în uniformă. Văzând că bărbatul cu chelie protestează şi calcă în picioare ciocolatele, furios, aruncă o privire spre soldatul cu puşcă semiautomată, care stă în dreptul uşii ce duce spre holul exterior. îşi muşcă buzele. Imediat ce trece de uşă, le vede pe Mildred, care ţopăie de colo colo, şi pe Alexandra, care încearcă s-o convingă să stea locului. Bucuria copilei, chipul ei zâmbitor.

- Da' ştiu că ţi-a luat ceva!

- A durat o grămadă să aducă scara pe care am coborât din avion.

— Şi?

- Şi pe urmă am stat la ditamai coada, fiindcă era un singur funcţionar care să ne ştampileze paşapoartele.

- Şi a durat mult şi până au venit bagajele, nu?

- Păi, da, a durat ceva şi la bagaje.

- Ţi-au umblat prin lucruri?

- Normal!

Mildred se joacă alături cu ursuleţul de pluş. Alexandra îl priveşte şi zâmbeşte. Erik face cafea şi încearcă, din nou, să-şi amintească trăsăturile tipului care purta costumul acela de un cenuşiu ce bătea spre maro-închis; cafeaua aburește, răspândind un miros ademenitor. Aşezat la două mese distanţă de el, cu ceaşca pusă lângă farfurioară, tipul în costum

cenuşiu îi supraveghease fiecare mişcare. Apoi, imediat ce apăruse tânăra cu păr blond – cea care locuia în micul apartament de la etajul opt al unei clădiri de pe o stradă mult prea dreaptă, din cartierul Marzahn – se foise imperceptibil pe scaun. Până şi Erik Xerri se mişcase un pic, cu ceva mai multă siguranţă de sine, e drept. însă privirea fetei rămăsese neclintită, aţintită cu multă hotărâre asupra podelei. în ochii aceia se învolburase pasiunea cu doar câteva ore înainte. Chiar şi atunci când erau pe jumătate închişi de plăcere emanau o fervoare care îl încurajase pe Erik să continue, să meargă şi mai departe.

îi asculta gemetele şi răsuflarea tăiată, şi-o imagina zâmbind şi încruntându-se în acelaşi timp. în apartamentul acela cu două camere, Erik Xerri redescoperise iubirea şi pierduse orice legătură cu timpul, cu trecerea firească a minutelor şi a orelor. Câteva clipe pierduse chiar şi legătura cu spaţiul – era

atât de transportat, încât a uitat că se afla pe un teritoriu străin. A face dragoste într-o ţară străină îi dădea cu totul alte senzaţii decât a face dragoste acasă – aşa cum şi tăcerea era cu totul diferită într-un loc străin, aşa cum şi mirosul păturilor era cu totul altfel. Până şi întunericul părea diferit. Femeia îşi dorise să stingă lumina înainte să fi apucat să se apropie de ea, iar imediat ce a apăsat pe comutator, în loc să simtă neliniştea şi teama de a fi îngropat de viu în întunericul ca de smoală, Xerri a simţit o nerăbdare înfierbântată, ca un copil care de-abia aşteaptă să descopere ce se află în cadoul frumos împachetat pe care îl ţine în mână. Până şi gustul ei era diferit – cu totul diferit de gustul Alexandrei, al Lizei, al ciocolatei pe care se bucurase s-o savureze din nou, al cafelei. Totul era altfel, totul era mai bun.

- Crezi c-o să ne mai vedem vreodată?

- Mâine-dimineaţă trebuie să merg la muncă devreme.
- Cât de devreme?
- Trebuie să prind autobuzul de la şase. Rămâi aici acum. E târziu şi nu te descurci să ajungi înapoi singur, dar mâine-dimineaţă va trebui să te trezeşti cu noaptea în cap. O să fac cafea, bine?
- Stai, lasă-mă pe mine s-o fac! Cum o bei?

Imediat ce a ieşit de sub pătură, a simţit îmbrăţişarea de gheaţă a frigului. A scos un pachet de cafea pe jumătate gol din dulapul din aluminiu, a pus fierbătorul pe foc şi a aşteptat, cu faţa întoarsă de la tânăra blondă, a cărei privire o simţea arzându-i spatele.

- E un loc tare trist, nu?
- Eşti tristă?
- La tine mă referem, nu la mine.
- Te-am cunoscut pe tine, aşa că nu pot să mă plâng.

- îţi place?
- Da, bineînţeles. Ţie?
- Ai o casă frumoasă?
- Nu e cea mai frumoasă pe care am văzut-o în viaţa mea, dar nici cea mai urâtă. Casa mamei era mult mai rea. Chiar hidoasă, de fapt.
- îţi place aici?
- Am fi putut merge la hotelul unde stau eu, dar m-am gândit că nu ţi-ar conveni. Lumea e tare curioasă, nu?
- Nu, nu mi-ar fi convenit.
- Presupun că nu poţi să hotărăşti să pleci când ai tu chef, nu?
- Să plec? De ce? Ca să mă-mpuşte?
- Deci chestii din astea chiar se întâmplă?
- Sigur că da. Acum vreo doi ani. L-a omorât pe un cunoscut de-ai mei.
- A vrut să treacă dincolo?

- N-ar trebui să-ţi povestesc lucrurile astea.
- Cine era?
- Nu contează.
- îl cunoşteai bine?
- Te rog!
- Ce anume în legătură cu locul ăsta te întristează?
- O grămadă de chestii.
- Cum ar fi?
- O grămadă de chestii. Dincolo de zid e o cu totul altă lume. Ai văzut zidul?
- L-am văzut. Doar am venit de dincolo, nu?
- Atunci, îţi dai seama şi singur de ce e un loc aşa de trist. N-ai nevoie să-ţi spun eu. Pe partea cealaltă nu e nimeni împuşcat, fiindcă nimeni nu vrea să vină aici. Iar tu pleci poimâine.
- Aş putea să mă întorc, dacă vrei.
- Să te întorci aici?
- La tine. Dacă vrei.

- Mai e zahăr?

- M-ai aştepta?

- Dacă nu mai e, vezi că am o punguţă cu dropsuri cu lapte, pune câte unul pentru fiecare. Şi vino repede înapoi, c-o să răceşti.

A găsit câteva dropsuri şi a aruncat câte unul în fiecare cană.

- Ia spune-mi, ai familie?

- Le am pe soră-mea – are cinşpe ani – şi pe maică-mea. Mama şi tata au divorţat după ce s-a născut soră-mea, iar mama nu şi-a revenit după despărţire. E pe altă lume. Ele două locuiesc în afara Berlinului, e de mers vreo două ore cu maşina până acolo. Tata nu ştiu unde stă. Acum aproape un an l-am văzut din întâmplare – sau, în caz că nu era el, oricum era cineva care-i semăna foarte bine. La ele merg cam o dată la trei săptămâni. Tu?

- Eu ce?

- Eşti căsătorit, presupun. Ai copii?

-O fată.

- Cum o cheamă?
- Mildred. Are şase ani.
- N-au venit şi ele cu tine?
- Nu. Am venit singur.
- Dar nu le iubeşti?

în tăcerea care s-a lăsat au desluşit strigătele ce se ridicau din stradă până la geamurile apartamentului – cel mai probabil, un tip beat mort. în acelaşi timp, aveau senzaţia că se pot auzi unul pe altul gândind, fiecare îşi pregătea replica următoare. Erik Xerri nu se gândea niciodată la iubire, cu atât mai puţin în ultima vreme. A învăţat, graţie profesiei lui, să profite de fiecare moment şi să-l trăiască cât mai intens cu putinţă. Lucrurile se petrec exact ca succesiunea stagiunilor teatrale: decorul este construit şi apoi demontat, odată cu pregătirile pentru următorul spectacol; o cortină se ridică şi alta se lasă, pentru ca apoi să se ridice din nou, dezvăluind un alt scenariu. Este frumos şi simplu. Lucrurile chiar au devenit extrem de simple, de uşoare.

Chiar şi felul în care a pătruns în apartamentul acela, în gaura aceea dintr-un munte de beton, cu o bucătărie cu mobilă portocalie, din aluminiu, cu o canapea ce se deschidea şi se închidea după cum era nevoie – şi asta fusese foarte simplu. *La şapte. La şapte sunt aici.* La puţin după ora opt, se aflau deja în apartament. La puţin după ora nouă, erau întinşi în pat. Simplu.

-Mai povesteşte-mi despre ţara ta! Trebuie să fie tare frumos acolo, nu? Marea, soarele. E minunat soarele!

- Tu eşti şi mai minunată.

Jutta zâmbeşte, îl sărută şi întinde mâna, scotocind după pachetul de ţigări. Lumina chibritului îi scaldă figura pentru o clipă doar, iar apoi, pe întuneric, o aude suflând fumul şi o mângâie pe umărul gol, plinuţ.

- Trebuie să ne trezim devreme mâine.

- O să mă întorc. Poate prin octombrie. Ce zici?

- Aici nu se întoarce nimeni niciodată.
- Eu am să mă întorc ca să te văd pe tine.
- în octombrie?
- Da, încerc să vin în octombrie.
- Până în octombrie mai e o groază. Şi în octombrie o să fie iar iarnă.
- Toamnă.
- Octombrie e o lună tare stranie. Toamna poate să fie frumoasă: frunzele au nişte culori încântătoare.
- La fel de încântătoare ca tine.
- Când plec de la serviciu mă duc la mici cumpărături, în funcţie de ce-mi trebuie, iar duminica, în ziua mea liberă, merg să mă plimb în parc şi uneori chiar mă aşez pe câte o bancă şi citesc.
-Citeşti?
- Citesc sau mă gândesc. Uneori cânt de una singură.
- Putem să mergem acolo când mă întorc, în octombrie. Găsim banca pe care te aşezi tu

de obicei să cânţi. O să stăm pe banca ta.

- N-am o bancă a mea. Mă aşez unde apuc. Şi uneori nu mă aşez deloc, fiindcă începe deja să fie frig.
- Octombrie. Cred că în octombrie eşti şi mai frumoasă.
- Unde am pus scrumiera?

Frumos şi simplu, aşa a mers totul. Felul în care, imediat ce a stins ţigara, ea a aţipit cu capul lipit de al lui; felul în care el a continuat să privească în gol, în întunericul ce-l înconjura; felul în care Jutta s-a întors apoi cu spatele, dormind deja adânc; l-a luat şi pe el somnul şi a dormit până a sunat soneria de la ceas, la ora cinci. Şi, când a deschis ochii, a văzut că ea se îmbrăcase deja. Se întinde şi, cu ochii cârpiţi de somn, se ridică din pat şi merge să se spele pe faţă la chiuveta din colţ. Apa rece ca gheaţa îl trezeşte brusc şi, când se întoarce spre încăpere, îşi vede hainele aşezate pe unul dintre cele două scaune de la masă, unde îl aşteaptă deja şi o cană de cafea, alături de o

ciocolată mică. Ea îi spune să se grăbească în timp ce împăturește aşternutul şi strânge canapeaua. în autobuz nu schimbă o vorbă. Nimeni nu vorbește, de fapt, toţi pasagerii stau cu privirile pironite în jos. Metroul îi întâmpină

cu mirosul cald de siguranţe

arse.

- Şi ce vrei să faci acum?
- Vin la cafenea cu tine.
- Nu. Mai durează până

deschidem pentru clienţi.

- Dar o să-şi dea seama că n-am

fost în camera mea azi-noapte.

- Şi-au dat seama de mult, stai

liniştit. Ştii să ajungi la hotel?

- Da, e chiar dincolo de piaţă, nu? Trec pe-acolo mai târziu, poate pe la zece. Şi azi lucrezi tot până la şapte?
- Nu veni la zece! La ora aia nu

e nimeni în cafenea.

- Atunci, vin un pic mai târziu.
- îl chema Dietmar.

- Dietmar?

- Dietmar Schwietzer. Cel de-acum câţiva ani.

- Aha. Dar îl cunoşteai bine?

- Las-o baltă! O să întârzii.

Ajuns în camera de hotel, îl fură somnul şi, când se trezeşte, îşi dă seama că a dormit destul. Pe la trei după-amiază merge la cafenea şi în curând apare un tip îmbrăcat într-un costum cenuşiu. Când îi aduce comanda, Jutta nici nu-i vorbeşte, nici nu se uită la el.

- Cum să-i zicem ursuleţului, papâ?

- Hmm, ia să vedem... Ai vrea să-i zici Erich?

- Ca tine? Nu.

- Sau poate Honecker?

— Câh!

- Karl, atunci?

- Karl?

-Da, spune-i Karl! Sau Alexander. Spune-i Alexander!

- Dacă îi spun Alexander, o să sune ca numele lui *mamă*. Şi e prea lung.

- Atunci, rămâne Karl.

-Da, Karl.

Peste cinci minute se ia lumina.

- Iarăşi!

- Avem vreo lumânare, Alexandra?

- Nu cred, a fost şi ieri o pană de curent şi le-am folosit pe toate.

- Ah, grozav, felicitări!

- Păi, ce voiai să fac?

- Nu ştii că se ia curentul o dată la două zile?

- Ieri n-am avut nici apă. Gata, acum îi dă drumul Alexandra. O să înceapă să-i scoată ochii, să-i reproşeze că a adus-o pe stânca asta, unde la telefon ţi se face legătura cu oameni ale căror numere nici nu le-ai format; unde curentul electric şi apa se întrerup brusc, o dată la câteva zile; unde nu

există nici măcar o bibliotecă aşa cum trebuie; unde şoferii de autobuz te înjură şi te supratаxează doar pentru că nu le vorbeşti limba; unde gunoiul e aruncat la drumul mare, în loc să fie pus la locul lui.
Alexandra o să înceapă să-şi toarne toate nemulţumirile şi are dreptate.
îşi petrec seara privind întunericul pustiu ce-i înconjoară.

- Cum este Berlin Ost?
- Urât, cu ceva urme ale frumuseţii de altădată. Cenuşiu, în cea mai mare parte. Tăcut. Ba nu, nu tăcut, ci redus la tăcere.
- Cu alte cuvinte, socialist.
- Exact.
- întunecat?
- Seara e întunecat.

Dimineaţa... în fine, vremea n-a fost prea bună, aşa că a fost destul de întunecat.

- Au şi ei pene de curent?
- Nu ştiu. Cât timp am fost eu acolo, cel puţin, n-a fost nicio pană.

- Spre deosebire de aici. Vezi dacă îmi găseşti tu ţigările, Erik!

Chipul i se luminează la flacăra chibritului şi el o aude suflând fumul. Pustietatea din Alexanderplatz se întinde în faţa lui, ca şi cum ar fi adus-o acasă cu el. Tăcerea care se lasă între ei odată cu întunericul este asemenea liniştii ce învăluia zidul pe lângă care trecuse în plimbările pe străduţele cenuşii, străduţe pe care le traversa şi pe care hălăduia încotro avea el chef. Alexandra e undeva în faţa lui, însă abia îi vede chipul atunci când duce ţigara la buze, trage cu poftă din ea şi jarul licăreşte câte o clipă. Dacă vine curentul înainte să meargă la culcare, o să-i scrie Juttei. Când au ieşit din apartamentul ei, s-a uitat cu atenţie la număr, la numele străzii. O să-i scrie că nu înţelege de ce în a doua seară, la ora şapte, nu l-a mai băgat în seamă deloc; doar ştia că pe ea o aştepta în faţa cafenelei! Dar, în loc să vină spre el, ea a trecut grăbită pe lângă el împreună cu

o prietenă, mergând spre intrarea de la metrou şi dispărând în marea de pardesie şi de umbrele închise.
Jutta Heim.
- Mă duc la culcare.
- Sosesc şi eu acum. Mai stau puţin, poate vine curentul şi apuc să mai rezolv câte ceva.
- Să nu stai prea mult, dacă trebuie să te trezeşti devreme mâine. Lucrezi, nu?
- Mâine e sărbătoare naţională.

Alexandra bâjbâie spre dormitor şi Erik rămâne în urmă, cu privirea pierdută în întunericul ce pare, în acelaşi timp, imens şi teribil de înghesuit. Ţine o mână pe masă, iar cu cealaltă atinge uşor foaia de hârtie din buzunar, pe

care a mâzgălit în grabă adresa Juttei. Aşteaptă să revină curentul ca să-i poată scrie

.Dragă Jutta, nu ştiu ce s-a întâmplat. Am vrut să-mi petrec cu tine ultima noapte în Berlin. Oare ai uitat? Cam repede m-ai uitat! Am crezut c-o să ne mai întâlnim. Voiam să te văd. Dar am să vin să te văd în octombrie. Poate reuşeşti să-ţi iei liber câteva zile ca să mai petrecem un pic de timp împreună. Ce zici? Mă gândeam să mergem până la Rostock, să vedem marea. Sau să facem drumeţii prin pădure. *în octombrie copacii o să arate minunat. Mă tot gândesc la noaptea pe care am petrecut-o împreună. Sunt multe lucruri pe care aş fi vrut să ţi le spun, dar n-am avut timp. Ai idee cât mă supăr când se întâmplă asta, când trebuie să plec în grabă? Pe urmă te-am aşteptat, dar ai plecat în fugă de la cafenea şi n-am reuşit să te*

prind din urmă. Apoi te-am pierdut la metrou. M-am întors la hotel şi am încercat să găsesc o modalitate de a te suna undeva, dar nu am ştiut cum să-ţi caut numărul de telefon. Am cerut o carte de telefon, dar la recepţie mi-au spus că nu se poate. N-am idee de ce, dar asta mi-au zis. Aşa că te-am pierdut. Jutta, m-am îndrăgostit de tine! Ştiu că n-ar trebui să spun asta, dar ăsta-i adevărul. Din clipa în care te-am văzut dispărând în Alexanderplatz, n-am mai putut să mă gândesc decât la tine. Ne vom vedea din nou în octombrie. Ai spus că până atunci mai e mult. Aşa este, dar până la urmă vine şi luna octombrie. între timp, am să-ţi scriu în continuare. Notează-ţi adresa mea! Scrie-mi şi tu! Jutta, te iubesc! Erik.

Aprilie.

Mai.

Iunie.

Iulie.

August.

Septembrie.

Noiembrie.

Tolănit pe canapea, Erik trece repede peste canalele de televiziune, în căutarea unui buletin de ştiri. Lângă el se află un aparat de radio şi un caiet în care îşi mai notează din când în când câte o idee. O pereche de ochelari coborâtă până pe la mijlocul nasului, o ţigară care arde singură într-o scrumieră ce dă pe din afară de scrum, cu un miros înecăcios şi mucuri de ţigară.

-Eu o să plec. Pa!

- Acum?

- Păi, da, mă duc la serviciu. De ce? Vrei să mă duci tu cu maşina?

- Azi nu, Mildred.

- Nu poţi să te dezlipeşti de televizor.

- Exact, azi nu pot să mă dezlipesc de televizor. Cum a mers ieri?

-Unde?

- La restaurant. Nu acolo ai fost şi ieri? îţi dau ture zilnice?
- Cam aşa. Ştii că *mamă* n-a fost prea încântată că m-am angajat acolo?
- De ce i-ai spus?
- Păi, de unde era să ştiu? Nu departe de unde stă ea acum e un McDonald's şi i-am propus să mergem acolo – dac-ai şti ce faţă a făcut! Pe urmă i-am spus că lucrez într-un restaurant *take away* şi a făcut o faţă şi mai şi!
- Despre mine aţi vorbit?
- Tu ce crezi? M-a întrebat dacă ai prietenă.
- Şi ce i-ai zis?
- I-am spus că *papa* e băgat mereu în câte o combinaţie.
- Mii, dacă trebuie să pleci, poţi să porneşti de pe acum, că eu nu te duc cu maşina.
- Ce amabil din partea ta! Să ştii că dup-aia ies în oraş.
- Să-ţi las ceva de mâncare?

- Nu. Şi s-ar putea să rămân peste noapte la o prietenă.
- Cum vrei tu.
- Pa! Să ştii că nu-i adevărat, *mamă* nu m-a întrebat dacă ai iubită. Te-am luat eu peste picior, atâta tot. Dar să ştii că am vorbit un pic despre tine când m-a condus la aeroport.
- Poftim?! Aţi stat împreună o săptămână întreagă şi a întrebat despre mine abia în ultima clipă?
- Pa, *mamă* nu e ca tine. Ştii că nu e. Şi, în plus, acum are pe cineva.

-Ştiu.

- De ce nu ai şi tu pe cineva, Pa?
- Mildred, ţi se pare că ăsta e momentul cel mai bun să discutăm despre asta?
- Nu. Bine, hai că plec! Să nu uiţi că nu vin acasă după serviciu!
- Că s-ar putea să nu vii.
- Nu, sigur n-o să vin, fiindcă am hotărât să rămân peste noapte la prietena mea.
- Dar mâine ai cursuri, nu?

- Mă duc direct acolo. Mă întorc mâine-seară.

Fiica lui închide uşa încetişor. Imaginile de la televizor sunt incredibile. Nişte oameni stau lângă un zid pe care l-a văzut şi el, cu ani în urmă, şi îl demolează. Unii se caţără pe el, se aşază pe coama lui. La Poarta Brandenburg s-a adunat o mulţime uriaşă, oameni cu chipuri ce sclipesc de sudoare, oameni care zâmbesc se îmbrăţişează, beau şampanie. Şi-o aminteşte pe Jutta Heim, tânăra blondă la care ar fi trebuit să se întoarcă în octombrie, cu nouă ani în urmă, însă acea lună octombrie nu sosise niciodată. în nici o lună îi trimisese vreo şase scrisori. Aşteptase o lună, chiar şase săptămâni, dar Jutta Heim nu-i răspunsese. Nici scrisorile lui nu se întorseseră. Studiază cu atenţie fiecare chip asupra căruia zăboveşte camera de filmat, încercând să zărească fata cu care făcuse dragoste pe o canapea, într-un apartament aflat la etajul opt al unei clădiri

din cenuşiul cartier Marzahn, din Berlinul de Est.

Cum ar fi fost dacă, asemenea lui Iuri Jivago în tramvai – ar fi văzut-o pe Lara lui mergând pe stradă, la fel de frumoasă ca atunci, cu păru-i blond prins la spate? Şi dacă ar fi văzut-o la televizor... ce? Făcea infarct de prea multă bucurie? în fond, povestea Juttei Heim fusese repetată de multe ori, în multe alte ţări, unde regimurile politice nu fuseseră o piedică, unde nu existaseră tipi în costume cenuşii, care să se aşeze la două mese distanţă pentru a sta cu ochii pe ei. De ce nu sosise niciodată acea lună octombrie? Poate pentru că până în toamna aceea Alexandra îşi făcuse bagajele şi plecase, iar el rămăsese cu o fiică în grijă şi cu nişte poveşti care duraseră doar câteva zile. Apoi sosiseră forţele speciale îmbrăcate în negru, cu scuturi şi bastoane, cu gaze lacrimogene ce învăluiseră mulţimea ca o pâclă. Clădiri de birouri distruse, case dărâmate. Aeroportul fusese jefuit. Oameni

cu craniile despicate după o bătaie cruntă. Parapete prăbuşite la pământ. Camioane care stârneau spaima. întunericul nopţilor fără curent. Fotografia unui tânăr care zăcea într-un lac din propriul sânge, un martir, care fusese declarat erou al poporului – al unei jumătăţi din popor, în orice caz. Stătuse la balcon într-o seară, uitându-se în jos la maşinile care treceau în viteză pe stradă, claxonând tare, oamenii fluturau steaguri şi învârteau prin aer iepuri morţi înainte de a-i jupui, de a-i pune în tocăniţe şi de a-i înfuleca, în vreme ce vecinii se îmbrăţişau şi cântau. Văzuse oamenii privindu-se uluiţi. Văzuse băile de sânge: sânge pe pereţi, sânge pe marmura albă, haine pătate de sânge, sânge pe portierele maşinilor, dinţi murdari de sânge, sânge în oalele cu tocană şi cu spaghete, sânge.

La 6:30 seara, în liniştea amurgului din Alexanderplatz, Erik aşteaptă în picioare, pătruns de frig până la os, cu ochii aţintiţi asupra cafenelei

Mokaba. Din când în când mai aruncă o privire la ceas. Se simte ca un puştan de cinşpe ani care-şi aşteaptă iubita în faţa şcolii. La 7:10 vede două tinere ieşind repede din cafenea şi se simte uşurat. E acolo şi un bărbat îmbrăcat în palton, pe care are impresia că l-a văzut şi mai devreme, dar nu-l bagă în seamă. Porneşte spre cele două femei înfofolite bine ca să se apere de frig, însă amândouă merg cu capul în jos, dând zor spre gura de metrou. Nu-i vine să creadă. în piaţă sunt şi nişte poliţişti, vreo patru, care patrulează de colo până colo, ca de obicei, şi un grup de punkeri cu părul ridicat ca ţepii unor arici-de-mare, care tândălesc şi vorbesc în gura mare. Lumina de la Hotel Berlinstadt se revarsă câţiva metri buni în Alexanderplatz. Iar ceasul universal îi aminteşte că dincolo de Zid există o lume uriaşă, o lume nesfârşită. Vede toate lucrurile astea în timp ce le priveşte pe cele două tinere, în timp ce o priveşte pe Jutta Heim

mergând cât de repede poate spre metrou. Se grăbeşte şi el, iar în spatele lui, neobservat, păşeşte uşor bărbatul în palton. Nedumerit, cu inima bătându-i nebunește, Erik îi vede pe punkeri râzând şi fumând, vede că poliţiştii se uită spre el şi apoi unul dintre ei îl opreşte şi-l întreabă dacă s-a rătăcit. îi spune că se grăbeşte să prindă metroul, iar poliţistul îl întreabă unde merge; siderat, zâmbeşte neliniştit şi-i răspunde că se duce la teatru.

— Ar fi mai bine să luaţi un taxi, domnule, metroul e foarte aglomerat la ora asta. Pentru turişti e întotdeauna mai bine să ia un taxi. Avem cele mai bune taxiuri din lume, să ştiţi.

Priveşte întinderea vastă din Alexanderplatz, întunericul, pe Jutta Heim în timp ce dispare. Şi aude paşii regulaţi ai cuiva în spate şi îl vede pe bărbatul ăla, care acum poartă o haină de piele, se miră de coincidenţă, se miră că dă încă o dată cu ochii de tipul care în dimineaţa aceea stătuse la două mese de el şi

care acum se îndrepta şi el spre staţia de metrou. Mai târziu, întins pe pat în camera de hotel, îi dă prin minte să ia un taxi şi să meargă la ea. Este consternat că nu i-a venit ideea mai devreme. Dar ce face dacă n-o găseşte acasă?

-La adresa asta!

Şoferul îl priveşte lung. Lung îl priveşte şi mai târziu, când, imediat ce ajung în Marzahn, îi cere să aştepte. Şi iarăşi îl priveşte lung când îl vede, peste cinci minute, că se urcă singur în Trabant şi îi cere să-l ducă înapoi la hotel.

Aceea a fost ultima dată când a văzut-o pe Jutta Heim: în timp ce se îndrepta grăbită spre intrarea la metrou din Alexanderplatz, la braţ cu altă tânără. Când a sunat la sonerie, a zărit o femeie de vreo cincizeci de ani privindu-l din uşa deschisă a apartamentului de alături; apoi femeia a intrat în casă şi a închis uşa. Privirea ei îi era cunoscută. Era aceeaşi căutătură pe care o observase pe toată durata şederii în Berlin:

privirea poliţiştilor care patrulau prin piaţă, privirea oamenilor din magazinele în care se vindea socialismul ca marfă de preţ, privirea noii generaţii, a soarelui care strălucea acum mai puternic decât niciodată. Zărise privirea aceea de multe ori după ce trecuse graniţa cu paşaportul şi cu viza în mână, de când trecuse prin zidul păzit de soldaţi cu arme semiautomate. După ce a mai sunat şi o a treia şi inutilă dată, s-a simţit copleşit de povara întunericului şi a pornit înapoi spre hotel.

În faţa televizorului, în timp ce ştirile prezintă întruna aceleaşi imagini glorioase şi el studiază figurile din mulţime, încercând să găsească chipul femeii cu care făcuse dragoste în apartamentul acela de la etajul opt, Alexanderplatz îşi face din nou apariţia, sumbră şi întunecată, rece, tăcută, mută, păzită de gărzi în uniforme verzui. Alexanderplatz. Berlin Ost. Pustiul din piaţă, de pe străzile pe care se plimbase, pe care îl condusese Jutta în

noaptea de dinainte. Nu are ce să facă. Se plimbă şi se uită în jur, iar se plimbă şi se uită în jur şi nu vede nimic. Nu simte nimic. E simplu. Totul e atât de simplu. în curând o să le vadă din nou pe Alexandra şi pe Mildred, o să vadă din nou micimea acelui loc, are să vadă din nou soarele ce răsare şi
străluceşte dinspre est. Restul nu există, aşa cum nu exista nimic nici în ochii celor doi poliţişti care l-au sfătuit să ia un taxi până la teatru. Nimic. Iar tăcerea care îl înconjoară este asemenea tăcerii ce se citea în ochii Juttei Heim când venise în dimineaţa aceea la masa lui, să-l servească. Simţea că i se închid ochii de somn şi îl dureau picioarele de la atâta mers fără ţintă în jurul pieţei pustii. Şi se lăsase răcoare, chiar frig. Nimic nu avea nume. Nici măcar Jutta Heim nu avea nume. Nici măcar Erik.
Lumina din hotel şi privirea recepţionerei i-au oferit, totuşi, o mică alinare. în orice caz, în ciuda întunericului cenuşiu şi a

oamenilor care priveau pierduţi în fântână, Alexanderplatz era un loc frumos.

- Bună seara, domnule!

- Aş vrea să fiu trezit mâine-dimineaţă cu un telefon, vă rog.

- La ce oră, domnule?

- La cinci ar fi foarte bine. Spuneţi-mi, domnişoară, la ce oră ieşiţi din tură?

Ochii ei aveau nuanţa Alexanderplatz-ului, vocea ei avea timbrul Alexanderplatz-ului.

- La şapte.

- Adică şapte dimineaţa?

- Exact, domnule. Pot să vă mai ajut cu ceva?

- E ultima mea noapte în Berlin.

- Da, am lucrul acesta notat aici, domnule. Sper că aţi avut timp să vizitaţi oraşul şi că veţi pleca de la noi cu amintiri frumoase.

- Tocmai de asta v-am întrebat la ce oră ieşiţi din tură.

Acum zâmbeşte şi îl priveşte altfel.

- Mă tem că nu-mi pot părăsi locul de la recepţie. Dar pot aranja ceva pentru dumneavoastră, dacă doriţi. Nu vrem să plecaţi de la noi dezamăgit.

-Nu, nu. Treziţi-mă la cinci mâine-dimineaţă! Şi, dacă se întâmplă să aveţi un pic de timp liber, ştiţi în ce cameră sunt.

Simplu. în liftul care urcă spre etajul doisprezece e o femeie cu păr castaniu, cu haina închisă până la gât şi cu poşeta pe umăr. îl priveşte insistent. Apoi se uită la bucata de hârtie pe care o are în mână şi coboară la etajul opt. Uşile liftului se închid şi apoi se deschid din nou la etajul următor, unde urcă altă femeie, aproape identică celei care tocmai a coborât. Apasă pe buton la un etaj inferior, însă liftul urcă mai întâi până la etajul doisprezece.

La cinci dimineaţa sună telefonul, dar el e treaz deja.

- E ora cinci, domnule.

Nu însemnase mare lucru, până la urmă. Ştia că nu însemnase mare lucru. în ziua în

care a plecat Alexandra era soare, cald. Voia s-o conducă la aeroport, dar ea a insistat să ia un taxi şi nu avea chef s-o conducă nimeni. Mildred a început să plângă pentru că pierduse ceva.

Ar trebui să te conducem la aeroport. Fata vrea să vină, nu vezi

?Mă gândesc la tine. Mă exciţi. Şi te vreau. Chiar te vreau. Te visez goală, visez că tânjeşti după mine. Visez că gemi şi că mă implori să nu mă opresc, vrei şi mai mult. Ne dezlănţuim amândoi, ţipăm după pofta inimii, fiindcă nu ne aude nimeni. Visez că te văd goală-puşcă, întoarsă cu spatele spre mine; îmi las privirea să zăbovească pofticioasă pe fundul tău. Te vreau atât de tare! Aşa de tare! Nu ştiu de ce-mi imaginez toate lucrurile astea, adevărul e că nici măcar nu te-am văzut, de fapt. Ai stins lumina şi te-ai întors cu spatele.

Am simţit că te dezbraci, dar n-am văzut nimic. Ţi-am simţit imaginea. Tu măcar m-ai văzut când te-ai trezit în dimineaţa următoare – cel puţin, aşa cred. Dar eu nu te-am văzut. Nu te-am văzut niciodată goală. Şi trebuie să te întreb: cine eşti? îţi ştiu numele, te-am simţit, îţi cunosc ochii şi braţele, te cunosc pe dinăuntru, dar nu ştiu cum arăţi.

O chema Jutta Heim.

Am citit o poveste despre o femeie care a fost măritată patru zile şi jumătate. într-o sâmbătă, prietena ei cea mai bună de la serviciu a venit într-un Volkswagen pe care tocmai şi-l cumpărase şi a condus-o la starea civilă. S-au întâlnit cu mirele, care le aştepta deja acolo, împreună cu fiul lui şi cu logodnica acestuia. Şi băiatul miresei era deja acolo, cu iubitul lui, dar şi cu tatăl femeii, însoţit de domnişoara care în ultima vreme era mai mereu la el acasă. Mirele era într-un costum de culoare închisă, în cinstea ocaziei deosebite, şi-şi tunsese barba. Mireasa purta o rochie de

culoare lila şi prietena ei îi adusese un buchețel de flori – trandafiri albi şi roz. Cei roz nu prea mergeau cu rochia lila, dar ce mai conta?

Miercuri la prânz, femeia era cu bărbatul ei la Urgenţe. Era înconjurat de tuburi şi de aparate pe care licăreau cifre colorate. La ora trei după-amiaza, asistenta a scos toate tuburile după ce a închis aparatele şi i-a spus femeii să aştepte pe hol, în timp ce ei îi pregăteau trupul neînsufleţit. Vineri dimineaţa, prietena ei a luat-o de acasă cu maşina, Volkswagenul pe care tocmai şi-l cumpărase, şi a dus-o la crematoriu. Acolo le aştepta fiul lui, cu logodnica. Şi fiul ei, cu iubitul lui, precum şi tatăl ei, cu domnişoara lui. în ziua aceea a purtat din nou rochia lila şi a avut un buchet de trandafiri roşii, care nu prea mergea cu rochia, dar ce mai conta?

Ajung la finalul poveştii şi mă gândesc iar la tine. Mă gândesc la trupul tău, în timp ce te dezbraci, la felul nestăpânit în

care îl doresc, cum vreau să-l posed, să-l simt lipit de mine, fierbinte, în timp ce stăm încleştaţi ca într-un dans, gata să se abandoneze, în braţele mele, dorinţei mele fără margini.

îmi aminteşte de vremea în care încă mergeam la biserică şi acolo o vedeam pe Bella, cu pantofii ei cu toc, cu părul prins într-un coc în vârful capului. Vreau să continui să scriu. Mă gândesc la tine. Mâinile tale, degetele care ţineau cana de cafea pe fundul căreia se topea un drops cu lapte. Degetele tale, croindu-şi drum pe trupul meu. Bella era întotdeauna machiată. Chipul ei era ca un tablou: o acuarelă în toate culorile curcubeului. Se spunea că lucrează în oraş. O vedeam când se
întorcea acasă dimineaţa, devreme de tot, sau seara. Aşa se spunea. Se ziceau multe despre Bella. Ea făcea totul altfel decât cei din jur; parcă nu înţelegea cum trebuie trăită viaţa. Dis-de-dimineaţă, ea tocmai ajungea acasă, în loc ca

atunci să plece; pleca de acasă la ora la care ar fi trebuit să se întoarcă. Marion, pe de altă parte, fiica doamnei Agnese, pleca de acasă dimineaţa, cu o coală de hârtie cartografică rulată şi băgată într-un tub, cu un teanc de caiete şi cărţi sub braţ şi încă un teanc iţindu-i-se din taşca maronie. Doamna Agnese zăbovea un pic la poartă şi-i făcea cu mâna, înainte ca Marion să dispară după colţul străzii. De multe ori Bella îşi făcea apariţia chiar în momentul acela, mergând agale spre casă. Când ea se apropia, doamna Agnese intra imediat înăuntru. Şi probabil că nu o observa niciodată pe Gemma, care privea din balconul de deasupra ei, aşteptând. Şi ea intra în casă când apărea fiica ei, Bella – mergea să-i facă o cafea. Eu priveam toată scena în timp ce mama ungea două felii de pâine cu unt, fierbea nişte ouă şi pregătea câteva bucăţi de carne de la sare. Bella şi Marion. Marion avea un chip frumos. Uneori mi se părea că seamănă

cu figura păpuşii surorii mele. Bella nu avea chipul frumos, dar... de la gât în jos...! Şi-apoi mai era şi felul în care mergea, legănarea aceea leneşă a şoldurilor. Marion era mereu în grabă, dimineaţa mergea la şcoală, după-amiaza se întorcea acasă, seara se ducea la slujbă, apoi iar acasă, apoi la Mişcarea Acţiunii Catolice şi iar acasă. Iar în dimineţile de sâmbătă, înainte ca Bella să se fi întors acasă, Marion apărea la uşa din faţă cu două găleţi, un scăunel şi o bidinea şi începea să trudească la faţadă. Sâmbăta purta un compleu verde-închis, compus dintr-o bluză, o jachetă şi o fustă maronie. După ce ştergea de praf uşa de la intrare, geamul şi fereastra în evantai de deasupra uşii, se urca pe scăunel şi spăla fereastra, uşa, apoi obloanele. Urca şi cobora de pe scăunel întruna. Purta nişte papuci roz ca puloverele surorii mele. Apoi clătea trotuarul, bucata din faţa uşii lor, şi obloanele. în momentul acela apărea Bella, cu o ţigară în mână, cu mersul ei

legănat. Marion reuşea să strângă tot şi să ducă repede lucrurile în casă, trântind uşa după ea. Intra şi Bella în casă, închizând uşa în urma ei. Un sfert de oră mai târziu, apărea Gemma cu un coş pentru cumpărături şi pornea spre alimentara lui Mary. Marion şi Bella. Şi Jutta Heim. Nu erau multe maşini pe strada noastră. Uneori apărea o maşină galbenă duminică după-amiaza, se oprea şi claxona, Bella ieşea din casă şi se urca în maşină, iar aceasta pornea. Câteodată, în loc să plece, maşina rămânea o vreme, iar Bella se urca şi stătea înăuntru, cu un bărbat cu părul grizonant şi cu încă unul, care îi semăna, aşezat pe bancheta din spate. Peste o oră, peste tot în jurul maşinii erau împrăştiate chiştoace. Duminica mergeam la slujba de la ora opt. Stăteam sub naos, în partea dreaptă, de unde de-abia vedeam preotul. Dar pe Marion o vedeam destul de bine, cânta cu mult patos în corul bisericii, alături de celelalte fete de la Acţiune şi de băieţii de

altar. *Nadurazvk ja hobz tas-Sema, frott l-imh-abba l-izjed bnin*. Mergea să-şi ia împărtăşania, se întorcea la locul ei ţinând mâinile împreunate şi capul plecat, îngenunchea cu ochii închişi. Şi după ce-şi mai făcea cruce o dată, pentru ultima oară, Marion împreună cu celelalte fete şi cu băieţii de altar cântau *Fil-Hlezvzva ta' Mejju*. Marion. Afară, în parvis, în compania lui Madam Depasquale, a domnişoarei Grima şi a domnişoarei Camenzuli. Apoi se apropia părintele Victor şi Marion parcă se fâstâcea, cobora privirea. Apoi, după ce se foia un pic, îşi lua rămas-bun de la ceilalţi şi mergea la cofetăria Veronka. Acolo eu comandam mereu un baton Mars şi Marion cumpăra *cannoli* – cu ricotta şi o *sinizza* – sau rulouri dulci, din care se scurgea umplutura de friscă. Uneori îmi zâmbea când ne nimeream amândoi la Veronka. Apoi traversa piaţa, grăbindu-se să ajungă acasă. Câteodată se oprea în piaţă. Alexanderplatz:

soldaţii, şi frigul, şi pustietatea, şi cenuşiul, şi hotelul, şi ceasul, şi fântâna, şi oamenii care te privesc aşa cum te privesc poliţiştii când traversezi piaţa de la hotelul tău înspre partea opusă, când îţi croieşti drum spre metrou. Alexanderplatz şi chelneriţa aia. Jutta Heim aia. Trebuie să se oprească uneori, fiindcă domnul Magri, care i-a fost profesor vărului meu, vine din partea cealaltă a pieţei. Şi Marion zâmbeşte atât de larg. Zâmbeşte şi domnul Magri. Iar uneori ea coboară ochii şi zâmbeşte şi mai larg, apoi se uită în jur. El nu se uită în jur. Se uită fix la ea, la Marion, la chipul ei, cred că la chipul ei se uită. îl văd cum îi priveşte figura. El zâmbeşte. Ea
zâmbeşte. Eu sunt singurul care nu zâmbeşte. Tot ce face el este să zâmbească şi apoi stau de vorbă. Bella coboară din autobuz şi traversează piaţa, iar domnul Magri o priveşte şi Marion îl priveşte pe el, care o priveşte pe Bella, care nu priveşte pe nimeni. Dar, de pe veranda

kazin-ului Steaua, se uită cineva la ei, ţinând un pahar cu ceai într-o mână şi în cealaltă o colivie în care ciripeşte veselă o pasăre; apoi mai ies dinăuntru câţiva oameni, cu berile în mână. Bella dispare după colţ. Marion zâmbeşte, stând lângă domnul Magri, în mijlocul pieţei. Marion şi domnul Magri. Marion cu domnul Magri.

Când a murit doamna Agnese, mulţi de pe strada noastră au mers la înmormântare. Gemma, cu cei doi nepoţi şi cu mama lor, Bella, Madam Depasquale a fost şi ea acolo, sprijinită în bastonul ei strălucitor, şi domnul Magri s-a dus cu doamna Magri, care-i fusese profesoară surorii mele înainte de a se căsători. Marion a continuat să meargă grăbită la şcoală, a continuat să spele cu conştiinciozitate uşa de la intrare în fiecare sâmbătă dimineaţă, a continuat să meargă la slujba de la ora opt, să cânte în fiecare duminică. Era tot frumoasă.

La vremea aceea, tata avea obiceiul să-şi împăturească exemplarul din *Il-Helsien* — în patru şi să-l îndese în buzunarul hainei. Mă duceam la baie destul de des, dar mai ales sâmbăta şi duminica: în zilele de sâmbătă, chiar înainte de prânzul la care mâneam ravioli cu sos de roşii, iar duminica, fix în momentul în care tava cu macaroane era băgată în cuptor. Mergeam pe vârfuri până la baie, închideam cu grijă uşa şi le luam cu mine pe Marion şi pe Bella. îi zâmbeam lui Marion, îi zâmbeam şi Bellei. Apoi deşurubam capul Bellei şi îl puneam pe podea, cu faţa în jos, iar în locul lui aşezam capul lui Marion, după ce i-l scoteam de pe gât. Apoi o luam în braţe pe femeia aceea, îmi îngropam faţa între sânii ei, îmi frecam nasul de gâtul ei la care atârnau lanţuri de aur. Iar cu degetele frământam şi frecam până ce erau lipicioase, iar mie mi se tăia răsuflarea. în loc să se grăbească, o vedeam pe Marion mergând încet, cu paşi leneşi, purtând pantofi cu toc în locul

papucilor roz, ţinând în mână o ţigară în locul pensulei de var. Ne întâlneam în piaţă şi-mi zâmbea, cu buzele mânjite de dulceaţa
din *cannoli.* Uneori mergea atât de încet, încât deja mi se tăia răsuflarea şi aveam degetele lipicioase chiar înainte să ajungă la mine. Marion şi Bella. Sâmbăta şi duminica. Uneori, şi în timpul săptămânii. Uneori, aproape în fiecare zi de duminică şi până sâmbătă.

Dincolo de zid era altă lume. Ai văzut zidul? Imediat ce s-au aşezat pe pat, chiar în clipa în care a simţit mângâierea uşoară a mâinii lui pe spate, ea a stins lumina. A auzit-o scoţându-şi puloverul, desfăcându-şi sutienul, şi a avut impresia că s-a aplecat în faţă, pentru a-l agăţa pe spătarul scaunului de lângă canapea. Totul s-a întâmplat pe întuneric. A simţit tot. Nu a văzut nimic. în avion s-a gândindit la ea. Trecând din nou prin fiecare scenă, de data aceasta singur. Hotelul; piaţa; Checkpoint Charlie; soldaţii

înarmaţi care priveau, care făceau câte o fotografie, la fiecare câteva secunde, cu ochii pe jumătate ascunşi sub cozorocul şepcilor. Paşaportul; plecarea; întoarcerea la lumea liberă. Berlin Tegel, 8:40 a.m. Mă gândesc la tine. Mă stârneşti. Te vreau. Te vreau atât de mult. Alexanderplatz. Berlin Ost. Nu mai este nimic în mine când încep să mă gândesc la casa, la strada, la oraşul, la ţara în care locuiesc. Jutta Heim avea poveşti de istorisit, însă a hotărât să păstreze distanţa. Nu ştiu prin ce a trebuit să treacă Jutta Heim pentru a ajunge să cunoască poveştile acelea. Acolo, nimeni nu ştie poveştile.

în Alexanderplatz e tot frig. Dimineaţa, oamenii aşteaptă autobuzul sau metroul – se citeşte în ochii lor că ar vrea să se afle încă sub pătură, cuibărindu-se mai bine, întorcându-se de pe o parte pe alta. Au ochii pe jumătate închişi, dar în ei domnesc tăcerea, pustietatea, cenuşiul pieţei. Oamenii aceia poartă

piaţa în ochi. Alexanderplatz este în ochii Juttei Heim în timp ce-şi plimbă degetele pe marginea cănii cu cafea, în ochii oamenilor de acolo zăboveşte penumbra după-amiezilor târzii. Ca întunericul ce cuprinde casa, chiar şi azi, când e pană de curent. Şi acum, în timp ce soţia lui doarme într-un colţ al patului şi fetiţa este la ea în dormitor, Erik simte că a adus povara şi întunericul cu el. Poate că în timp ce el dormea Jutta Heim îi deschisese raniţa mică şi le strecurase repede înăuntru, iar el nu se prinsese; poate că le împăturise
frumos, ca să nu atragă prea mult atenţia, iar el plecase cu ele fără ca măcar să-şi dea seama. între timp, încearcă să uite, dar, în loc să uite, îşi aminteşte tot în culori din ce în ce mai vii...

Chiar şi în avion m-am gândit la tine. La trupul tău, pe care îl doresc cu atâta ardoare, pe care vreau să-l posed, să-l simt lipit de mine, fierbinte, în timp ce stăm încleştaţi ca într-un dans, gata să se abandoneze în

braţele mele, în faţa dorinţei mele fără margini. Chiar şi la altitudinea asta, sus, în cer, te visez pe tine, visez că gemi. Te visez tresărind, fremătând când îmi îngrop faţa în miezul tău. Am nevoie să-ţi simt căldura pe faţa mea, să-ţi simt umezeala, mirosul, să simt mirosul pe care-l emană dinăuntrul tău.

- Erik.

-Ce?

- A venit curentul?

- Da, dar s-a luat iar.

- Ce faci acolo?

- Acuma vin. Mergi la culcare. E târziu de tot.

Mă gândesc la tine şi mi-e milă. Povestea ta nu e fericită. Şi suferi. Dorinţa asta uriaşă pe care o simt, dorinţa pentru tine, pentru trupul tău. Alexandra, întunericul. Acum două zile stăteam în întuneric. Şi în tăcere. Şi eram întins lângă o femeie. Jutta Heim. Trebuie că era tare târziu. Aşa cred, cel puţin. Imediat ce am coborât din

autobuz, ne-am grăbit de-a lungul străzilor drepte şi întunecoase din Marzahn, cu privirile coborâte spre trotuar, până ce am ajuns la blocul ei, în lift, pe etaj, în apartamentul ca o mică gaură în ciment ce-i aparţinea Juttei Heim. Nu am vorbit mult. Eu am răsfoit revistele de pe măsuţa de lângă uşa de la intrare, în timp ce ea deschidea canapeaua de un portocaliu-închis. Nici măcar nu am făcut duş. Ne-am întins. Apoi întuneric. Apoi era pe mine, asudată, iar eu auzeam că e în extaz, simţeam că se apropie de orgasm. A început să ţipe, i-am astupat gura cu mâna, dar mi-a dat-o la o parte brutal, cu forţă. Purtată de valul plăcerii, şi-a strigat durerea, dezamăgirea, pustietatea. Alexanderplatz este atât de vastă. Atât de cenuşie e piaţa asta! Şi săracă. Şi frumoasă tocmai pentru că-i aşa demnă de milă. Bărbatul în costum cenuşiu. Toate astea îmi vin în minte în timp ce privesc lung spre spaţiul creat de întuneric. Şi mă simt singur. E ca

şi cum am adus Alexanderplatz cu mine, acea Alexanderplatz unde am fost siderat când am văzut că se apropie de mine doi poliţişti, întrebându-mă unde merg. Sau piaţa, aşa cum era ea la şase dimineaţa, spunându-mi că e momentul să plec, amintindu-mi de promisiunea că o să mă-ntorc în octombrie. Dar până în octombrie mai e aşa de mult! Mult prea mult! Teribil de mult. Tăcerea aceea. Tăcerea aceasta. Momentul care parcă mi s-a strecurat în buzunarul de la piept şi pe care l-am adus acasă fără să-mi dau seama.

în cele din urmă, merge la culcare. Mildred doarme cu ursuleţul în braţe. Alexandra doarme cuibărită pe partea ei de pat. Apoi Erik se întinde şi închide ochii. îl ia somnul imediat –

cât se poate de simplu. Şi nu, nu visează nimic până de dimineaţă

.Emma era o croitoreasă extraordinară. Făcea haine pentru clienţi. Salonul în care se intra direct din hol îl folosea pe post de atelier, unde clientele probau hainele. La Emma apelau două feluri de clientelă şi le programa în zile diferite. Cei bogaţi, din Sliema sau Merchants Street —, din City, dintre cele două Barrakka —, veneau la probe lunea şi joia. Miercurea şi vinerea erau pentru femeile care lucrau pe cealaltă stradă din City. Zilele de marţi erau rezervate săracilor. Pe Emma o părăsise soţul, lăsând-o singură cu trei fiice. Când cea mai mică a împlinit şaisprezece ani, Emma a primit vestea că mai are doar câteva luni de trăit. Aşa că într-o dimineaţă de sâmbătă ea şi fiicele ei au mers pe Merchants Street să cumpere material, metri întregi de

material negru – cea mai scumpă stofă neagră pe care au găsit-o – şi au luat şi căptuşeală, nasturi şi aţă neagră. În săptămânile care-i rămăseseră, Emma a croit patru rochii: una pentru fiica cea mare, una pentru fiica mijlocie şi una pentru cea mică. Iar în cea de-a patra voia să fie înmormântată ea. La o săptămână după ce a terminat de cusut tivul la rochia fiicei celei mici, Emma şi-a pus rochia neagră. Iar fiicele ei şi-au îmbrăcat şi ele rochiile negre a doua zi.

Liza. O ştia de ani întregi. De când erau copii, practic. În fine, asta este doar o expresie, ea era cu doi ani mai mare decât el. Când el s-a urcat în avion şi a mers să vadă Zidul – iar după ce a văzut zidul, a văzut-o şi pe Jutta Heim – ea era căsătorită, avea o fiică de zece ani, un fiu şi un soţ care nu o iubea.

-*Mamă* te adoră. Crede că eşti unul dintre cei mai mari actori ai generaţiei noastre.

Aceasta fusese prima frază pe care i-o adresase ea vreodată.

— Mulţumesc pentru compliment. Să ştii că ai o mamă teribil de frumoasă!

În ziua aceea purta un compleu alb, bluză, jachetă, şi o fustă maronie, scurtă, pantofi cu toc şi părul îi era prins într-un coc în vârful capului. I-a privit buzele şi a văzut că rujul roşu îi era un pic întins. La el acasă se plânsese mult în ziua aceea, pentru că preotul refuzase să intre şi să le binecuvânteze căminul – tatăl lui se făcea vinovat de un păcat de moarte. Nu că i-ar fi păsat tatălui, dar maică-sa plânsese mult, considerând că, fără binecuvântarea apei sfinţite, Domnul avea să le blesteme casa şi pe cei care locuiau în ea. Şi ce aveau să spună vecinii – mai ales doamna Agnese? Plecase din casă valvârtej, mânios la culme, şi ieşise în oraş, vrând să vadă dacă se putea întâlni cu un amic. Nu s-a întâlnit cu nimeni, până la urmă a ajuns în Valletta, a dat de alţii ca el şi o cunoştinţă le-a făcut prezentările. O chema Liza. Au continuat să se întâlnească o

vreme, mergând mai ales într-un club de noapte din Valletta. Tatăl ei plecase de acasă şi umbla vorba că fugise cu altă femeie; mama ei era destul de liberală, făcea haine pentru tot felul de clienţi, mergea la teatru şi, de când o părăsise soţul, mergea chiar şi la câte un bal din când în când. O vreme îndelungată s-au întâlnit, au stat de vorbă, au râs, au făcut dragoste – în patul mare al mamei ei, în *villino*-ul bunicii ei. Dar asta se întâmpla cu ani buni înainte de Alexanderplatz. Ba, de fapt, nu chiar cu atât de mulţi. Când Liza s-a măritat cu un bărbat blond din nord, Erik s-a înfuriat, s-a mâniat cumplit. Când s-au întâlnit şi a observat că ea avea pe deget o verighetă, abia dacă i-a spus două cuvinte. Iar când el însuşi s-a însurat cu o blondă din nord, s-a înfuriat ea.

- Nu ziceai tu că n-o să te însori niciodată?

- O să avem un copil împreună.

- Minţi! Nu de asta te căsătoreşti cu ea. Crezi că nu ştiu povestea? Londra, hipioţi, iarbă, iubire.

- Era singură.

- Aşa că te-ai însurat cu ea? Chiar aşa de uşor ţi-a fost?

- Da. Şi acum presupun că nu mai e nimic de făcut.

- Ca şi cum tu eşti în stare să ai o căsnicie normală!

- Dar tu eşti în stare să ai o căsnicie normală?

- Tu ce crezi?

- Chiar vrei să-ţi răspund?

- Nu. Nu mai spune nimic! Nu e treaba mea şi chiar nu-mi pasă ce părere ai, oricum. Felicitări, deci!

Anii de tăcere care urmaseră zăboveau asupra lor ca nişte nori în ziua în care ea l-a abordat, după ce otrava lui Claudius îl ucisese pe scenă, şi el i-a zâmbit, i-a zâmbit şi ea, iar el a întrebat-o ce mai face şi ea nu i-a răspuns şi apoi, prin micile lor jocuri şi zâmbete şi priviri şi glume, amintirile au ieşit la

suprafaţă: şi-au adus aminte de patul mamei ei, de *villino-vl* bunicii ei, care acum îi aparţinea ei. Şi mai erau şi Alexanderplatz şi Jutta Heim şi scrisorile care continuau să-şi croiască drum spre oraşul spintecat de un zid, cu toate că nimeni nu putea afla dacă ajungeau la destinaţie; apoi mai erau Alexandra şi Mildred şi – în afară de ursuleţ şi de carte – darul care fusese ascuns în bagaj, prin lenjeria intimă, atât de bine ascuns, încât vameşii nu-l observaseră.

- E frumos Berlinul?
- Nici n-aş şti să-ţi spun. Cred că da. Dar ţie nu ţi-ar plăcea, de asta sunt sigur.
- Acolo e zidul ăla, nu?
- Da, e foarte lung.

-Şi înalt?

- Aşa şi aşa.

Un zid lung se întindea de-a curmezişul patului. El nu avea chef în ziua aceea, însă ea avea. A vrut mirosul dulce al sudorii lui exact în clipa în care el se gândea la dropsul cu lapte ce se

dizolva în cafea, la privirea aruncată de jos în sus, la prima privire din Mokaba, la Alexanderplatz – la piaţa largă, rece, tăcută. L-a tras spre ea şi s-a lipit de el, aşa cum făcea când erau tineri, înainte de Londra. A devenit agresivă, figura i s-a strâmbat într-o grimasă şi dinţii au muşcat şi au scrâşnit.

- Ţi-am adus ceva din Germania.

însă ea l-a chemat în pat şi i-a spus că-i fusese dor de el, că-i fusese dor să-i simtă trupul lângă al ei, că lipsise prea mult. Apoi Erik a simţit nevoia să vorbească despre santinelele înarmate din turnurile de pază aflate de-a lungul zidului, a simţit nevoia să vorbească despre tăcere, despre oamenii din metrou care priveau în gol, despre vremea rece, apăsătoare. A vrut chiar să pomenească şi clădirea cenuşie, apartamentul de la etajul opt. Simţea nevoia să vorbească despre Jutta Heim: despre părul ei blond, lung, despre degetele şi braţele ei, despre şoldurile ei, despre vocea ei un pic răguşită şi despre dropsurile cu lapte pe care şi le punea în cafea în loc de zahăr (şi pe care probabil le şterpelea de la cafenea). în loc să-i povestească toate astea, a lăsat-o să-l încalece şi, privindu-l în

ochi tot timpul, să îl devoreze până ce i s-a tăiat răsuflarea şi a început să plângă. O zi obişnuită. Totul s-a petrecut ca de obicei, cu excepţia cadoului. Şeful ei a plecat la 8:30. Ştia că Alexandra ieşea din casă la 9:45, aşa că la 9:50 a sunat, ţinând un deget deasupra furcii telefonului, ca să poată întrerupe imediat legătura, în caz că se întâmpla să răspundă Alexandra. Dacă răspundea el – aşa cum se întâmplase întotdeauna până atunci – ea îi şoptea că totul era în regulă, Erik mergea cu maşina până la intrarea din spate a clădirii în care lucra ea şi porneau împreună spre casa în care Liza locuia cu soţul ei, spre acel *villino* care îi aparţinuse bunicii ei, Domnul s-o odihnească în pace. Ea intra prima, ca să se asigure că soţul ei plecase deja la muncă. Bombănea dacă îi găsea şosetele sau chiloţii aruncaţi pe jos, pe lângă pat. Apoi Erik o urma, se distrau cu câte un mic joculeţ şi se tachinau, apoi treceau la treabă, uneori ţipau un pic, li se tăia răsuflarea, se linişteau, se spălau în grabă, se îmbrăcau în şi mai mare grabă şi se întorceau la muncă.

Dar acum, în vreme ce ea ridica de pe podea şosetele şi chiloţii soţului ei, Jutta Heim a intrat în dormitor odată cu ea şi s-a dezbrăcat înaintea ei. Ba chiar s-a întins pe pat înaintea

ei. Probabil că şi respiraţia i s-a tăiat înaintea ei. Iar Liza n-a observat. Sau poate că a observat. Aşa că în maşină, pe drum spre biroul ei, l-a întrebat ce parte a corpului ei îi place cel mai mult şi care îi place cel mai puţin; nu l-a crezut când i-a spus că-i place corpul ei pe de-a întregul.

-Haide, zi-mi adevărul!

- Păi, ţi l-am zis deja.
- Da, bine. Acum spune-mi cum o cheamă!
- Jutta Heim.
- Ce culoare are părul?
- Blond.
- Lung? Scurt?

-Lung.

- E înaltă? Scundă?
- Medie.
- Grăsuţă? Slăbănoagă?
- Bine făcută. Aproape plinuţă.
- Eşti un nenorocit crud. Eşti un porc!

Au urmat câteva luni de tăcere. O tăcere lungă. Până când a venit luna octombrie. Un telefon. Alexandra pleca pentru totdeauna. Liza zâmbea.

- Acum ne putem întâlni la tine.
- Sigur că da.

Jutta Heim devenise deja o amintire mai curând înceţoşată – începuse să se piardă pe tărâmul Lucrurilor Neîntâmplate, aşa cum se pierduse în mulţimea de oameni de la intrarea în metrou, după ce străbătuse Alexanderplatz în grabă, împreună cu prietena ei, când tipul în costum cenuşiu se ţinea pe urmele turistului care pornise după ele. Au urmat o mulţime de jocuri pe canapea, în baie, în bucătărie, în spălătorul de pe acoperiş, în curte. De câte ori i se tăia răsuflarea, ţipa şi spunea că îl iubeşte, că nu încetase niciodată să-l iubească din ziua în care purtase fusta aceea maronie, scurtă şi compleul alb. Liza era zăpăcită. Dar, pe de altă parte, dacă n-ar fi fost zăpăcită, el nu şi-ar fi putut păstra relaţia cu ea atâţia ani. Când mergea la ea

acasă, în patul rămas călduţ în urma soţului ei, Liza zâmbea, făcea o grimasă mică şi trăncănea liniştită despre nişte cărţi pe care Erik nu le citise şi nici n-avea să le citească vreodată. După plecarea Alexandrei, când a început să vină la el acasă, lucrurile pe care le făcea şi pe care îl convingea şi pe el să le facă l-au ajutat să-şi dea seama exact cât de zăpăcită era. Alexandrei nici nu i-ar fi dat prin gând să facă asemenea lucruri. Uneori – foarte rar – nu făceau absolut nimic, stăteau în curte tolăniţi pe şezlonguri, mâncând mandarine şi bând ceai chinezesc. Liza avea o siluetă perfectă, absolut desăvârşită. Reuşise să-şi păstreze silueta chiar şi după a doua sarcină. într-o zi solicita toată atenţia experţilor asupra corpului ei, în alta mergea la coafor, îşi cumpăra cele mai costisitoare parfumuri din aeroporturi. Când se dezbrăca, ochii lui Erik zăboveau întâi asupra degetelor de la picioare, cu unghiile rotunjite şi perfect lăcuite cu ojă

roşie; apoi asupra sânilor obraznici şi a părului, întotdeauna aranjat elegant şi, totuşi, atât de natural.

- Trebuie să stăm de vorbă.

Dar în ziua aceea el nu voia să stea de vorbă decât despre evenimentele de deunăzi: despre sutele de oameni care merseseră să dărâme zidul. Stătea cu ochii căscaţi în faţa televizorului: Jutta Heim putea să fie pe undeva pe acolo.

- Trebuie să-ţi spun ceva. Ceva foarte serios. Poţi să închizi televizorul?

Reportajele curgeau neîncetat. Sute de oameni se urcau pe un zid, care acum nu părea mai zdravăn decât un gărduleţ; se clătina şi aproape se prăbuşea sub greutatea celor căţăraţi pe el, oamenii chiar îl călăreau sau încercau să pătrundă prin el. Undeva, în marea aceea de oameni, se putea afla femeia în a cărei cafea aruncase el un drops cu lapte, pentru că nu mai avea zahăr. Putea să fie acolo, cu amintirile

ei, fără amintiri, cu toate scrisorile lungi la care nu răspunsese niciodată. Putea să fie acolo, luând o gură de şampanie, îmbrăţişându-i pe cei din jur, zâmbind, râzând, plângând de fericire. Zidul.

- E uluitor, nu-i aşa? Şi total neaşteptat. Nici măcar ei nu se aşteptau la aşa ceva.
- Te superi dacă închizi un pic televizorul? Trebuie să-ţi spun ceva. Ceva serios. Te rog!

Erik dă televizorul mai încet.

- Nu, Erik, închide-l de tot. Chiar am ceva foarte important să-ţi spun!
- Bine. Ce este?

Am fost la doctor acum două zile. E grav. Am un nodul la sân

.într-una dintre scrisorile pe care le-a trimis (fără să primească vreodată răspuns) a scris:

Mă gândesc la tine ori de câte ori mă urc într-un avion. Te vreau atât de mult! Chiar şi la altitudinea asta, sus, în cer, te

visez pe tine, visez că gemi. Te visez tresărind, fremătând când îmi îngrop faţa în miezul tău. Am nevoie să-ţi simt căldura pe faţa mea, să-ţi simt umezeala, mirosul, să simt mirosul ce emană dinăuntrul tău. Era atât de târziu când te-am cunoscut, groaznic de târziu. Totul trebuie să rămână ascuns. Totul? Dar ce este acest totul? *Dorinţa asta nestăvilită pe care o am pentru tine: să facem o plimbare împreună, să traversăm piaţa în care te-am văzut ultima dată. Să ne plimbăm la umbra zidului, să vedem soldaţii cum se uită la noi în timp ce ne plimbăm mână-n mână, îmbrăţişaţi. De ce nu-mi răspunzi niciodată la scrisori?*

Iar pe o vedere cu trandafiri roşii şi inimioare, a scris:

Mă gândesc la tine şi mă simt copleşit de milă. Povestea ta e tare tristă. Suferi. Dorinţa asta nestăvilită pe care o am pentru tine, dorinţa pentru trupul tău, din cauza dorinţei nu reuşesc să gândesc limpede. Aş vrea să te văd iarăşi întinsă în

pat, în fusta aia cu despicături lungi pe coapse, cu pulpele albe dezgolite, frumoase. Aş vrea să te văd dezbrăcându-te, goală, întinzându-te pe pat şi aşteptându-mă. Aş vrea să te văd cu răsuflarea tăiată, urcată pe mine, asudând. Sunt uluit de ce văd, de ce-mi dezvălui. Aşa: fără teamă, fără ruşine. Ţipă din rărunchi, scoate toată durerea, dezamăgirea, tristeţea.

După ce a trimis vederea aceasta, a primit un telefon: „Vino la mine *acum*. Pe unde intri de obicei. Mă înnebuneşti când îmi scrii aşa. Ştii, nu? Vino!”

Tăcere.

Tăcerea din clipa în care nu vorbeşte nimeni. îşi aduce aminte cum i-a povestit cât de insignifiantă se simte şi, dacă nu insignifiantă, cel puţin mică, minusculă. Germania e mare, îi spusese ea, dar dincolo lumea de afară este chiar mai mare – chiar dacă este mai mică decât Germania. în clipa în care a văzut-o traversând în grabă piaţa, împreună cu prietena ei, şi

imediat ce l-au oprit poliţiştii ca să-l întrebe unde se duce, când şi-a dat seama că a pierdut-o, s-a simţit şi el mic, infinitezimal. Aşa cum se simţise la Checkpoint Charlie şi în aeroport, când trebuise să-şi desfacă bagajul. Unul după altul, toţi oamenii din metrou, răsăritul acela rece şi sumbru, cu toţii îi spuseseră că nu au nimic să-i explice: nimeni nu vorbea acolo, în metrou toată lumea tăcea. Dar acasă? Era imposibil să păstreze tăcerea şi în propriile case. Nu puteau fi ca el, când erau atât de diferiţi. Tăcerea de acasă, întreruptă doar de plânsetele lui Mildred sau de sunetul casetofonului, care acoperea tot. Tăcerea din toate colţurile casei, tăcerea care atârna de colţurile ramelor fotografiilor, de oglinzi, de gura lui şi de gura Alexandrei. într-o zi, curând, o să mergem la mare; sau o să mergem la plimbare. Dar plouă de fiecare dată când vrem să facem ceva, ori bate vântul, ori scade temperatura brusc, ori simţim că ne paşte o răceală – a trupului, a sufletului.

Ca tăcerea din casa părinţilor lui, din coşmelia în care trăiseră. Tăcerea care domnise în casă în ziua în care fusese programat un miting politic aproape de locuinţa lor. Afară era o hărmălaie de nedescris, conducătorul mişcării ţinea un discurs, iar clopotele din turnul bisericii băteau de zor. Şi au fost reduşi la tăcere, aşteptând ca bătrânul să se întoarcă şi să le povestească ce auzise, că arhiepiscopul n-avea decât să se ducă naibii, iar preotul parohiei şi Papa la fel. Şi apoi, după ce s-au terminat strigătele, bătăile din palme, după ce s-au liniştit clopotele care bătuseră neîncetat ore în şir, după povestea tatălui său, s-a aşternut din nou tăcerea. Unele lucruri sunt ştiute de toată lumea, dar nu le rosteşte nimeni. Şi chiar n-au fost rostite niciodată. Şi, cu cât trecea mai mult timp, cu atât lucrurile acelea erau acoperite de un giulgiu şi mai gros al tăcerii. Şi erau atât de multe! Mult prea multe de spus. Dar tăcerea era mai simplă. Lui Erik

Xerri îi venise întotdeauna foarte uşor să păstreze tăcerea şi se obişnuise aşa. Se obişnuise aşa de bine cu tăcerea, încât nu înţelegea de ce Liza simţea nevoia să trăncănească întruna în timp ce făceau dragoste.

Alexandra: Trebuie să stăm de vorbă, Erik.

Mama: Trebuie să stăm de vorbă, Erik.

Mildred: Trebuie să-ţi spun ceva, Pa. E ceva serios.

Tatăl lui, pe de altă parte, a rămas înmărmurit odată ce a căzut cortina peste arhiepiscop; n-a mai ţipat, nu şi-a mai fluturat exemplarul din *Il-Helsien* în faţa soţiei şi a tuturor celorlalţi. S-a prăbuşit dezolat într-un colţ şi a rămas nemişcat. Şi în liniştea aceea a şi murit. Iar acum până şi Liza avea ceva serios de vorbit. Şi era rândul lui Erik Xerri să rămână înmărmurit.

Tăcerea. Liza a adunat tăcerea în poala ei, şi-a închis nasturii de la pulover şi a plecat. Erik ştia foarte bine că Liza era o zăpăcită. Dar acum, în timp ce se uita la televizor, studiind cu atenţie fiecare detaliu, îşi spunea că Liza în curând n-o să mai fie.

Şi îşi spunea că trebuie să o ajute. Cumva. Dar Liza avea un soţ, nu? Avea copii, avea surori. Apoi a apărut fiica lui, întrebându-l nemulţumită de ce îl găseşte tot în faţa televizorului. Dar el a continuat să se uite la mulţimea de oameni care se îmbrăţişau şi scoteau pietre din zidul în faţa căruia se aflau, le smulgeau chiar cu mâinile goale. îşi spunea că are obligaţia să facă ceva. Fiicei lui i-a răspuns că şi-ar fi dorit să fie acolo. S-a gândit la scrisorile rămase fără răspuns, cum ar fi aceasta:

îmi imaginez că în clipa asta stai deja întinsă pe canapeaua ta extensibilă. Citeşti o revistă sau te pregăteşti pentru ziua de mâine. Sau poate reciteşti scrisoarea pe care ţi-am trimis-o? Aş vrea să te privesc în timp ce dormi. închid ochii şi încerc să mi te imaginez. Mă străduiesc. Cineva a deschis uşa blocului. S-ar părea, judecând după sunet, că a încercat să se mişte discret, însă nu i-a ieşit. Te văd întinsă pe pat şi mă excit

când îţi zăresc micuţa colină neagră, acoperită cu dantelă, dezvăluindu-te. Cum miroşi? Lasă-mă să te ating, lasă-mă măcar să-mi trec degetele de-a lungul despicăturii care se pierde acolo unde începe unduirea spatelui. în dimineaţa asta, fiica mea a dat fuga în sufragerie cu un plic roz-deschis. N-am să-ţi spun că inima a început să-mi bată mai tare, dar am simţit o tresărire de fericire. însă timbrele nu erau nemţeşti şi când am deschis plicul am găsit lucruri care nu mă interesau.

Aşa că deschide ochii un pic mai larg. A fost vina lui. în urmă cu nouă ani, când a venit luna octombrie, ar fi trebuit să plece din nou, să treacă graniţa şi apoi să treacă prin Alexanderplatz, să se aşeze la prima masă pe care o găsea liberă la Café Mokaba şi să arunce aceeaşi privire de data trecută, cu acelaşi zâmbet vag. Dar acel octombrie nu sosise. Aşa cum nu sosiseră nici următoarele luni octombrie.

S-a ridicat să meargă spre telefon, dar şi-a dat seama că soţul ei ar fi fost acasă la ora aceea. Lizei nu-i luase mai mult de zece-cincisprezece minute să-i povestească ce-i zisese doctorul şi să-i spună că nu avea să-l mai vadă multă vreme de atunci înainte. Asta, dacă avea să-l mai vadă vreodată. Asta, dacă el avea să mai afle vreodată ceva despre ea. Oare ce făcuse cu vederile pe care i le scrisese? Şi scrisorile trimise în Germania – oare cu ele ce se întâmplase? La televizor e o emisiune în care se dezbate situaţia Zidului şi un tip cu figură de intelectual pomeneşte ceva despre serviciile secrete. în ziua aceea, la Café Mokaba, fusese tipul în costum cenuşiu. în ziua în care o văzuse cu prietena ei uitându-se în jos, ferindu-se şi traversând Alexanderplatz fără să-i arunce nici măcar o privire. Cu douăzeci şi patru de ore înainte împărtăşise Alexanderplatz cu el. Jutta Heim. Numele acesta îl urmărise aproape zece ani. Şi trupul acela, avusese trupul

acela multă vreme. Cu lipsuri, bolnav. Nu era al lui. Poate că acum o să-şi redescopere soţul. Cât despre mine, şi-a spus Erik Xerri, eu o să mă redescopăr pe mine însumi. E momentul, în orice caz. Era momentul să îngroape morţii care-l înconjurau din toate părţile şi să-şi vadă de viaţă, în timp ce-şi privea fiica – acum femeie în toată firea. Ce-i oferise el? Poate mirosul cadavrelor cu care se culcase în fiecare noapte. Mama ei – cea care-şi făcuse bagajele şi se întorsese în ţara ei. Chiar şi Liza era pe cale să ajungă un cadavru acum. Şi lunga listă cu numele femeilor pe care se străduise mereu să le ascundă de ea. Ea nu le cunoştea. Nu auzise de niciuna dintre ele.

E o poveste frumoasă, despre o femeie care l-a iubit de la distanţă. 1987. în mai. A doua zi după ce a votat, şi-a lăsat fiica în grija mătuşii ei şi a mers la aeroport. Cu şapte ani înainte intrase singur într-o cafenea din mijlocul unei pieţe mari şi plecase de acolo cu o blondă cu

părul lung. Luaseră metroul şi apoi autobuzul, până când ajunseseră într-o gaură micuţă, într-un bloc cenuşiu, şi acolo i se schimbase întreaga viaţă. Acum, în această noapte de aşteptare, stă într-o pizzerie, privind cum bruneta cară platouri şi sticle de vin cu pântecele rotund, zâmbind de câte ori trece pe lângă el. Apoi se aşază la masa lui şi fumează o ţigară, vălătucii denşi de fum pe care îi scoate printre buze şi pe nas stricându-i pofta de mâncare pentru *pizzdlu —*.

- Am fost la tine în ţară acum puţină vreme. Am stat o săptămână.

- Exact cât am să stau eu aici.

- Deci să te aşteptăm şi mâine la cină?

- Fără îndoială. Asta, dacă nu cumva te pot vedea şi înainte de cină.

- Ia-o uşurel! Suntem în Siracuza, nu uita!

Pe pereţi sunt mâzgălite tot felul de desene. De pe o fereastră se revarsă muzica dată tare. Trece pe lângă el o motoretă. în *Corriere della sera* este anunţată o mult aşteptată schimbare de guvern. Piaţa duhneşte a peşte proaspăt prins şi a fructe de mare. Aproape că se poate păcăli singur că îi cunoaşte bine pe vânzătorii ambulanţi şi pe oamenii care merg agale de la unul la altul. Mirosul mării. Tatăl lui de-abia reuşise să evite să fie înmormântat în partea nesfinţită a cimitirului, în Groapă. Mersese cu el pe plajă când se simţise rău, îi fusese alături în clipa în care se stinsese. Cu puţin înainte de a da ochii peste cap şi de a-şi da ultima suflare, primise cea din urmă împărtăşanie şi bâiguise ceva cu buzele-i aproape neputincioase. Şi sărutase crucifixul pe care i-l întinsese călugărul franciscan din spital. Când tatăl lui

începuse să se simtă rău, merseseră la Turnul Xgh-ajra, văzuseră un om care ieşea din apă cu o caracatiţă în mână. Priviseră îndelung marea. în ziua aceea, tatăl lui îi vorbise despre mama lui. îi povestise prin câte o făcuse să treacă, biata de ea. Apoi zăriseră scafandrul care ieşea la suprafaţă cu caracatiţa şi tatăl lui voise să meargă acasă, era obosit. în timp ce citea articolul din *Corriere della sena,* mirosul acela ridicându-se din lăzile din jurul lui, şi-a văzut din nou tatăl, cu mustaţa groasă, intrând în casă în timp ce-l înjura pe arhiepiscop şi le povestea cum clopotele bisericii nu se opriseră nici măcar o clipă. Tatăl lui murise înaintea zilelor de glorie. înainte de incendii, de bombe şi de pachete-capcană; înainte de vacarm şi de gazele lacrimogene; înaintea rafalelor de mitraliere. Când a reuşit să prindă o linie liberă, de la o cabină telefonică tapetată cu afişe cu femei goale, sora lui i-a povestit că răsunau claxoanele

neîncetat, încă de cu o noapte înainte. I-a mai spus şi că de-acum şomajul avea să crească îngrozitor şi că tot oamenii bogaţi aveau de câştigat, că aveau să fie şi mai bogaţi. I-a mai explicat că urma o mulţime de transferuri şi că, mai devreme sau mai târziu, totul avea să ajungă din nou sub controlul arhiepiscopului. Arhiepiscopul încă bântuia casa părinţilor lui, în care locuia acum sora lui. în casa aceea arhiepiscopul era mereu victima tuturor învinuirilor; el era vinovat pentru moartea tatălui lor, aproape că fusese de vină şi pentru moartea mamei lor. A doua zi s-a întors la pizzerie şi, pe drum, a trecut prin piaţa care puţea a alge şi a caracatiţe aruncate brambura în lăzi. Tatăl lui. Odată, în toiul nopţii, când trecea cu maşina prin piaţă, chiar vizavi de biserică, a văzut *kazin-vl* asaltat de flăcări. Se simţea o duhoare copleşitoare de benzină arsă şi de ură. Cu ani înainte, în piaţa aceea răsunase asurzitor provocarea clopotelor, iar acum

aceeaşi piaţă ardea. Cineva agăţase o plăcuţă: „Flăcările de la *It-Torca* — au să vă mistuie sufletele”. Ce-ar fi spus bătrânul dacă ar fi văzut toate astea? Cumva, tot la arhiepiscop s-ar fi ajuns. Era un foc uriaş, iar pompierii aruncau cu jeturi de apă, în vreme ce clopotele rămâneau tăcute. Alexandra avea dreptate: în ţara aia nu era de trăit. Crezuse că povestea lor avea să aibă alt deznodământ. Când îi ceruse să se mute în ţara lui, ea nu stătuse nici o clipă pe gânduri. Dar povestea luase o întorsătură urâtă, sumbră. Atât de mult foc, atât de puţină apă! Era din nou acolo, în pizzerie, i-a zâmbit larg şi s-a aşezat la masa lui să mai fumeze o ţigară.

— Ieri nici măcar nu te-am întrebat cum te cheamă.

- Valentina.

- Valentina. Am avut o mătuşă pe care o chema Valentina. A fost o femeie bătrână de când o ştiu. Avea faţa roşie şi părul îl ţinea prins într-un coc greu. Soţul ei, adică

unchiul meu, era cizmar. Şi au avut paişpe copii.

Valentina zâmbeşte când aude povestea mătuşii. Valentina. Valentina îl întreabă despre noul guvern imediat ce pomeneşte de ştirile din *Cornere della sera.* însă Erik Xerri voia să vorbească despre seara aceea, în timp ce Valentina zâmbea şi se ridica în picioare imediat ce intra un client nou în pizzerie. în noaptea aceea, la lumina lunii de început de mai, plimbându-se prin întunericul din Siracuza cu Valentina, s-a gândit la Jutta Heim şi la Alexanderplatz. Jutta Heim nu-i răspunsese. Uneori se gândea la ea, dar figura ei începuse să se estompeze, să se destrame, aşa cum probabil se destrămaseră scrisorile pe care i le trimisese el. în timp ce traversau Piazza Duomo, a făcut încă un efort să-şi amintească trăsăturile nemţoaicei, a încercat să-şi imagineze cenuşiul omniprezent şi să numere etajele hotelului în care stătuse. în noaptea aceea liniştită de început de mai, briza plăcută şi

parfumul Valentinei au încercat să acopere urmele Juttei Heim.

- Ai avea chef să mergem pe plajă? Putem s-o luăm pe jos, nu e departe, nu?

- E prea devreme pentru plimbări pe malul mării. O să ne ia frigul dacă mergem până jos, lângă apă.

- Crezi?

Pe masă se află un bol cu portocale, mere şi banane. Două ceşti de cafea şi o zaharniţă plină-ochi. Răsună casetofonul şi un reportaj despre Malta pe Rai Uno —. O scrumieră, un pachet de MS —, pe jumătate gol şi o brichetă ieftină. Se uită gânditor la televizor, pe al cărui ecran se perindă imagini din ţara lui, şi aude apa curgând în duş. Nici nu ştie dacă să rămână acolo, urmărind reportajul despre ţara lui de baştină sau să meargă să o privească pe ea, sub cascada duşului. Reportajul ia sfârşit. Erik se uită în jur: o sufragerie zugrăvită într-un roşu sângeriu; un covor asortat; în colţ, o măsuţă de cafea pe care se află vrafuri de reviste şi ziare;

tablouri cu peisaje orientale pe pereţi; în bibliotecă – o statuetă din teracotă, ce înfăţişează o cucoană grasă; fotografii: Valentina singură, în faţa unei mări albastre, Valentina îmbrăţişând o bătrână cu părul grizonant, parcă şi cu o nuanţă de mov, Valentina în Alpi, alături de un bărbat chipeş, Valentina şi acelaşi bărbat la un concert pe un stadion de fotbal, Valentina pe o motoretă, Valentina suită pe capota unui Fiat Uno, Valentina cu acelaşi tânăr arătos bând cafea *alfresco.* Apa se opreşte brusc. Se aude sirena unei maşini de poliţie, undeva nu foarte departe. Cine ştie, poate că Liza a ieşit în oraş, poate că sărbătoreşte. Poate că îi telefonează acasă, n-are de unde să ştie că el e în Sicilia. Cu câteva săptămâni înainte, în timp ce stăteau amândoi întinşi, cu răsuflarea tăiată, Liza îi spusese că nu mai cunoscuse niciun om la fel de sălbatic cum era el. „Sălbatic în sensul de natural. Ca un tigru sau ca o căprioară care aleargă prin

sălbăticie.” în timp ce-i spunea lucrul acesta, ochii ei parcă îl ardeau. De la plecarea Alexandrei, tigrul e liber să cutreiere toată jungla. Mildred îl mai întreabă de ea din când în când, dar s-a resemnat destul de repede cu dispariţia maică-sii. Are paisprezece ani şi este deja o tânără domnişoară – petrece mai mult timp la mătuşa ei decât acasă, petrece mai mult timp cu prietenele ei. Cine ştie dacă se gândeşte vreun pic la el atunci când se întâmplă să nu-l vadă zile în şir. Din cauza teatrului ajunge acasă seara târziu, iar Liza îi ocupă cele mai multe dimineţi... De fapt, nu chiar atât de multe, dar nici puţine. Uneori simte că s-a săturat, dar apoi cedează tot el, de dragul unei prietenii vechi şi pentru că ştie că Liza are anumite nevoi pe care doar el le înţelege. Fiica ei i-a urmat exemplul: a găsit un tip blond, s-a îndrăgostit până peste cap de el şi a plecat. Iar fiul ei a fost mereu bolnăvicios: şi mintea, şi trupul lui lasă de dorit. Soţul ei îşi cam pierduse

minţile şi, de ani buni, o pierduse şi pe ea. Erik îi întâlnise de câteva ori soţul, pe vremea când încă îi era soţ în toată regula. Prima oară când îl văzuse rămăsese uluit că o femeie de calibrul Lizei se putuse căsători cu o orătanie ca el. A doua oară, când se întâlniseră la nunta cuiva şi stătuseră un pic de vorbă, Erik de-abia aşteptase să găsească o scuză pentru a se eschiva. Iar ultima oară când îl văzuse nici măcar nu se salutaseră, probabil că bărbatul nu-l recunoscuse. Era foarte posibil ca Liza să sărbătorească în seara aceea, ea aparţinea acelei clase, până la urmă: fusese la şcoala de maici, luase lecţii de pian şi de balet, avea *villino-vl* bunicii. Cât despre el, el este departe de tot, aici, în apartamentul acesta măricel care-i aparţine Valentinei, ce tocmai apare ştergându-şi părul şi căutându-şi pachetul de ţigări.

- Putem să mergem la discotecă, dacă vrei. Sau putem merge în altă parte.

- La mare.
- Of, încetează cu marea! Poate dacă ar fi fost iunie, ar fi meritat să încercăm.
- Tu ce ai chef să faci? Ce faci de obicei într-o zi ca asta?
- Când am o seară liberă merg la prieteni sau rămân acasă şi mă uit la televizor.
- Putem să facem ce vrei tu, mie mi-e totuna.
- O ţigară? Serveşte-te, dacă ai chef. Mai vrei o cafea?

Cu Liza se vede întotdeauna dimineaţa sau după-amiaza. Niciodată seara. Din când în când, mai profită de ocazie cu câte o actriţă cu care mai lucrează, dar de obicei e pe cont propriu. în seara aceasta, Valentina îi oferă o excepţie de la regulă. Ochii şi părul ei au o culoare întunecată, ca ale lui, şi are degetele ridate.

- Călătoreşti mult?
- Aşa ş-aşa, depinde câţi bani reuşesc să pun deoparte. Tu?
- La fel. Cu ce te ocupi?
- Sunt actor şi predau actoria.
- Eu sunt chelneriţă.

Zâmbesc amândoi.

- După ce am absolvit, n-am reuşit deloc să găsesc o slujbă OK. Apoi am avut o vreme un job de birou la Milano, dar oraşul nu mi s-a potrivit. M-am născut aici şi după un timp a început să-mi fie dor de urâţenia oraşului ăsta. Şi, oricum, acolo nu simţi niciodată mirosul de peşte sau briza mării.
- Aşa că te-ai întors acasă.
- Aşa că m-am întors acasă. Problema este că aici nu e nimic de muncă, aşa că a trebuit să accept prima slujbă care mi-a ieşit în cale. Am fost chelneriţă în vreo patru alte pizzerii până să ajung unde lucrez acum.
- Şi eşti fericită?
- Nu pot să mă plâng.
- Şi eu am emigrat şi în cele din urmă m-am întors acasă.
- Ce s-a întâmplat?
- Nici până în ziua de azi nu ştiu de ce m-am întors. În ţara aia nu e nici măcar un singur

lucru care să-ţi facă viaţa frumoasă.

- Eu m-am simţit bine.
- Sigur, tu ai petrecut o săptămână în Malta, eu am trăit acolo aproape toată viaţa.
- Şi asta-i adevărat.
- Şi pe unde ai mai călătorit?
- Nu merg în străinătate chiar aşa de des.
- Atunci, spune-mi în ce ţară te-ai simţit cel mai bine.
- Nu ştiu. Poate-n Germania. La Berlin.
- La Berlin? Şi ai văzut Zidul?
- Zidul, sigur. Am trecut şi graniţa. Am văzut ambele Germanii.

Berlin.

Dragă Jutta,

Am petrecut toţi anii ăştia iubindu-te; i-am petrecut scriindu-te şi

ştergându-te,
scriindu-te şi
rupându-te,
scriindu-te din nou
şi purtându-te în
mine. Ai fost copilul
meu nenăscut,
răsucindu-te
înfiinţa mea,
crescând şi tot
crescând, dar în
acelaşi timp
rămânând la fel: un
veşnic copil
neîntrupat, pe care
n-am să-l aduc
nicicând pe lume.
Ce s-a întâmplat cu
tine, Jutta? Dacă ai
putea, ai sări peste
zidul ăla şi le-ai
întoarce spatele

soldaţilor din turnurile de pază, care nu şi-ar ridica semiautomatele ca să te ciuruiască, ci ar ridica braţele şi ţi-arface cu mâna. Apoi te-ai întoarce, le-ai face la rându-ţi cu mâna şi ţi-ai începe drumul către mine. Ai uita de gaura aia în ciment, de dropsurile cu lapte care se dizolvă în cafeaua slabă, de frigul care te pătrunde până la os în piaţa largă şi ai veni la mine. Am pierdut şirul

scrisorilor pe care ţi le-am trimis, Jutta. Aş vrea să fii aici, aş vrea să fii a mea. Aş vrea să te dezbraci în mijlocul sufrageriei, sub candelabrul cu becurile stinse, cu spatele către fereastră. Am în sufragerie un pian tăcut. Şi el te aşteaptă. Aş vrea să te îndrepţi uşor spre el, să te aşezi pe scaun, să ridici capacul de pe clape şi să cânţi. îţi privesc degetele de la picioare, aşezate pe pedala

pianului. Coapsele
tale par să se
lăţească un pic
când te aşezi,
pântecele şi sânii
s-au lăsat puţin.
Dacă aş veni şi te-
aş atinge? Dacă aş
îngenunchea şi mi-
aş îngropa nasul în
curbura spatelui
tău, în timp ce
cânţi? îţi simt
mirosul. Savurez
mirosul spatelui
tău cu pielea atât
de albă, mă
copleşeşte. Şi
mirosul gâtului tău.
Dacă aş face
dragoste cu tine în
timp ce cânţi? Ce

note crezi că ai
greşi? îmi lipesc
obrazul de coapsa
ta netedă,
catifelată şi merg şi
mai departe, pe
lângă genunchi, şi
mai departe în
josul piciorului,
spre degetele cu
care apeşi pedala
pianului. Apoi te
opreşti brusc şi mă
împingi încetişor,
mă împingi spre
podea. Te ridici şi
porneşti aşa, goală,
mergi până în
mijlocul holului şi
te opreşti acolo, în
drumul tău spre
pat. Cum aş putea

să nu te privesc, când văd femeia care eşti, aievea, o femeie adevărată? Când îţi văd spatele, fiecar*ebucăţică din corpul tău, fiecare semn, fiecare rid, îţi văd coapsele şi venele, venele atât de subţiri care şerpuiesc aproape de suprafaţă, se unduiesc pe sub piele şi se încolăcesc în jurul gleznelor. Cum aş putea să nu te privesc, când te-am dorit cu patimă toţi anii ăştia, am trăit mânat de speranţă şi acum simt că mă sting de disperare? Cum aş putea să nu te privesc? Şi cu toate astea, nu spui niciun cuvânt. Cu toate astea, păstrezi tăcerea. Eşti la fel de tăcută precum patul tău. La fel de tăcută precum coridorul. La fel de tăcută ca valurile care se lovesc înăuntrul fiinţei mele ca de un ţărm. La fel de tăcută ca inima mea, care îşi bate întruna*

dorinţa, epuizată, muritoare. Tăcută ca cerul. Tăcută ca picioarele tale pe dalele albe. Tăcută ca ochii mei în vreme ce te devorau, ca mâinile mele ce se ridicau să te atingă. Scrie-mi!

în noaptea aceea a fumat, abandonându-se complet. Valentina, sora ei, Giusi, şi prietenele ei, Patrizia, Agata şi Nella. Simţea cum gâtul stă să-i explodeze, ochii şi-i simţea ca pe nişte pietre uscate în fumul îmbâcsit de la Muratti şi de la MS-uri, aşa cum uscată îi era şi gura, cu care vorbea şi bea din vinul tare, sec, roşu. La un moment dat şi-a imaginat-o pe sora lui – nici după atâţia ani, nu reuşea să-şi închipuie cum trebuie să se fi simţit ea în timp ce asculta claxoanele care răsunau la unison. Şi-l imagina pe tatăl lui, trăgând cu ochiul prin spaţiile dintre jaluzele, uluit. Şi-a imaginat-o pe mama lui ascunsă în întunericul balconului. Şi pe mama Bellei – încă un om a cărui inimă avea să fie frântă. Nu-i spusese surorii lui că el votase pentru

schimbare, dar probabil îşi dăduse seama. Ce mai contau lucrurile astea? Mai ales acum, când era înconjurat de femeile acelea frumoase, răsfăţat de privirile lor, de alcoolul care începuse să i se urce la cap... Râsetele, poveştile fără cap şi coadă, dansurile cu fiecare dintre ele. Sărutul pe care i l-a dat Valentinei. Presiunea atingerii. Pe mâna lui dreaptă. Cele câteva propoziţii grăbite pe care i le-a şoptit la ureche, îmbrăţişarea. Căldura din discotecă. Culorile ce pâlpâiau pe ritmul melodiilor lui Vasco Rossi. întunericul. Liniştea şi aerul rece. E abia mai, început de mai. Ceilalţi pleacă, după un val de salutări de rămas-bun, iar Valentina îl ia de mână şi pornesc pe jos, în tăcere, spre apartamentul care se pregăteşte pentru răsăritul soarelui.

- Pot să iau un taxi.
- La ora asta? Glumeşti? Poţi să rămâi la mine.

Sub fereastra băii este o curte interioară şi printre acoperişuri se ridică turla unei

bisericii. Undeva mai departe este o piaţă în care, cu doar câteva momente înainte, Valentina i-a propus să mărească un pic pasul. Era frig în piaţa aceea.

Jutta Heim l-a rugat s-o ajute să întindă canapeaua şi Erik a privit-o cum aşeza aşternuturile din flanel, pătura subţire din bumbac şi apoi plapuma pufoasă. El a privit-o, l-a privit şi ea şi i-a zâmbit. O clipă, o singură clipă trecătoare, s-a gândit la Alexandra, la prima dată când dormise lângă ea. Dar apoi Jutta s-a dus să se spele pe dinţi şi, între timp, el a deschis micul televizor portocaliu din colţul încăperii şi a urmărit discursul ţinut de Honecker unei mulţimi.

Apoi a văzut Alexanderplatz. Pentru el era un amalgam de acoperişuri şi de scutere şi, dacă nu cumva se înşela, zărea şi câteva pisici care alergau din loc în loc şi se frecau de orice colţ prindeau. Apoi, dintr-odată, a auzit bătând de patru dimineaţa şi undeva în

cartier a pornit motorul unei maşini. Şi-a amintit frigul ce domnea în metrou la şase dimineaţa, răceala din ochii oamenilor, tăcerea, moleşeala. „Trebuie să ne trezim devreme mâine-dimineaţă”.

- Dar cum te trezeşti mâine să mergi la muncă?
- Lasă-mă pe mine să mă ocup de asta. Ţi-am pregătit canapeaua. Am o singură pernă, dar poţi să foloseşti pernuţele canapelei. Dacă ţi-e teamă de întuneric, poţi să tragi draperiile, dar să ştii că în curând se luminează de ziuă şi soarele răsare chiar de vizavi.
- Adică mă laşi singur?
- Bietul de tine! Ţi-e teamă să rămâi singur, este?

— Chiar foarte teamă.

O vede zâmbindu-i şi, când el se pregăteşte s-o ia în braţe, Valentina îi spune „Noapte bună”, intră în

dormitor şi închide uşa

.E un maxi-taxi cu doisprezece pasageri, într-o cursă fără oprire, ce are să dureze aproape două ore şi jumătate. Burniţează neîncetat, încă dinainte ca şoferul să fi pornit motorul. Şi vremea e parcă mai sumbră decât de obicei, mai întunecată. Doisprezece oameni, şoferul şi muzica dată încet. Printre cei doisprezece pasageri este şi un cuplu, un domn şi o doamnă de vreo şaptezeci de ani, aşezaţi pe al doilea rând de scaune. în faţa lor se află doi tineri, fiecare citind câte o carte: el are *Popiot i Diament* de Jerzy Andrzejewski, iar ea citeşte *Berlin Alexanderplatz* de Alfred Doblin. Mai este şi o femeie cu un coş uriaş, pe care l-a aşezat pe culoarul dintre rândurile de scaune, blocând trecerea. Din când în când îi dau lacrimile, iar ea şi le şterge grăbită, înainte de a se urca în maxi-taxi, a îmbrăţişat lung un bărbat mult

mai tânăr decât ea, care lăsa impresia că de-abia aştepta ca autobuzul să plece. Chiar la mijlocul ultimului rând, unde se află cinci scaune unul lângă altul, e o femeie cu o geantă mică; citeşte îngândurată o scrisoare primită de la cineva din străinătate, pe care n-a apucat s-o citească acasă, fiindcă a găsit-o în cutia poştală chiar când pleca grăbită spre staţia de maxi-taxi. La început, câţiva pasageri au încercat să lege o conversaţie, dar acum, după o oră de drum, toată lumea e tăcută. Unii chiar moţăie. Străzile înguste ale oraşului au rămas de mult în urmă; nu se văd decât câmpiile de un violet-cenuşiu. Uneori sunt depăşiţi de maşini ce trec în viteză, de motociclete, de remorcile mari care merg pe banda a doua. Deşi în maxi-taxi se află treisprezece oameni, domneşte o linişte desăvârşită, o tăcere asurzitoare, ce acoperă până şi muzica de la radio. Burniţa continuă să cadă, transformându-se într-o ploaie

îngheţată. Tinerii din primul rând lasă la o parte cărţile, închid ochii şi se cuibăresc unul lângă celălalt. Femeia cu coşul cel mare nu mai plânge. Nu va mai dura mult până când maxi-taxiul va derapa, răsucindu-se mult spre stânga, va scăpa de sub control şi se va izbi de alt vehicul. Dar înainte ca lucrul acesta să se întâmple, tânăra care citeşte *Berlin Alexanderplatz* — va băga în gură o bomboană verde, bărbatul de lângă ea o va simţi mişcându-se, aşa că se va trezi şi o va săruta pe obraz. Câteva clipe mai târziu, femeia care a plâns se va apleca într-o parte, ridicând coşul care blochează culoarul, va lua din el o chiflă şi o va mânca. Fiindcă lumina din maxi-taxi e slabă, nu va nimeri imediat chifla, va bâjbâi un pic. Totul se petrece brusc şi nimeni nu-şi dă seama ce se întâmplă. Maxi-taxiul derapează şi se loveşte violent de un camion parcat. în urma impactului puternic, femeia care stă în mijlocul rândului din spate e

aruncată în faţă, zboară parcă prin maxi-taxi şi se loveşte de parbriz. în aceeaşi noapte, moare în secţia de terapie intensivă a celui mai apropiat spital. Alţi câţiva pasageri sunt duşi la acelaşi spital, într-o profundă stare de şoc; şoferul a suferit câteva zgârieturi pe faţă. Cu toţii sunt externaţi în dimineaţa următoare.

Măcar o dată dacă mi-aifi răspuns! Măcar o dată, doar ca să îmi dai un semn de viaţă. Nu reuşesc deloc să înţeleg de ce nu mi-ai răspuns niciodată. Eu încă îmi aduc aminte aproape tot. Până şi canapeaua şi încăperea. Până şi modelul de pe faţa de masă, de când te-am văzut prima dată, când aşteptai să-mi iei comanda. Şi piaţa. Uneori mă întreb dacă mai lucrezi acolo; dacă mai serveşti atâţia oameni în fiecare zi. Şi da, să ştii că mă întreb dacă ai mai cunoscut pe cineva după mine, dacă ai mai adus vreun bărbat la tine în apartament. Chiar dacă a trecut atâta timp, eu tot mai cred că într-o bună zi am să te văd din

nou. încă aştept. Alteori îmi fac griji, mă gândesc că poate motivul pentru care nu mi-ai răspuns niciodată este că ţi s-a întâmplat ceva. Ceva rău, poate. Gândul ăsta mă întristează teribil şi încerc să-l alung uitându-mă pe geam, ca să te văd cu ochii minţii cum te întorci de la serviciu, cum te dezbraci în timp ce aştepţi să fiarbă apa, în vreme ce eu te privesc lung, te absorb centimetru cu centimetru, rid cu rid, din creştet până la tălpi. Uneori nu reuşesc să te zăresc deloc, dar alteori te văd intrând în casă sau se mai întâmplă să te văd ieşind din duş, cu un prosop învârtit pe cap, cu trupul acoperit de un halat de baie sau goală-puşcă. Când nu reuşesc să te văd, zăbovesc în preajma mea gândurile rele, mă împresoară spaima; când reuşesc să te văd, rămân cu un gust amar şi cu dezamăgirea că, de fapt, nu am mai reuşit să te întâlnesc – şi nu ştiu de ce. Dragă Jutta, măcar dacă mi-ai răspunde. Măcar o dată.

Era înnorat când s-a întors. îl vedea pe fereastră bărbatul cu semnalizatoare portocalii, îndrumând pilotul spre locul în care trebuia să se oprească în cele din urmă avionul. în sala de aşteptare erau doar câţiva oameni. A durat o mie de ani până să vină scara pentru avion. La ieşire a fost întâmpinat de o adiere călduţă. Aerul însuşi era călduţ şi cenuşiu. Luna mai. Ajuns în clădirea terminalului, a tras adânc aer în piept. O dată, apoi încă o dată – încerca să simtă schimbarea din aer pe care o anunţase *Corriere della sera.* în maşină, sora lui l-a copleşit cu ştiri şi noutăţi de tot felul; nu voia să-i vorbească despre Mildred, despre casă sau despre vecini. Toate noutăţile le ştia din ziare, care acum publicau ştiri alarmiste în fiecare zi, genul de titluri cum nu mai publicaseră de ani întregi.

- De-acum să vedem ce-o să se aleagă de noi!

- Păi, tu ce crezi c-o să se aleagă?
- Nu ştiu. Dar ia imaginează-ţi ce-ar fi fost dacă ar mai fi trăit tata!
- Ar fi trebuit să organizăm o a doua înmormântare.
- Şi când te gândeşti c-a suferit crunt din cauza ăstora şi n-a apucat să trăiască anii de glorie...
- Cu atât mai bine. S-ar fi simţit la fel de rău pe cât te simţi tu acum.
- Ca şi tine, nu? Sau tu eşti fericit?
- Din când în când mai e bună şi câte o schimbare, surioară. Asta-i viaţa, până la urmă!
- Taman asta ar fi vrut tata să audă!
- Fetei îi merge bine la şcoală? însă sora lui avea să-i spună lucruri mai importante. I-a amintit de clopotele bisericii şi de oamenii care strigau în parvisul din faţa bisericii. I-a amintit de Frans, al Mătuşii Mari, care se căţărase pe zidul de lângă biserică ca să agaţe

afişul pe care scria „Flăcările de la *It-Torca*
au să vă mistuie sufletele”, despre sicriul cu figura Salvatorului — lipită pe el, pe care voia să-l agate de la balconul *kazin*-ului. I-a adus aminte cum *sinjora* o punea să citească din *Lehen is-Sewwa* — cu voce tare şi spunea că există două feluri de ziare: cele bune şi cele care te trimit în Iad, dacă le citeşti. Dar Erik Xerri se gândea la fata cu care dansase în noaptea aceea, care i le prezentase pe sora şi pe prietenele ei; voia să se mai gândească la amintirile despre copilăria ei, amintiri pe care i le istorisise în dimineaţa următoare, când el de-abia se trezise: cu ochii cârpiţi de somn, o găsise în pijama, făcând cafea şi încălzind nişte brioşe. Imediat ce deschisese ochii – era aproape de prânz – o văzuse zâmbindu-i. Avea părul un pic ciufulit şi, cu o voce cumva mai răguşită decât de obicei, îi spusese „bună dimineaţa”.

- Vezi? N-a venit nimeni să te răpească în timpul nopţii. Ţi-am zis că n-ai niciun motiv să te temi să rămâi singur. Ai dormit bine?

- Binişor, dar cred că s-ar fi putut şi mai bine.

- A fost prea tare canapeaua?

- Foarte tare. Sunt convins că patul tău e mult mai comod.

- Atunci, data viitoare te las pe tine în pat şi dorm eu pe canapea.

- Adică diseară?

- Diseară dormi la tine la hotel. Asta, dacă n-o suni pe Nella. Cred că te-ai simţi foarte bine la Nella. îţi dau numărul ei de telefon sau o sunăm împreună înainte să plecăm.

- Unde mergem?

- Tu mergi la hotel, iar eu trebuie să prind terenul de Milano.

- Milano?

- Milano.
- Dar te întorci mâine?
- Nu, mă întorc luni seara.
- Adică nu te întorci până sâmbătă?

— Hai s-o sunăm pe Nella. Nella-i tare frumoasă, nu?

I-a zâmbit dulce, însă îl tachina. O singură noapte – în care dormiseră în încăperi diferite – era mult prea puţin. Iar dimineaţa aceea, până când a venit momentul s-o conducă la tren, a fost şi mai scurtă. I-a spus o grămadă de poveşti despre copilăria ei, despre adolescenţă, despre primii ani de tinereţe. I-a povestit despre lucrurile care-i plăceau şi despre cele care nu-i plăceau, i-a spus ce o supăra în viaţă, ce o făcea fericită. I-a povestit despre tatăl ei, despre sora ei şi despre prieteni. I-a povestit despre serviciu – nu era adevărat că n-avea de ce să se plângă, cu toate că se străduia din răsputeri – şi despre familia pentru care lucra la pizzerie. I-a vorbit despre

soare şi despre mare, i-a povestit cum demult, când era îngrozitor de tânără, mersese la Berlin. I-a spus şi cine era bărbatul din fotografii. Apoi şi-a luat la revedere şi s-a urcat în tren. Iar el a rămas pe peron şi ea, când a apărut la fereastra vagonului, i-a zâmbit cu o privire melancolică şi i-a făcut o promisiune. în toată gara a răsunat anunţul trenului. A tresărit când a auzit fluierul impiegatului şi aproape că a simţit zdruncinarea uşoară a vagonului. Afară se mai simţea încă frigul ce se ridica uşor din port; a dat cu ochii de câteva siluete dizgraţioase şi de un taxi, care l-a dus la hotel. Odată ajuns în cameră, s-a întrebat dacă s-o sune sau nu pe Nella. Poate că în spatele zâmbetului ştrengar al Valentinei se ascundea ceva. Şi apoi, adevărul era că Nella era cea mai frumoasă dintre toate. S-a jucat un pic cu bucata de hârtie galbenă pe care i-o lăsase Valentina: pe o parte era scrisă adresa ei, iar pe cealaltă era numărul de telefon al Nellei. A mers la pizzerie, dar acum, că

Valentina nu mai era acolo, nimeni nu l-a băgat în seamă: fata care i-a luat comanda nici nu şi-a desprins ochii de pe masă cât a aşteptat ca el să se hotărască ce voia să mănânce. Lângă farfurie era *Corriere della sera,* în care nu se găsea nicio ştire despre Stâncă; se întâmplase exact ce ar fi trebuit să se întâmple. Iar după ce a mâncat pizza şi a băut vreo două beri s-a întors la hotel şi s-a culcat.

Mildred a vrut tricouri Kappa şi Lacoste, genul pe care le găseai foarte ieftin în târguri – făcături, dar erau în regulă, câtă vreme purtau logoul firmei – şi pantofi. în timp ce ea deschidea pungile din plastic subţire şi scotea tricourile şi pantofii şi caietele pătrate cu coperte cartonate, tatăl ei s-a aşezat să scrie o vedere pe care o cumpărase din aeroport, imediat după aterizare.

- Pa, mătuşa Tes zice că acum o să pierdem tot ce avem.

- Adică ce anume o să pierdem?

- Totul! Bogaţii se vor face şi mai bogaţi şi...

- Am impresia că mătuşa Tes n-a dormit prea bine în ultima vreme.

-Vorbeşte întruna, Pa, întruna! Toată săptămâna s-a uitat la ştiri non-stop şi se enervează din ce în ce mai rău. N-am crezut c-o să pună tot la suflet aşa de rău. Nici nu mai ştiu de câte ori m-a întrebat dacă ştiu cu cine ai votat tu. Şi unchiul Fred tace mâlc.

- Unchiul Fred?

- Aşa mi-a zis mătuşa să-i spun.

- înseamnă că mătuşă-ta Tes se descurcă foarte bine pentru vârsta ei!

Şi ce dacă? Se schimbau figurile, numele. Şi pe urmă? în timp ce bifam căsuţa greşită a buletinului de vot, mi l-am

imaginat pe tata lângă mine, în cabina de vot, privindu-mă cu ochii mari. Mi l-am imaginat intrând cu mine în cabină, ca să se asigure că sunt ascultător. Iar după ce am votat am tras adânc aer în piept şi am ieşit grăbit din sala de clasă. Am vrut să-i spun: „Pa, ai dreptate, dar sunt sătul de grozăviile care se întâmplă în fiecare zi. Eram deja sătul de clădirile în flăcări şi de casele vandalizate, iar apoi soţia mea a plecat pentru că n-a mai suportat necazurile. Şi pe urmă lucrurile s-au mai şi înrăutăţit, Pa. Nu asta era cauza în numele căreia ai riscat tu blestemul şi blamarea din partea tuturor, nu? Sunt sigur că nu asta a fost cauza în care ai crezut, te-am cunoscut suficient de bine ca să ştiu. Nu ţi-ar fi plăcut să vezi *kazini* în flăcări, poliţişti în echipament de asalt, trăgând cu gaze lacrimogene. Şi ţie ţi s-ar fi întors stomacul pe dos la vederea
unor asemenea imagini. Ai fi simţit că nu e locul tău acolo, te-ai fi simţit stingher, aşa cum m-

am simţit şi eu. Nu-i aşa, Pa? Noi nu suntem genul ăsta de oameni. Cu toate c-ai fost un simplu tâmplar la docuri, nu te-ai fi năpustit înăuntru, într-o bună zi, călare pe un vagonet, gata să distrugi şi să jefuieşti. Tu n-ai fost genul ăsta de om, tata, chiar n-ai fost! Şi de asta – chiar dacă n-ai fi reuşit să faci ce am făcut eu – nu m-ai fi judecat. Cred. M-ai iubit, Pa. Şi eu te-am iubit. Ţin minte că eram atât de supărat la şcoală când îi auzeam pe ceilalţi spunând că taică-meu are ceva cu Papa, cu Iisus şi cu Dumnezeu. Şi-mi dădeam seama că părintele Anton Bajada se uita la mine şi la soră-mea altfel decât îi privea pe ceilalţi copii. Mă supăram când colegii râdeau de mine că tatăl meu nu se împărtăşea. Dar pe urmă, tată, lucrurile chiar c-au luat-o razna."

- ... Şi, pe deasupra, a sunat *mamă,* fiindcă s-a aflat despre toate astea şi la Londra, iar mătuşa Tes a început să-şi frământe mâinile şi să gesticuleze şi mai tare.

- A aflat şi maică-ta?

Oare cum?

- Nu ştiu.

- Şi ce i-ai spus?

- Păi, a vorbit mai mult mătuşa Tes cu ea. Eu i-am spus doar că tu nu eşti aici. Şi zi, Pa, cu cine ai votat?

- Nu contează, iubito. Tu trebuie să te gândeşti doar la şcoală şi să nu-ţi faci griji pentru nimic altceva. O să înţelegi când o să fii un pic mai mare.

- Dar nu e ca şi cum acum aş fi copil!

Alexandra telefonează de Revelion şi de ziua fetei. Probabil că nu mai ştie când e ziua lui. El îşi aminteşte ziua ei de naştere, cu toate că nu se oboseşte niciodată să-i spună „La mulţi ani!”. A continuat să-şi amintească tot, toate datele importante. Alexandra n-a mai putut să suporte: nici ţara, nici pe el. A plecat şi i-a lăsat lui fetiţa, întorcându-se din când în când să o vadă, însă Erik are grijă întotdeauna să fie plecat din ţară atunci când vine ea.

Erik ţine minte o grămadă de lucruri. La câteva luni după ce se cunoscuseră într-un magazin de pe King's Road, tatăl ei a fost dus în grabă la spital, cu nişte dureri înfiorătoare. Alexandra a lăsat baltă mărgelele şi florile din păr şi a petrecut zile întregi lângă el. I-a stat şi Erik alături. Londra devenise, oricum, sufocantă şi el se cam săturase de Hare Krishna şi de regulile comunităţii hipiote. Până şi florile începuseră să-l enerveze. Şi-a dat seama, în dimineaţa în care a aflat că bătrânul fusese dus la spital, că pereţii şi aşternuturile şi uniformele albe îl atrăgeau mai mult decât culorile vii şi că era mai multă frumuseţe în chipurile oamenilor ale căror pleoape se închideau, apăsate de greutatea morţii, decât în chipurile celor cărora ochii li se închideau forţaţi de droguri. Alexandra mersese să-şi ia o cafea când tatăl ei schiţase o ultimă grimasă, tuşise şi-şi dăduse duhul. El fusese singurul care se aflase atunci lângă el – un străin,

cu părul des, lung, ce-i atârna până la mijlocul spatelui, un străin care avea o legătură cu fiica lui cea mai mică. Bătrânul murise vegheat de un om căruia nici măcar nu-i ştia numele, pe care nu-l cunoştea deloc. Şi aceea nu era prima moarte la care fusese martor. într-o zi, la puţină vreme de la după-amiaza petrecută la Turnul Xgh-ajra, se afla la teatru. Mama lui a trimis-o pe soră-sa după el, să-l aducă acasă, fiindcă murea taică-său. L-a aşteptat în culise, a aşteptat răbdătoare să-şi rostească şi ultima replică, iar în clipa în care a terminat au plecat amândoi în grabă, fără ca el să se mai întoarcă nici măcar pentru a face o plecăciune în faţa publicului. Când au ajuns acasă, a găsit călugărul franciscan ţinând crucea lângă patul bolnavului, apropiindu-i-o de buze, a văzut sărutul uşor depus pe trupul Hristosului muribund. Asistenta a venit lângă el şi i-a spus „A murit”, iar el a făcut un gest cu mâna – semn că ştia. A rămas afară, pe

coridor, şi a aşteptat-o pe Alexandra. Figura tatălui lui era aproape purpurie ultima oară când l-a văzut, întins, pierdut deja în ghearele morţii, cu trupul rigid, gata să se ducă. Era vineţiu, urât, înfricoşător. O vreme, Erik a avut coşmaruri în legătură cu acea culoare, cu purpuriul acela. Apoi a auzit o uşă deschizându-se undeva, mai departe, şi a văzut-o pe Alexandra îndreptându-se spre el, aducând două pahare de plastic cu cafea. Cafeaua părea fierbinte, Alexandra ţinea paharele chiar de marginea lor, cu buricele degetelor. Apoi l-a văzut şi a bănuit imediat de ce stătea în faţa salonului, ori poate a simţit tăcerea ce se aşternuse pe chipul lui, s-a oprit pe loc şi a izbucnit în plâns. Erik a luat-o în braţe şi a simţit cum i se scurge cafeaua fierbinte pe coapsă, pe picior. A început să plângă cu suspine, Alexandra a început să plângă cu suspine, a urlat de durere, a ţipat şi a strigat la el că e un mincinos, că nu era adevărat, că se înşela, că până şi

asistenta se înşela. Nu-şi imaginase că Alexandra s-ar fi putut purta aşa. Nu o cunoştea de multă vreme, dar a doua zi după ce se întâlniseră pe King's Road se mutaseră împreună, cu un grup de oameni care se întâlnea la Gandalf's Garden, mâncând iarbă şi bându-i vitaminele. Alexandra, aşa cum şi-o amintea el, fuma întruna şi citea întruna; îl târa mereu în Camden Town, să viziteze Compendiumul, să citească poezii şi cele mai noi cărţi ale filosofilor francezi, mai ales ale lui Simone de Beauvoir. în ziua aceea, după ce au plecat din spital, nu s-au întors la grupul lor. Au găsit un hotel micuţ şi-au rămas treji toată noaptea, cu toate că erau tare obosiţi. Au făcut planuri: voiau să plece, să meargă într-un loc cu cer senin, în care să fie mult soare, o mare cu plaje frumoase şi socialism. La câteva zile de la înmormântarea tatălui ei, pentru că fraţii ei hotărâseră să mai rămână un pic în Londra, iar mama ei zăbovea, de asemenea,

în oraş, înainte de a-şi vedea fiecare de viaţă, ofiţerul stării civile de pe Marylebone Road i-a întrebat pe Erik şi pe Alexandra dacă erau gata să se iubească pentru totdeauna – la bine şi la rău, la boală şi la sănătate, la bucurii şi la necazuri – şi amândoi au răspuns „da”. Ofiţerul Coroanei le-a spus apoi că se pot săruta, iar familia a început să aplaude şi să arunce cu confetti.

În ziua aceea, cu câteva ore înaintea ceremoniei nupţiale, trimisese o telegramă acasă, pentru a le da vestea părinţilor. Şi-o şi imagina pe mama lui necăjindu-se şi izbucnind în plâns. Cât despre sora lui, ea probabil că nici nu ştia cum să reacţioneze.

Dintre toate nunţile la care participase Erik până atunci, dar şi la care avea să mai participe vreodată, aceea fusese cea mai plină de melancolie.

Casa era goală. Strada îşi schimbase înfăţişarea şi chipul. Apoi era Mildred. Apoi teatrul şi Liza. Londra era acum un oraş

teribil de îndepărtat, poveştile sale păreau pierdute şi ele undeva în depărtare. Parfumul florilor şi al frunzelor verzi, al unor întregi grădini îndesate în apartamente furate, nopţile cu întunericul lor sfâşiat de coardelor chitarelor, bucuria, încântarea de la Marquee – toate se pierduseră undeva, poate pe mare, poate în spatele unui zid.

în ziua în care a plecat Alexandra, el a condus-o la aeroport, cu toate că ea insistase să plece singură. Pe chipurile lor nu se citea decât mărturia eşecului pe care Erik îl anticipase cu mult înainte, iar Alexandra îl intuise chiar şi mai devreme. După ce şi-a trimis bagajul la cală, a îmbrăţişat fetiţa, care încă plângea din cauză că pierduse ceva prin casă, apoi l-a îmbrăţişat pe el, rugându-l să aibă grijă de cea mică, dar şi de el. Erik şi-a propus să meargă în sala de aşteptare ca să privească decolarea avionului, să-l urmărească cum dispare la orizont. Apoi a mers acasă, unde

a găsit casa pustie. S-a gândit s-o roage pe sora lui să aibă grijă un pic de fetiţă, apoi s-a întrebat dacă n-ar fi putut s-o sune pe Liza – ar fi fost primul telefon dat după-amiaza din toată perioada de când se cunoşteau. A format primele câteva cifre ale numărului de telefon şi apoi a închis. Jutta Heim. S-a aşezat într-o rână în scaunul de la birou şi a început să scrie o scrisoare:

Astăzi s-a lăsat o cortină. Oare a fost o nebunie, cu adevărat o nebunie, sau o comedie de la început până la sfârşit? De obicei, după ce se lasă cortina, ne strângem în culise şi ieşim unul câte unul la rampă. Dar cortina de astăzi e altfel. Nu răsună aplauze. Şi acum am să încetez cu clişeele astea afurisite pe care nu le înţelegem decât noi, oamenii de teatru. Voiam să-ţi spun că de acum înainte te pot vedea şi aici, la mine. Dar cum ai putea să ajungi până aici, când ai soldaţi la fiecare colţ de stradă? Şi de ce nu mi-ai scris niciodată?

A repetat replicile pentru primul spectacol din seara aceea —:

Nora: Nu mi-am simţit niciodată mintea atât de limpede şi hotărârile atât de certe ca în seara asta.

Helmer: Şi cu o minte limpede şi cu o hotărâre certă îţi părăseşti soţul şi copiii?

Nora: Da.

Helmer: Atunci, există o singură posibilă explicaţie.

Nora: Şi care ar fi asta?

Helmer: Nu mă mai iubeşti.

Nora: Nu, tocmai asta e!

Helmer: Nora!... Şi poţi să mi-o spui aşa?

Nora: Mă doare crunt, Torvald, pentru că ai fost întotdeauna atât de bun cu mine, dar nu pot schimba nimic. Nu te mai iubesc.

Helmer: Şi asta să fie tot o convingere limpede şi certă?

Nora: Da, cât se poate de limpede şi de certă. De aceea nu mai pot rămâne aici.

Helmer: Şi poţi să-mi spui cu ce am greşit de ţi-am pierdut iubirea?
Nora: Da, chiar pot să-ţi spun. S-a întâmplat în seara asta, când lucrul cel mai minunat nu s-a întâmplat. Atunci mi-am dat seama că nu eşti bărbatul care am crezut că eşti.
Helmer: Explică! Nu înţeleg ce vrei să spui.
Imediat ce-i este retuşat machiajul, se întoarce în cabina lui, aşteptând să fie chemat pe scenă pentru ultimul act. Singur în faţa oglinzii, cu lumina orbitoare strălucindu-i în faţă, simte o urmă de autocompătimire. Poate c-am să mă întorc în Alexanderplatz, să-mi încerc norocul, să respect promisiunea pe care n-am respectat-o până acum. Stinge lumina. Ştie că afară, în public, este Liza, care stă ca pe ghimpi.

- Erik, vrei cafea?
- Nu, mulţumesc.
- Mai ai zece minute.

Alexandra venea mereu în seara premierei. Stătea chiar în loja de

lângă scenă şi-l fixa cu privirea. Nu aplauda niciodată la căderea cortinei, spunea că aplauzele o enervează pentru că destramă vraja. Apoi mergea în culise, direct în cabina lui, şi-l ajuta să se schimbe şi să se demachieze. Uneori îl demachia chiar ea. Ştergea fardurile de pe chipul lui şi îl privea fix în ochi.

- Uită-te la mine!

- Ce? Cum a fost? A fost bine?

- A fost foarte bine. Acum hai să te demachiem!

Poate că am fost întotdeauna mai bun atunci când am purtat machiaj.
Helmer: Dar eşti soţia mea, orice s-ar întâmpla.
Nora: Ascultă-mă, Torvald. Am auzit că atunci când o femeie părăseşte casa soţului ei, aşa cum fac eu acum, el este eliberat de orice obligaţie legală faţă de ea. în orice caz, eu te eliberez de toate obligaţiile. Să nu te simţi legat de mine în niciun fel, aşa cum nici eu nu am să mă simt îngrădită. Trebuie ca de ambele părţi să existe o libertate

desăvârşită. Uite, ia-ţi inelul înapoi şi dă-mi-l şi mie pe-al meu.

Helmer: Şi ăsta?

Nora: Şi ăsta.

Helmer: Iată-1!

Nora: Bun. Totul s-a sfârşit. Am lăsat cheile aici. Servitoarele ştiu oricum totul prin casă... Chiar mai bine decât mine. Mâine, după plecarea mea, va veni Christine şi-mi va împacheta lucrurile. Doar cele cu care am venit de-acasă. Voi aranja să-mi fie trimise.

Helmer: Totul s-a sfârşit! Totul s-a sfârşit!... Nora, nu ai să te mai gândeşti la mine niciodată?

Nora: Ştiu că am să mă gândesc adesea la tine, la copii, la casa noastră.

Helmer: Pot să-ţi scriu, Nora?

Nora: Nu... Niciodată. Să nu-mi scrii!

Helmer: Dar îngăduie-mi măcar să-ţi trimit...

Nora: Nimic... Nimic...

Helmer: Lasă-mă cel puţin să te ajut, dacă îţi va lipsi ceva.
Nora: Nu. Nu pot primi nimic de la un străin.
Helmer: Nora... Nu am să pot fi niciodată pentru tine mai mult decât un străin?
Nora: Ah, Torvald, ca să fie posibil, ar trebui să se întâmple cel mai minunat lucru din lume!
Helmer: Spune-mi care ar fi lucrul acela!
Nora: Şi tu, şi eu ar trebui să fim atât de schimbaţi, încât... Vai, Torvald, nu mai cred în lucruri minunate.
Helmer: Dar am să cred eu. Spune-mi! Atât de schimbaţi, încât...?
Nu aude ultimele două replici, dar dintr-odată aplauzele publicului răsună cu entuziasm, cortina cade şi se ridică din nou, iar în centrul scenei se află ei doi, el şi ea; se înclină în faţa publicului, sunt mândri de ei, iar ea îi strânge mâna şi Erik simte că femeia de lângă el tremură de fericire. Nora. Ajuns în cabină, se demachiază şi-şi lasă costumul într-un colţ, aprinzând încă o ţigară. Pe coridor este

hărmălaie, regizorul bărbos trece pe la actori şi îi felicită pe toţi, cu excepţia lui. Apoi apare ea, spunându-i că toată echipa iese în oraş în seara aceasta, dar se simte prea extenuat.

- Ei, hai, Erik!

Nu, sunt obosit şi vreau să mă culc. îmi pare rău. Dar felicitări tuturor

!De fapt, n-a dormit în seara aceea. S-a întins şi a rămas cu privirea pironită în tavan. Nu-i era deloc somn şi nici măcar nu era cine ştie ce târziu. De fiecare dată când închidea ochii vedea figura ei, cu expresia aceea pe care o au oamenii în clipele dinaintea unei despărţiri. Avea ochii teribil de frumoşi şi lui i se părea că zăreşte şi câteva lacrimi. Nu era sigur. A urmărit-o cu privirea, în timp ce ea s-a întors cu spatele şi a plecat. A privit-o făcând câţiva paşi grăbiţi. A privit-o dispărând şi apoi i-a văzut chipul prin fereastră şi i-a făcut cu mâna. I s-a părut că aude ecoul unui

anunţ din gară, i s-a părut că simte o notă de melancolie. Apoi a răsunat ţârâitul telefonului.

-Erik?

-Da.

- Nella sunt.

-Nella!

- Ia zi, eşti ocupat? Eu sunt jos, la recepţie. Ai chef să ieşi în oraş sau e prea târziu?
- Cobor în cinci minute.
- Nu e nicio grabă.

într-un Fiat Uno roşu, Vasco Rossi se gândeşte să bea un whisky la Roxy Bar —. Nella conduce liniştită, fără să aibă idee încotro.

- Mergem unde am fost şi ieri?
- Oriunde ai tu chef.
- Atunci, hai în altă parte!
- Pentru mine e totuna.
- Şi? Cum te-ai trezit în dimineaţa asta?
- Destul de târziu.
- Şi? Vale a trebuit să plece, nu?

- Da. Am condus-o la gară.

- Şi pe urmă?

- Am fost să mănânc ceva. M-am întors la hotel şi pe urmă ai apărut tu. Dar de unde ai ştiut la ce hotel stau?

- Erik, Erik... Tu nu ştii că fetele vorbesc între ele? Mi-a spus Valentina, normal. M-a sunat de dimineaţă, în timp ce Marele Domn Maltez încă dormea, şi m-a rugat să am grijă de tine cât mai stai. Vezi cât de mult te iubeşte? Ţi-a lăsat o femeie care să aibă grijă de tine.

Nella chicoteşte, dar tăcerea lui o face să caute stingherită pachetul de ţigări în torpedou.

- Mergem pe plajă?

- Nu, nu. Dar ştiu un loc ca lumea unde se duc mulţi actori, genul tău de oameni. Ce zici?

El ar fi preferat să meargă pe plajă, fie şi numai pentru a sta în maşină lângă ţărm; sau, şi mai bine, să rămână în camera lui de hotel. Nella era cea mai frumoasă din grupul de fete cu care ieşise în seara anterioară,

însă gestul de rămas-bun al Valentinei încă îi zăboveşte în faţa ochilor. Gestul de rămas-bun pe care Jutta Heim nu îl făcuse. Pare cumva potrivit, fie şi numai din respect pentru Vasco (a cărui muzică, coincidenţă sau nu, răsună şi aici), că au ajuns la Roxy Bar. Luminile în culori estompate aruncă umbre stranii pe feţele cunoscuţilor Nellei. Pe de o parte, oamenii aceştia îi aduc aminte de colocatarii apartamentului de hipioţi din Londra. Pe de altă parte, are senzaţia că n-a mai văzut asemenea oameni în viaţa lui. Pe una dintre femei o cheamă Marionca, e deja beată turtă şi încearcă să mediteze la soarta unei sticle de votcă aflate în faţa ei. Lângă ea, un tânăr râde în hohote fără niciun motiv, împreună cu alţi doi bărbaţi. Erik nu-şi prea dă seama care dintre persoanele de la cele două mese fac parte din grupul cu care a venit el şi care nu. Fum de toate culorile şi toate aromele. Muzica bubuie. Mâna Nellei în mâna lui. Umărul ei

lipit de umărul lui. Capul ei pe umărul lui. Chipul ei lângă faţa lui. Gura ei lipită de buzele lui. O tăcere mai asurzitoare decât chitarele electrice. Totul e atât de simplu, atât de uşor. Pe vremea lui Marion şi a Bellei se temea
că succesul la femei avea să dispară cu timpul, precum entuziasmul lui pentru matematică şi pentru şcoală, în general. La vremea aceea nu-şi putea imagina că în viaţă totul avea să fie atât de simplu pentru el. Momentele de melancolie erau rare, aproape că nu ştia ce sunt lacrimile. Era ca şi cum totul intrase pe un făgaş lin odată ce tatăl său comisese păcatul de moarte. Apoi au început păcatele lui mortale, diferenţa fiind că el nu-şi făcuse niciodată procese de conştiinţă. Era îngrijorat mai mult pentru sora lui, care îşi lua slujba de asistentă parcă prea în serios.

- N-ai şi tu un prieten, Tes?

Soră-sa se îmbujora şi lăsa ochii în jos.

- Haide, zi-mi!
- Nu e treaba ta, bine?
- Dar ce s-a întâmplat?

-Nu e treaba ta!

Pe când încă mai folosea pomada pentru păr a tatălui său, făcându-şi cu mare grijă cărarea pe o parte, îşi crease o adevărată obsesie pentru propriile urechi, i se părea că sunt prea mari, că ieşeau prea tare în evidenţă. După ce a reuşit să se convingă singur că nu era aşa, a început să fie obsedat de buza de jos, care părea mult prea groasă, în comparaţie cu cea de sus. Iar dinţii nu îi erau nici perfect drepţi şi nici albi ca nişte perle. Apoi a început să se îngrijoreze teribil când prietenilor lui le-au dat tuleiele, iar el era nevoit să iasă pe stradă cu un obraz la fel de neted ca al surorii lui. Ajunsese, parcă, în facultate când s-a bărbierit prima oară. Dar apoi a apărut Liza, cu bluza

albă şi cu fusta scurtă, maronie, şi din momentul acela lucrurile au mers ca unse, fără niciun hop, fără niciun efort, inclusiv călătoria la Londra, inclusiv relaţia cu Alexandra şi tot restul poveştii. Cu tot cu şirul lung de paturi prin care trecuse, printre acestea numărându-se şi cel din Berlin. O viaţă nesăbuită, ca o noapte petrecută într-un bar cu lumini colorate, care aruncă umbre stranii pe figurile unor oameni pe care nu-i cunoaşte, în timp ce aceştia îşi toarnă băuturi şi le dau imediat pe gât.
Ca femeia din faţa lui, pe care a luat-o somnul sprijinită de bărbatul ei, care o giugiuleşte în continuare şi râde de nu-se-ştie-ce.

- Mergem?
- Să mergem? Unde?
- Vrei să vii la mine?
- Sigur. De ce nu?
- Eu n-am să te părăsesc pe canapea, să ştii. Hai!

- Aş zice că tu şi Valentina aţi stat de vorbă o grămadă în dimineaţa asta.

- Suntem cele mai bune prietene, ne povestim tot.

-Tot?

-Tot.

- Asta înseamnă că mâine-dimineaţă o s-o suni să-i dai raportul?

- Tu ce crezi?

- Nu ştiu.

- Valentina te iubeşte foarte mult. Nu vrea să te simţi singur şi să suferi. A avut grijă de tine. înţelegi?

Luna mai. N-are idee cât e ceasul. Afară. Nella îl ia pe Erik de mână şi îl zoreşte către Fiatul parcat peste drum.

- Să mergem până pe plajă?
- încetează cu plaja! E departe şi e frig.

E frig în piaţă. De atâtea ori, de nenumărate ori a pierdut vremea pe-acolo, sperând c-o s-o zărească pe Bella mergând în pas legănat spre casă. Dar Bella

nu-şi făcea niciodată apariţia înainte de ivirea dimineţii. Cât timp petrecuse în balcon, cu faţa bătută de vântul rece ca gheaţa, sperând că are s-o vadă! Apoi era frigul pe care începuse să-l simtă în faţă, după ce îl opriseră poliţiştii. în întunericul străzii, în întunericul pieţei, în întunericul balconului, ghemuit cât mai bine, ca
să se apere de frig şi de ochii iscoditori ai mamei lui, care încă nu-şi dăduse seama de ce ieşea atât de des pe balcon în ultima vreme, întunericul din Fiatul care se hurduca pe drum, de-a lungul străzilor lugubre, de-a lungul întinderii întunecate. Apoi au apărut nişte lumini care licăreau.

-Am ajuns.

- Eşti sigură că mă poţi avea ca musafir?

Nella chicoteşte încetişor.

- Pot să te am şi chiar intenţionez să te am pe îndelete.

- La ce oră trebuie să te trezeşti ca să mergi la serviciu?

Ea chicoteşte din nou.

- Nu-ţi face tu griji!

- O cunoşti de mult?

- Pe cine, pe Valentina?

-Da.

- De când aveam vreo treişpe ani. Am fost colege de şcoală şi pe urmă am rămas prietene. Eram nedespărţite. N-am mai prea văzut-o în perioada în care a stat în Milano, dar pe urmă s-a întors aici.

- Şi ce-ai putea să-mi spui despre ea?

- Nimic. Dacă e ceva de zis, o să-ţi spună chiar ea.

- N-am s-o mai văd niciodată.

-Cine ştie...?

Exact aşa cum nu o mai văzuse niciodată nici pe Jutta Heim. întruna dintre ultimele scrisori pe care i le-a trimis, înainte de a renunţa, mai mult sau mai puţin, a cochetat cu ideea că era

posibil ca Jutta Heim să fi murit. Poate că se afla la un moment dat în drum spre ai ei şi-a avut un accident de maşină sau ceva. Era posibil. Aşa cum era posibil ca persoana care primea acum scrisorile lui, oricine ar fi fost, să le fi aruncat la gunoi în clipa în care le primea. Poate că ea se odihnea în pace.

Nella. Nella. A fost atât de uşor în noaptea aceea cu Nella, prima noapte cu Nella. Au mers în apartamentul ei. Şi-au pus ceva de băut. Apoi pe canapea. în duş. în patul mare al Nellei, acoperit de animale de pluş. Sub cuvertura cu miros dulceag. Tot dulce mirosea şi părul ei umed, tot dulce mirosea şi umezeala ei. Nella, căreia i-a fost aşa de uşor să facă dragoste cu el în noaptea aceea. O noapte care trecuse atât de repede. Au văzut primele raze ale răsăritului pătrunzând prin ferestrele mari ale sufrageriei de vizavi de dormitor. Nella, fata care i-a spus că nu mai fusese cu un bărbat de foarte mult timp şi lui nu i-a venit să creadă. O femeie ca

tine? Imposibil! Ca şi cum ar exista aici vreun bărbat ca lumea! Toată lumea e singură. Dar nici măcar o noapte, o singură noapte? Imposibil! în cazul ăsta, m-am ridicat la înălţimea aşteptărilor? Tu ce crezi? Habar n-am. Ei, haide! Nu, serios, chiar n-am nicio idee. Dar ce crezi? Nu ştiu. Haide! Chiar nu vrei să-mi spui? Ce să-ţi spun? Haide, să nu ne ascundem după deget. Păi, spune-mi ce vrei să-ţi zic! Dacă m-am ridicat la înălţimea aşteptărilor. M-am ridicat? Tu ce crezi? Habar n-am. Ei, haide! Chiar nu vrei să-mi spui? Ce să-ţi spun? Dacă m-am ridicat la înălţimea aşteptărilor sau nu. Absolut. Şi tu.

Soarele, în loc să-i trezească, a fost cel care i-a trimis la culcare.

Se simţea frânt, sleit de putere. Şi-a luat rămas-bun de la toată lumea şi le-a amintit că aveau să se vadă din nou a doua zi.

- Erik, eşti sigur că nu vrei să vii? Nu stăm până prea târziu.

- Ne vedem mâine. Mă duc să mă culc.

Dar când învârteşte cheia în uşă aude că deja sună telefonul. Cine poate să fie, la ora asta? încearcă să-l ignore, dar sună groaznic de insistent.

-Alo!

- Bună, dragul meu Torvald!

Nora la telefon.

- Salut, Tania! Ce s-a întâmplat de suni la ora asta?

- Te pregăteşti de culcare, dragul meu Torvald?

- Da, mă simt foarte obosit azi. Poate fiindcă a fost premiera. Tu n-ar trebui să fii în oraş cu ceilalţi?

- N-am avut chef.

- Aha. Aşa că te-ai dus acasă?

- Sunt singură. Ca şi tine.

- Am înţeles.

- Sau tu o ai pe fiică-ta la tine?

- Nu, e la mătuşă-sa.

- Păi, în cazul ăsta poţi să mă inviţi la o cafea.

- La ora asta?
- De ce nu?
- Avem spectacol şi mâine, Tan.
- Şi ce dacă?
- Nu ştiu, pe bune, sunt foarte obosit. Altfel, chiar aş fi venit cu voi.
- Eu nu sunt cu ceilalţi. Nu ţi-am zis că sunt singură?
- Dar de ce n-ai mers cu ei? Credeam că ieşirea din seara asta a fost ideea ta.
- A fost, da, dar când mi-am dat seama că tu nu vii mi-am cam pierdut interesul. Tu acum eşti singur, nu? Alexandra a dispărut din peisaj, parcă?

-Da.

- Şi-atunci?
- Atunci, ce?
- Suntem amândoi singuri.
- E aproape miezul nopţii, Tan.

— E.

- Hai că ne vedem mâine, ce zici?

- Erik, cine ştie ce mai aduce şi ziua de mâine?

- Cum adică cine ştie? Avem spectacol mâine.

- Da, după care tu o să dispari iar, fiindcă eşti obosit rău, nu?

- Tu nu eşti obosită?

- Poate un pic.

De aproape de tot, în jurul Taniei se mai simţea vag mirosul machiajului de scenă. Avea părul prins la fel ca atunci când ieşise la rampă alături de Erik. Noaptea şi-a petrecut-o pe partea aceea a patului care cu o săptămână înainte era încă a Alexandrei. Totul s-a dovedit a fi atât de uşor pentru Erik, atât de simplu: în acelaşi pat, în aceleaşi aşternuturi în care dormise cu Alexandra, pe partea ei de pat dormea acum liniştită Tania. Experienţa aceea l-a învăţat cum să-şi dea seama când o femeie e

interesată de el (sau când nu). Pe de altă parte, actorii folosesc un fel de cod care îi ajută să se asigure că se înţeleg uşor între ei. Ştia de ceva vreme că Tania era interesată, cel puţin într-o oarecare măsură sau poate mai mult decât într-o oarecare măsură. însă felul în care se petrecea totul părea atât de simplu, prea simplu, de fapt. Lizei i-ar fi plăcut să-l aibă doar pentru ea în noaptea aceea, însă Liza nu aflase încă vestea despre plecarea Alexandrei, că se întorsese acasă, că ieşise definitiv din scenă. Tania aflase înaintea ei şi profitase de ocazie. în ciuda oboselii, după ce Tania se cufundă cu atâta seninătate în prima ei noapte de somn în patul Alexandrei, Erik se strecoară de sub cuvertură şi merge la birou. în faţa lui se află o foaie de hârtie, care în lumina veiozei capătă, parcă, o strălucire gălbuie. *Dragă Jutta, n-aş putea spune că sunt un om din cale-afară de cinstit. Şi asta-i cu atât mai bine, altfel nu ne-amfi*

cunoscut. Nu ştiu de ce nu mi-ai răspuns
la niciuna dintre scrisori. înseamnă că ajung la tine, că altfel mi le-ar aduce poşta înapoi. Acum îţi scriu în toiul nopţii. Undeva, prin apropiere, se pregătesc tonetele pentru piaţa volantă de sâmbătă. Jutta, acum sunt singur. A plecat. Nu-ţiface griji, nu e din cauza ta. Nu e nici măcar din cauza mea. Aici e totul cenuşiu, după o vreme te saturi de soarele care străluceşte neîncetat tot anul. Dar nu asta e important, am pomenit lucrul ăsta doar ca să te liniştesc, să nu-ţi faci mustrări de conştiinţă gândindu-te că ai vreo legătură cu toată povestea asta. Tu faci parte doar din povestea mea, din povestea mea personală. Şi, cu toate că până acum nu mi-ai răspuns deloc, nu pot să-mi imaginez cum ar fi să dispari cu totul din viaţa mea. îţi aud vocea în vis. îţi visez chipul, mâinile şi sânii şi felul în care păşeşti. Apoi îmi aduc aminte cum ai fugit împreună cu prietena cu care erai atunci şi

nu înţeleg de ce mi-ai făcut una ca asta. Jutta, scrie-mi! Scrie-mi imediat ce termini de citit scrisoarea asta. Jutta, scrie-mi!

Acum, că a stins veioza şi ochii i s-au obişnuit cu penumbra, observă prima boare de lumină a dimineţii strecurându-se pe undeva. Dimineaţa. în curând are să se lumineze complet şi el n-a dormit deloc. Tania e sus; a venit brusc, neanunţată. îşi aduce aminte de ţigările ei şi de bricheta lăsată pe birou. O ţigară. O ţigară fumată în linişte. Pe întuneric. Deşi îi e somn, nu vrea să meargă în pat. Acolo e Tania şi Tania, deşi a lucrat cu ea de multe ori, deşi au fost împreună o noapte, este o străină. La fel de străină ca Jutta Heim, dar în alt fel. Nu fusese niciodată cine ştie ce atras de Tania. E o actriţă bună, apreciată şi de public, şi de colegii actori; e frumoasă, dar în ceea ce-l priveşte pe Erik Xerri, Tania este doar o actriţă cu care a lucrat des, atâta tot. Acum simte nevoia imperioasă de a o

trezi şi de a-i spune să plece, că e ocupat. Trebuie să-şi asume răspunderea: pentru el însuşi, pentru fiica lui, care acum doarme la mătuşa ei. Trebuie să înceapă să aibă grijă de ea, să petreacă mai mult timp cu fetiţa. Mare noroc că există o mătuşă necăsătorită, gata s-o iubească în locul unei bunici, s-o iubească de parcă ar fi fata ei. Imediat ce a auzit de plecarea Alexandrei, Tessie i-a zis să nu-şi facă griji, că îşi putea vedea de teatru ca până atunci, avea să se ocupe ea de fata lui. Simplu. Uşor. în timp ce scoate ultimul nor de fum, Erik închide ochii şi lasă toate gândurile să se risipească, chiar şi larma tot mai puternică a pieţei volante.

- 'neaţa, Erik.

în faţa lui, un pic înceţoşată, se află silueta Taniei.

- E nouă jumătate.

-Deja?

- Te-am pus pe fugă azi-noapte?

Erik se uită la ceas. E zece fără douăzeci.

- Am coborât devreme de tot, să văd dacă erau închise geamurile, că a burniţat un pic. Pe urmă am citit şi se pare că am aţipit aici.

- Vrei să plec acum?

- Cum vrei tu.

- Putem măcar să bem o cafea?

- Poţi să stai cât vrei tu, Tan.

- Nu, am lăsat totul brambura acasă, trebuie să merg să fac un pic de ordine. Şi în seara asta avem iar spectacol.

- Poţi să-mi faci un serviciu, Tan, fiindcă eu n-o să ies acum din casă?

- Ce anume?

- Poţi să pui tu scrisoarea asta la poştă pentru mine?

Tania se uită la plic. Berlin.

- Vrei să mergem împreună acolo, odată?

-Unde?

- La Berlin.

La Berlin există un zid care împarte oraşul în două. Există o piaţă care poartă numele Alexanderplatz. E mult cenuşiu în Berlin şi mai este şi mult verde-închis. Sunt mulţi oameni la Berlin şi sunt greu de descris. Sunt poliţişti îmbrăcaţi în verde şi siluete în costume gri şi jachete care sclipesc noaptea. Şi Jutta Heim este la Berlin. Jutta Heim nu i-a răspuns niciodată la scrisori. Niciodată. Valentina însă îi scria cam o dată pe lună ori o dată la şase săptămâni. Nimic deosebit, nici pe departe genul de lucru pe care şi-l dorea el, ci mai curând ceva de genul ăsta: îţi scriu din pizzerie. Nu e prea mare aglomeraţie azi. Ieri m-am văzut cu Nella. îţi trimite salutări cu drag; sau Aş vrea să pot pleca de la pizzerie, dar nu sunt sigură că mi-aş găsi imediat ceva de lucru. Dacă îmi găsesc, plec imediat; sau *Poate mă întorc la Milano*; şi o dată chiar *Nella şi cu mine îţi transmitem salutări cu drag din Berlin*. Valentina, Nella şi Jutta Heim.

în ziua în care a plecat din Sicilia, Vasco Rossi era din nou în Fiat Uno-ul roşu, trăindu-şi viaţa destrăbălată, nu se culca cu nimeni decât dacă o făcea cu Nella, pentru trei zile şi trei nopţi, alergând de colo până colo în Fiat, dormind oricând aveau chef, cu condiţia să fie goi-puşcă, indiferent de zi şi de oră. în apropiere de aeroport, ea a devenit un pic sentimentală, dar Erik a continuat să cotrobăie prin bagaj, în căutarea paşaportului verzui, în timp ce Vasco îi ura drum bun: *forse non c'incontreremo mai, ognuno a rincorrere I suoi guai, ognuno col suo viaggio, ognuno diverso, e ognuno infondo perso dentro Ifatti suoi!* — Un zbor de douăzeci de minute către ceva nou. Luna mai, cu briza ei cenuşie, călduţă.

După ce Liza i-a dat vestea aceea tristă, a sosit o scrisoare din Italia. De la Nella. Prima scrisoare de la Nella. îi scria, cu toate că ştia c-ar fi fost mai înţelept să nu-i scrie. însă trebuia s-o facă. I-a scris ca să-i

spună că moartea pândeşte atunci când te aştepţi cel mai puţin. El nu se aştepta. Nimeni nu se aştepta. Ceea ce aştepta Erik erau scrisorile de la Jutta Heim – iar ele n-au sosit niciodată. într-un fel, se obişnuise să le aştepte în van. Şi astfel, ultima propoziţie pe care o scrisese în ziua în care se întorsese din Italia, în acea lună mai absolut magică, pe spatele unei vederi pe care soarele se ascundea în spatele unui bastion impozant, cu turle de biserici ce se înălţau spre un cer purpuriu, a fost următoarea: *Sper că ai să-mi scrii şi tu.* A primit apoi cam o scrisoare pe
lună şi se încheiau toate, invariabil, cu aceste cuvinte: *Până când ne vom revedea.*

- Ce s-a întâmplat?

îşi dă seama că Erik se trezise tresărind puternic şi-şi lipeşte mâna de fruntea lui asudată.

- Nimic. S-a luat curentul.

îşi dă şi el seama că a transpirat şi că e fierbinte.

- Doamne Dumnezeule! E a doua oară săptămâna asta. Şi suntem în toiul verii.

- N-ai ce să faci.
- Cât o fi ceasul?
- Patru şi ceva. Eu m-am trezit la două jumate. Cred că atunci s-a şi luat curentul.
- De ce nu m-ai trezit şi pe mine?
- Pentru ce? Ca să-mi faci tu vânt să mă răcoresc?
- Poate ne-am fi răcorit unul pe altul.

Erik se ridică oarecum greoi, e umed pe spate, iar cearşaful pe care a dormit e ud leoarcă. Se ia după firicelul palid de lumină care îi arată unde este uşa de la balcon şi iese afară. Nu că ar conta prea mult: e întâmpinat de căldura sufocantă care îl torturase şi cu o zi înainte, cu două zile înainte, cu două luni înainte, căldură care se înfăşură în jurul ramurilor copacilor, care se agăţa de frunzele pârjolite. Erik se întinde, copleşit de o senzaţie de epuizare. încremenirea aceea a aerului îi dă sentimentul că e bolnav, iar liniştea îl enervează. în ultima

vreme n-a dormit prea bine. îi e frică să meargă la culcare. Tăcerea, liniştea, întunericul, singurătatea care îl asaltează în aproape fiecare clipă a fiecărei zile şi a fiecărei nopţi. în ultima vreme a început să-şi amintească din nou tot felul de lucruri.

- Uite, ţi-am adus apă. Nu mai e prea rece, s-a luat curentul de ceva vreme.

Un pahar mare, plin-ochi. Bea cu nesaţ jumătate din el dintr-o suflare.

- Şi-acuma?

- Aşteptăm să revină curentul. Altceva nu prea avem ce să facem, nu?

- în dimineaţa asta trebuie să merg acasă. O să treacă pe la mine Mildred şi o aduce şi pe-aia mică.

- La ce oră?

- O să plec pe la şapte jumate, poate nu fac prea mult pe drum.

- Te duc eu.

- Nici gând! O să rămâi blocată în trafic şi pe urmă întârzii şi tu. Mă descurc singur,

iau autobuzul şi ajung când oi ajunge. Dacă plec la şapte jumate, ar trebui să fiu acasă până la nouă.

- Nu m-aş baza pe asta. Ultima săptămână din septembrie. în jur de şase dimineaţa, uniformele şcolare apretate încep să-şi facă apariţia, adunându-se în grupuri pe la colţuri, aşteptând autobuzele pentru şcoală. Ambuteiajele devin tot mai lungi şi mai nervoase. Mai lungi. Mai nervoase. Erik priveşte uluit mulţimea care aşteaptă în staţia de autobuz şi şirul lung de maşini care şerpuieşte în faţa lor.

- Tare bine am făcut că ţi-am urmat sfatul!

- Doar ţi-am zis, nu? Altfel, cu siguranţă n-ai ajunge. Ai întârzia şi Mildred te-ar întreba de unde vii la ora asta.

- Nu mi-a dat prin cap.

- Ce i-ai spune?

- Nu ştiu.

- Să vin să te iau eu mâine sau merge Mildred cu tine?

- Mâine?
- Erik, mâine trebuie să mergi la spital! Ai programare la opt, ceea ce înseamnă că trebuie să fii acolo la şapte, cel târziu. Mi-am luat liber de la serviciu ca să te duc eu cu maşina, dar, dacă vrei să mergi cu Mildred, nu mă supăr.
- Lui Milly nici nu i-am zis că am programare.
- Păi, hotărăşte-te: te duc eu sau mergi cu ea?
- Pot să mă duc şi singur, să ştii.
-Sigur! Pe căldura asta, când e haosul ăsta cu autobuzele. Haide, hotărăşte doar dacă preferi să mergi cu mine sau cu ea.
- Nu, aş prefera să nu merg cu ea. în fond, nici nu ştiu ce program are mâine.
- Păi, ar trebui să afli întâi dacă are nevoie să stai mâine cu fiică-sa, că asta ar fi o problemă.
- Nu, poate să stea cu Tessie. Vine la mine azi, pentru că Tessie trebuie să meargă la

spital. E vorba doar de ziua de azi. Ce pereche mai facem şi noi, amândoi umblăm prin spitale!

- Nici pe Tessie n-ai mai văzut-o de ceva vreme. Ar trebui să treci pe la ea săptămâna asta.

- Aşa e. Deci zi, vii să mă iei mâine-dimineaţă?

- Nu, vin deseară şi pornim împreună mâine-dimineaţă. Nu vezi cum se circulă la ora asta?

- Adică rămâi la mine?

- Asta, dacă nu cumva preferi să vii tu la mine peste noapte. Dar de la tine până la spital ajungem mai repede.

Sala de aşteptare a spitalului e ticsită. Unii susţin că stau de mai mult de două ore. Alţii povestesc tuturor că nici măcar nu au venit doctorii încă. Un bărbat strigă în gura mare că asistenta i-a lăsat pe câţiva să se bage în faţă, pe pile. Femeia de lângă el îi povesteşte că
maică-sa, care stă lângă ea, are nevoie de medicamente, însă nu se mai găsesc. Iar bărbatul de dincolo de ea îi spune că peştii mici nu înghit niciodată peştii

mari. O femeie ridică privirea din sudoku şi zice că vântul schimbării bate cu putere, că nimic nu-l poate opri. Toată lumea îi dă dreptate. Liza venea tot la spitalul ăsta, la altă secţie, cu sufletul în gât, aşteptând rezultatele de la doctor. La o oră şi jumătate după ora trecută pe hârtia cu programarea, Erik Xerri este primit într-o încăpere plină de monitoare şi aparate complicate.

- Erik Xerri?

-Da.

Asistenta îşi scoate ochelarii.

- Doamnă, pe dumneavoastră am să vă rog să aşteptaţi afară.

- Nu poate să stea cu mine?

- O să vă vadă acum medicul şi trebuie să intraţi doar dumneavoastră, din cauza aparatelor. Aţi putea începe prin a scoate cămaşa întâi, ca să vă

putem face un EKG. Denise, ai sunat la EKG?

Denise, cealaltă asistentă, se opreşte din ce face şi atinge patru taste ale telefonului. Erik Xerri priveşte aparatele ciudate din jurul lui, apoi o priveşte pe Denise, care îi observă privirea şi zâmbeşte; în cele din urmă, se uită la asistenta îmbrăcată în bleumarin, care probabil a uitat să zâmbească. Ochii asistentei în bleumarin sunt disproporţionat de mici pentru faţa ei, însă are buze frumoase. Probabil se apropie de şaizeci de ani.

- Domnule Xerri, sunteţi amabil să vă scoateţi cămaşa? Şi întindeţi-vă! Nu, nu, scoateţi-o cu totul şi descheiaţi-vă şi la pantaloni!

După ce i-a dat vestea, Liza a rupt orice legătură cu el. A sunat-o de mai multe ori, însă nu i-a răspuns. A zărit-o o dată, când era în drum spre serviciu şi ploua cu găleata; se adăpostea sub umbrelă şi mergea cât de repede putea. S-a mai liniştit după ce a văzut-o atunci. Aşa că i-a telefonat la birou.

- Ce vrei?
- Tu ce crezi? Vreau să te văd.
- Lasă-mă în pace, Erik!
- Să te las în pace?
- Lasă-mă în pace, bine? Lasă-mă!
- N-ai un moment liber?
- Ca să fac ce?

-Haide...!

- Adică n-ai pe nimeni la îndemână? Asta nu prea-ţi stă în fire.
- Şi zi, când să trec pe la tine?
- N-o să-ţi placă deloc ce-ai să vezi.
- Şi dacă ţi-aş spune că te-am văzut deja?

-Când?

- Te-am văzut în drum spre muncă.

Spre deosebire de cum se întâmpla de obicei, Liza a venit la Erik acasă după lăsarea

întunericului. S-a oprit la uşa de la intrare. Haina îi era prea mare şi cizmele îi musteau de apă. Pe cap avea o beretă închisă la culoare. Liza, în pragul uşii, privindu-l fix în timp ce şi el o pironea cu privirea.

-Vino înăuntru! De ce stai acolo?

- Chiar vrei să intru?

- Fac o cafea? Scoate-ţi haina!

Liza îşi scoate încet haina şi o lasă să cadă pe un scaun aflat din întâmplare aproape.

- Şi acum?

Nu se mişcă. îl priveşte de-acolo, stând în picioare, o priveşte şi el. Pare că s-a îngrăşat; este, cumva, umflată. Are faţa mai lată, parcă i s-a lăţit tot corpul.

- N-ar trebui să te dezbraci cu totul? Aştept de atâta timp momentul ăsta!

-Cu totul?

- Nu asta făceai înainte, nu scoteai tot? Haide, Liz, ştii de când nu ne-am mai văzut?

- Vrei să scot tot? Şi bereta?

Sau să-mi las bereta pe cap?

-Tot.

- Nu cred c-o să-ţi placă.
- Ce n-o să-mi placă?
- Ce-ai să vezi.
- Putem să facem o cafea după aia, ce zici?

Liza continuă să-l fixeze cu privirea şi-l vede cum începe să se dezbrace, încet, zâmbindu-i. Erik nu s-a mai dezbrăcat niciodată aşa.

- Ce faci?
- Mă dezbrac. Ştii de când n-am mai făcut asta?
- Şi-n tot timpul ăsta ai fost abstinent, pun pariu.
- Exact.
- Chiar te-aştepţi să cred asta?
- Liza, am făcut multe cu tine şi ţi-am făcut multe lucruri, mai puţin unul: nu te-am minţit niciodată. Nu mai am douăzeci de ani.
- Dar încă mă mai vrei.
- Da, chiar te vreau.

-Cu toate că...?

Nu-i stă deloc în fire să se comporte aşa. O ştie şi el foarte bine. Nu s-a mai dezbrăcat niciodată aşa. De obicei o lasă pe ea să se ocupe de tot. Dar nu şi azi. Azi este un joc nou. Cu Liza, întotdeauna apare ceva nou. Probabil că ăsta e şi motivul pentru care a continuat s-o caute atâţia ani. Liza ştie ce-i place lui; el ştie ce-i place ei. Se cunosc bine, cu toate că asta e o versiune nouă a Lizei. Pe chipul lui înfloreşte un zâmbet ciudat şi mijeşte un pic ochii, ca pentru a se concentra mai bine asupra a ceea ce o să-i fie dezvăluit. Liza începe să se dezbrace, continuând, în acelaşi timp, să-l privească în ochi.

- Spune-mi că mă vrei!
- N-o ştii deja?
- Spune-mi!
- Te vreau.
- Cât de tare mă vrei?
- Hai, de ce vrei să ne jucăm aşa?

- Nu-ţi plac jocurile?

- Ba da, dar nu jocurile de cuvinte.

- Cât de tare mă vrei?

-Foarte tare. Acum hai, dezbracă-te!

- Ştii că nu te-am văzut niciodată dezbrăcându-te? Am crezut întotdeauna că-ţi este teamă să te dezbraci în faţa mea.

- Teamă?

- Da, teamă. Ne întâlnim de atâţia ani şi n-ai făcut niciodată ce faci acum. Ce ţi-a venit?

- Nu mă întreba acum, ai să strici tot. Continuă!

Acum sunt faţă în faţă. Goi.

- Eşti tot frumoasă, să ştii.

- Sânii mei nu mai sunt frumoşi. Nu vezi cusătura?

Erik se uită mai de aproape şi observă linia dizgraţioasă care parcă îi despică sânul stâng. Dar, cu cât se uită la cusătură mai mult, cu atât simte c-o doreşte mai mult pe Liza. O ia în braţe.

- Stai, Erik! Cât de tare mă vrei?

- Foarte tare! Nu ştii deja?

- Eşti sigur?

- Uite ce e, spune-mi doar un lucru: de ce-ai venit aici în seara asta?

- Păi, m-ai chemat tu, nu? Aşa că am venit.

- Dar ai vrut să vii sau nu?

- Cât de tare mă vrei?

- O mai ţinem mult aşa?

- Dacă vrei să se întâmple ceva, trebuie să-mi spui cât de tare mă doreşti.

în loc să-i spună cât de tare o doreşte, se trânteşte pe un fotoliu.

- Atât de tare. Vezi?

- Rămâneţi pe loc, domnule Xerri, imediat reconectăm aparatul, da? Cred că s-a desprins unul dintre cabluri. Nu vă mişcaţi, ca să nu se desprindă iar.

Degetele alunecă uşurel pe pieptul lui şi Erik simte

atingerea rece a gelului. Se aude un zgomot slab, şuierător, şi apoi pe monitor încep să se perinde nişte munţi micuţi, cu vârfuri franjurate. Profesorul Savona, îmbrăcată într-un halat alb, se uită la monitor cu o figură împietrită, apoi îşi pune ochelarii pentru citit şi se uită la pager.

- Denise, sună, te rog, la sală şi spune-le că am să ajung cam în trei sferturi de oră!

Denise atinge patru butoane ale telefonului şi îi spune persoanei de la celălalt capăt al firului că profesorul Savona ajunge în trei sferturi de oră.

- EKG-ul este în regulă. Carmen, acum pregăteşte-l pentru ecografie!

- Facem şi ecografie, doamna doctor?

- Aşa e cel mai bine.

Carmen, asistenta în uniformă bleumarin, se ridică în picioare şi închide aparatul pentru EKG.

- Denise, poţi să le spui că venim. Am terminat cu EKG-ul.

Denise atinge din nou patru butoane pe telefon. în vreme ce aşteaptă să răspundă cineva, îl

priveşte pe Erik Xerri şi zâmbeşte.

- Cum vă simţiţi, domnule Xerri?

- Aşa şi aşa, doamnă doctor.

- Ce înseamnă aşa şi aşa? Vă doare ceva? Simţiţi o presiune în piept?

- Nu, nu chiar. Dar uneori mă simt un pic cam obosit.

- Un pic sau foarte obosit?

- Păi, un pic mai mult decât de obicei, cred.

- Da, dar tocmai aţi trecut printr-o operaţie grea, era de aşteptat, nu? Ai sunat la sală, Denise?

- Da, doamna doctor.

- Să aplic gelul imediat, doamna doctor?

- Da, Carmen, te rog!

Carmen dă la o parte firele, stoarce tubul de gel şi Erik simte atingerea rece pe piept. Ochii ei

mici privesc în gol, undeva între fruntea şi pieptul lui. Pieptul lui.

- Cât de mult mă iubeşti?

- Au trecut atâţia ani şi încă mă întrebi asta.

- Iar tu încă eviţi întrebarea.

- Te-am aşteptat atâta timp! Nici măcar n-ai răspuns la telefon.

- Am avut alte lucruri de făcut. Cred că ştii.

— Ştiu.

- Ba nu, nu cred că ştii. Uite!

îşi smulge bereta cu un gest brusc, în timp ce îl fixează în continuare cu privirea. îl vede înghiţind în sec în clipa în care îi zăreşte capul complet chel, alb, strălucitor, straniu, prea micuţ în comparaţie cu restul corpului. Sau prea mare. Desfigurat, cu perfecta lui formă ovală. Urât.

Tăcere.

— Mă mai vrei?

Cam pe la miezul nopţii, Liza pleacă, nu înainte de a-şi acoperi din nou capul cu bereta.

Erik rămâne dezbrăcat, se simte bine aşa şi e deja gol de multă vreme, se bagă în cadă după ce o umple cu apă fierbinte, în faţa ochilor lui, trupul gol al Lizei, eliberat de haine, eliberat de tot: pielea fină, moale, albă – în afară de sfârcuri, iar unul dintre ele este ciuntit. în faţa ochilor lui, trupul nou-nouţ al Lizei. Şi acolo, sub apa caldă, se excită iarăşi când aude gemetele Lizei, strigătele ei, plânsul fără urmă de tristeţe. Cu fiecare centimetru din trupul ei a făcut dragoste în ziua aceea. Liza îi dăruise lucruri pe care nu i le mai oferise până atunci; îl făcuse *al ei,* îl folosise după bunul ei plac, aşa cum îşi dorise el dintotdeauna, însă se abţinuse; Liza răbufnise după luni întregi de disperare şi de spaimă, se răzbunase pe moartea care se apropiase atât de tare de ea şi-i zâmbise; răscumpărase toată durerea, toată greaţa ce i se zvârcolise în stomac, răscumpărase nopţile în care plânsese şi privise spre neant; pustiul care domnea în mintea

ei, în capul ei; scenele alb-negru ale unui final la care nu se aşteptase; scenele lipsite de culoare în care apărea mama ei, cu atâta timp în urmă. Şi ţipase, strigase tare, de multe ori, de nenumărate ori. Şi el se abandonase complet. A lăsat-o să-l rănească, a lăsat-o să-l folosească aşa cum voia ea. A lăsat-o să-şi lipească de el sânul mutilat şi i-a plăcut, l-a desfătat senzaţia atingerii acelei cicatrici dizgraţioase. Liza l-a forţat s-o privească tot timpul: să-i privească faţa, capul cu forma lui stranie, cicatricea, pata, boala. Gemetele nu au încetat nicio clipă, gâfâitul, sudoarea groasă ca un sirop, mirosurile pregnante, pielea lipicioasă – a ei, a lui; mâinile încleştate, bătaia inimii, bătaia puternică a inimii, răsuflarea aproape sufocată; zâmbetele şi râsul şi privirile
obscene şi grimasele şi hohotele de râs ce au durat o oră, şi mai mult de o oră, în faţa morţii. După toţi anii aceia, abia în ziua aceea şi el, şi el.

Cu Jutta Heim fusese cu totul altfel. La al optulea etaj al blocului din Berlin Ost, degetele se mişcaseră cu o timiditate infinită. Iar ei se mişcaseră împreună pe întuneric, ascunşi sub plapumă. în noaptea aceea avusese cugetul împăcat. Nu se gândise decât la lucrul cel mai la îndemână, cel mai evident: că reuşise, chiar şi acolo, să găsească o femeie şi, fără cel mai mic efort, reuşise să pătrundă în casa ei, în patul ei, în viaţa ei. Ceea ce nu ştiuse în clipele petrecute sub plapuma aceea era că pe cât de uşor fusese să ajungă acolo, la fel de uşor avea să fie şi să se trezească pe dinafară, nicio zi mai târziu. Totul era atât de simplu. A acceptat până şi trupul nou al Lizei, ca şi cum l-ar fi ştiut aşa dintotdeauna. Nu au mai existat şocuri după acel prim moment, ci doar o undă de şoc plină de plăcere; ba chiar mai mult de una, mai mult de două. Chiar şi acum, cufundat în apa fierbinte din baie, simţea acelaşi fior de plăcere pe care îl avea pe

vremuri atunci când se gândea la Marion şi la Bella, în timpul băilor sale de sâmbătă după-amiază.

Degetele doctoriţei Savona se desprind blând de pieptul lui, în timp ce ea se apleacă spre el, iar stetoscopul rece încearcă să adulmece problema. Subsuoara femeii emană un miros proaspăt de parfum şi săpun. Apoi ea se îndreaptă de spate şi scoate instrumentul din urechile împodobite cu două pietricele albe, ce seamănă cu nişte lacrimi.

- Domnule Xerri, totul este în regulă. îmbrăcaţi-vă şi am să vă spun câteva lucruri. Dar nu vă faceţi griji! Carmen, ajută-l tu pe domnul Xerri, te rog!

- Acum vă puteţi şterge pe piept.

Lipicios. Şervetul mare din hârtie, murdărit de gelul lipicios. Aruncat la gunoi, îngreunat de gel. Se ridică în picioare şi se întinde spre cămaşa aşezată pe spătarul scaunului. Se încheie la nasturi, îşi prinde cureaua.

- Ne vedem peste o lună. Totul pare să fie în regulă, domnule Xerri. Cel mai important este să vă luaţi în continuare medicamentele, să vă relaxaţi şi să evitaţi orice stres care nu e absolut necesar. în rest, vreau să vă simţiţi bine: faceţi câte o plimbare zilnic, însă evitaţi soarele, mâncaţi tot ce vă place, însă fără mâncăruri prea grele, cât mai multe fructe şi legume. Evitaţi să urcaţi scările, pe cât posibil, aveţi grijă să dormiţi suficient şi să beţi multă apă.

- Şi cu oboseala ce fac, doamna doctor?

- Oboseala o să se diminueze, nu vă faceţi griji. Nu uitaţi că inima dumneavoastră a trecut printr-un episod traumatizant. Şi nici căldura asta nu pică prea bine, cu atât mai puţin vântul aspru. Nu vă faceţi griji! încercaţi să fiţi cât mai liniştit, bine?

Doctoriţa Savona îi şopteşte ceva lui Carmen care, imediat ce vede că Erik încă se încheie la cămaşă şi o priveşte, se opreşte

şi îi aruncă un zâmbet scurt. Toate aparatele acelea, toate monitoarele pe care clipocesc tot felul de numere în diferite culori: verde-deschis, galben-deschis, portocaliu şi alb. Străfulgerări, bipăituri ascuţite. Denise mai dă un telefon: are ochii închişi la culoare, iar machiajul ei seamănă cu al Lizei. Are sprâncene îngrijite, simetrice şi brunete, genele îi sunt rimelate, ochii sunt machiaţi în nuanţe de albastru, are obrajii roz şi buzele vopsite roşu-închis, de culoarea sângelui uscat pe care o are cicatricea de pe pieptul lui. Seamănă cu Liza, fiica croitoresei, de pe vremuri, din zilele de după interdict, când el începuse, în sfârşit, să creadă că n-avea să mai audă vorbindu-se despre arhiepiscop.

Imediat ce iese din clinică, o vede aşezată într-un colţ, printre alţii care aşteaptă, citind o revistă.

- Totul OK, iubire? Ce ţi-au zis?

- Mi-au zis că e totul în regulă.

-Vezi?! Vrei să mergem să mâncăm ceva?

- Am putea. Hai să mergem la restaurantul nostru!

Pe chelneriţă o cheamă Rosalie şi astăzi are părul prins la spate. S-a obişnuit deja că ei doi vin împreună, comandă o sticlă de apă minerală şi o salată. Lui îi spune Domnu' Erik şi uneori îi aduce aminte de vremurile în care era puştoaică şi îl vedea la televizor, în vreun serial. Ei îi spune Domnişoară.

- Bună dimineaţa, Domnu' Erik. Ca de obicei?
- Ce-ai vrea, Erik?
- Apă, o sticlă mare de apă.
- Minerală, da?
- Nu, astăzi aş vrea plată.
- Plată pentru Domnu' Erik. Şi Domnişoara?

- Eu vreau o cola mare şi un sendviş cald. Vrei un sendviş cald, Er?

- Nu, nu vreau nimic. Doar apa.

- Dar trebuie să mănânci ceva, suntem plecaţi de foarte multă vreme.

- Doar apă.

în ultima vreme, Jutta Heim i-a apărut din nou în gânduri. Cu câteva zile în urmă a început să-i scrie din nou: *Dragă Jutta, cât timp a trecut de când te-am văzut! Ce-ai mai făcut tu? Cum e Berlinul? Trebuie că s-a schimbat faţă de când am fost eu acolo. Nu mai e Zidul şi n-am nicio îndoială că tu nu mai foloseşti dropsuri în loc de zahăr. Jutta, sunt pe moarte. Sunt grav bolnav şi am să mor. îmi răspunzi de data asta?*

Apoi a mototolit hârtia.

- Cred că aş vrea să merg la Berlin. Să mă duc o săptămână sau zece zile.

-Când?

- Cât mai curând.

- Ce-i cu graba asta?

- Aş vrea să ajung acolo înainte să mor.
- Erik, nu începe iar cu aberaţiile! Tocmai ai ieşit de la doctor şi ţi-a zis că o să te faci bine. Nu mai vorbi aşa!
- Nu prea cred ce-mi spune profesoara.
- Dar de ce te-ar minţi?
- Şi Lizei i-au zis c-o să se facă bine. Şi după aia n-a mai trăit nici doi ani.
- în cazul Lizei a fost cu totul altceva. Nu mai amesteca lucrurile. Şi, în orice caz, pot să-mi iau câteva zile liber şi să vin cu tine.
- Nu vii cu mine. Am să merg singur.
- Crezi că te las să călătoreşti atâta singur?
- Am să merg singur.

Am să merg singur pentru că vreau s-o văd pe Jutta Heim. Vreau să mă întorc la cafeneaua în care am văzut-o prima oară, să vorbesc cu ea şi s-o întreb de ce nu mi-a răspuns deloc. Vreau s-o văd din nou: să văd cum s-a

schimbat, cum a schimbat-o timpul. Să văd cu cine s-a măritat. Să văd cât de mult s-a schimbat.

- Hai să vorbim despre asta mai încolo! Nu te mai apuca să-ţi faci planuri singur, Erik!
- Deci acum îmi spui că sunt bine, iar în clipa următoare că n-ar trebui să merg singur la Berlin. Ceea ce înseamnă că nu crezi că sunt bine.
- Erik, nu zic că nu eşti sănătos. Spun doar c-ar fi mai bine să nu pleci singur. Ştii bine că refuzi să iei cu tine un telefon mobil. Cum ştiu de tine câtă vreme eşti acolo? Şi de ce tocmai la Berlin, oricum?

La Berlin e o femeie pe care am cunoscut-o demult. O cheamă Jutta Heim. N-am idee ce s-a întâmplat cu ea. Am s-o caut. Vreau s-o mai văd o dată înainte să mor. Pentru că ştiu c-o să mor curând. Şi vreau s-o văd. Vreau s-o mai privesc o dată. Jutta Heim. Am cunoscut-o în Alexanderplatz. Vreau să mai văd o dată şi piaţa aceea. De

data asta nu o să mai fie tipi în costume cenuşii.

- Pentru că aş vrea să mai merg acolo o dată. Ţi-am povestit vreodată că am fost la Berlin acum multă vreme? înainte să plece Alexandra. Cu puţină vreme înainte să plece, chiar.

- Şi ţi-a plăcut mult. Eu, una, n-am fost niciodată la Berlin.

- Ai suficient timp să mergi. Eu nu mai am.

- Dar de ce Berlin? Ai fost peste tot. De ce vrei să te întorci tocmai acolo?

De-a lungul anilor dispăruseră atâţia oameni. Ca mama Lizei, care avea întotdeauna atâta grijă de ea şi era atât de frumoasă. Şi Liza însăşi. Când a intrat în biserică şi răsuna cântecul la orgă, şi-a amintit de acea ultimă dată când o văzuse: Liza scoţându-şi bereta, dezvăluindu-şi capul lucios sub candelabrul din sufragerie şi apropiindu-se de el, în vreme ce Erik tremura şi o fixa cu privirea. Sicriul e aşezat în mijlocul naosului. în biserică miroase a bătrâneţe, a vremuri de mult trecute, figuri

pe care le cunoaşte bine. în sicriu se află un cadavru pe care îl cunoaşte bine. L-a cunoscut şi când a ieşit din casa lui, cu o beretă pe cap, un cadavru îmbrăcat cu o jachetă prea mare. înainte de a se ascunde în întunericul ce domnea dincolo de uşa de la intrare, cadavrul s-a întors spre el, s-a mai întors o dată spre el şi i-a spus:

- Bun rămas, Erik!

Şi Erik l-a întrebat:

- Te-ai simţit bine azi?

Şi cadavrul s-a gândit un pic, iar apoi a răspuns:

- Chiar nu ştii? Nimeni nu mi-a mai dăruit vreodată atâta plăcere câtă mi-ai dăruit tu. Te iubesc, Erik, dar trebuie să-ţi spun ceva.

A închis uşa la loc, dar aceasta s-a întredeschis iarăşi, lăsând să intre frigul. Şi i-a zis:

- Uite ce e, Erik! Poate c-a venit momentul să-ţi spun. Nu ai fost singurul. înţelegi? Iartă-mă dacă te-am minţit! Dar ai fost cel mai bun.

Bun rămas, deocamdată!

Şi Erik Xerri a făcut o baie fierbinte, aproape fericit că nu fusese singurul – cumva, asta făcea aventura şi mai misterioasă, făcea povestea şi mai reală, iar el s-a excitat sub apa parfumată din cadă. în orice caz, nu crezuse minciuna când i-o spusese Liza, iar acum, când se confirmase ceea ce bănuise dintotdeauna, era aproape fericit la gândul că totul fusese, de la cap la coadă, o treabă de prost-gust. Toată lumea o cunoştea pe Liza. Capul acela chel, sânul acela cusut. Mişcările, mult mai senzuale decât de obicei. Sunetele pe care le-a scos femeia şi cele pe care, de data aceea, le-a scos şi el. Sub suprafaţa apei fierbinţi din cadă, Erik Xerri şi-a mai oferit o dată plăcere, iar singurul sunet care răsuna în încăpere era al respiraţiei lui – cu totul şi cu totul liberă.

Apoi, nici o săptămână mai târziu, Erik a început să sune şi să sune şi să sune, până s-a săturat de sunat, iar apoi a

început din nou să sune până când, în cele din urmă, cadavrul din sicriul aflat pe masa mortuară a răspuns la telefon şi i-a spus de la celălalt capăt al firului că nu voia să-l mai vadă niciodată.

- Cum aşa?
- Nu am să mă mai văd cu tine, Erik. Cu tine mă simt murdară. Nu mai vreau să mă simt aşa.
- Nu te-am forţat niciodată să faci ceva. Tot ce ţi-am făcut a fost pentru că ai vrut tu. Am făcut întotdeauna ce-ai vrut tu.
- Tocmai! Şi asta o să facem şi acum. Nu mai vreau să mă simt murdară. Mă simt murdară când plec de la tine şi nu vreau să mai am senzaţia asta.
- în regulă, bine, dar putem să stăm de vorbă despre asta, nu?
- Nu, n-o să stăm de vorbă. M-am săturat să mă simt murdară.

- Dar nu eşti murdară.

- Nu ştiu ce sunt, Erik. Dar ştiu cum mă simt, bine? Mă simt ieftină, murdară, dezgustătoare... Ah, nu ştiu. S-a terminat, Erik.

- Dar ne cunoaştem de atâţia ani, nu poţi aşa, dintr-odată, aşa brusc...

- Erik, tu te descurci în continuare de minune. Eşti la fel de chipeş ca în tinereţe şi eşti sănătos. Nu te-ai schimbat, arăţi ca pe vremuri. Pentru mine nu e deloc aşa. Acum lasă-mă în pace! Nu vreau să mă mai simt murdară. Rămas-bun!

Rămas-bun, de data asta fără „deocamdată”.

în sicriul acela zace un trup neînsufleţit pe care îl cunoaşte bine, Erik îl cunoaşte atât de intim! L-a cunoscut în tinereţe, l-a cunoscut în timp ce era căsătorit, l-a cunoscut în timp ce făceau împreună tot felul de lucruri murdare. A cunoscut trupul acela când era frumos – mai frumos decât Nella, decât Tania, cu siguranţă mult mai frumos decât Alexandra, Bella şi

Marion, mai frumos decât atâtea alte trupuri. Decât Jutta Heim.

- Te cazezi la cineva în Berlin sau stai la un hotel?

Jutta Heim, Berlin, Alexanderplatz, Marzahn, etajul opt, apartamentul cât o gaură în ciment, o canapea care se transforma în pat, Berlin. Berlin.

- Probabil s-a schimbat complet şi n-am să mai recunosc nimic. Am să stau la un hotel, unde altundeva?

Totul era atât de uşor. Totul era simplu. Cu excepţia oglinzii. în dimineaţa aceasta, când mâna care acum ţine un pahar de cola l-a mângâiat afectuos pe spate, ca să-l trezească, cu toate că el se trezise deja, şi, mai târziu, când s-a privit în oglindă şi şi-a dat seama cât de dificil devenise să accepte că acela era el: părul de un cenuşiu palid ca al scrumului unei ţigări stinse de mult, casant, privirea încruntată din spatele ochelarilor, pungile tot mai umflate de sub ochi, fălcile lăsate, buzele palide. E adevărat că ori de câte ori se întâlnea cu o persoană care o

cunoştea de mult – nu că asta se întâmpla prea des – i se spunea că nu s-a schimbat deloc, că parcă n-a îmbătrânit, chiar dimpotrivă, că acum este şi mai atrăgător, că are un aer de bărbat matur. Dar când Erik îl priveşte pe Erik Xerri, găseşte imediat detaliile pe care ceilalţi nu le observă. Demult, pe vremea în care le spiona pe Marion şi pe Bella, în vremurile în care se cufunda pentru prima oară în Marea Păcatului, avea ochii mai mari, căprui-închis, umbriţi de o melancolie pe care nu o simţea, de fapt, dar pe care îi plăcea să o afişeze, mai ales în faţa femeilor pe care le voia. Avea părul des, lung şi ondulat, de un castaniu închis; nasul îi era drăgălaş, buzele, cu forma uşor feminină, erau perfect simetrice. Era bine făcut şi emana vitalitate şi sănătate; toate cele în faţa cărora se dezbrăca rămâneau fără suflare când îi vedeau musculatura, pieptul ca sculptat, rotunjimea feselor, graţia picioarelor. Cele care îl atingeau şi cele pe care le

atingea el nu se puteau abţine de la un fior atunci când simţeau textura neobişnuită a pielii lui. Nici nu era de mirare că totul se întâmpla atât de simplu atunci. Şi-o aminteşte pe Domnişoara Saliba, una dintre primele lui profesoare, care îl ciupea de obraji şi le chema şi pe celelalte profesoare, tinere ce nu aveau nici treizeci de ani, ca să-l ciupească şi ele şi să-i simtă pielea deosebită. Şi el stătea acolo, cocoloşit în mijlocul lor, modest şi savurând atenţia de care se bucura, atingerea degetelor împodobite cu inele de logodnă, cu unghiile pictate cu o nuanţă discretă de roz sau sidef. Iar Domnişoara Saliba îl ciupea de obraz de câte ori îi dădea un răspuns corect şi îi răvăşea părul moale şi des. Acum, de câte ori se apropie de el în pat, când stă aşezat pe o parte, iar ea vine din spate şi-şi strecoară mâna printre braţul şi pieptul lui, când îi simte sărutările micuţe, delicate, gâdilându-l pe spate, când simte încântarea copleşindu-i trupul – chiar şi

acum, la vârsta lui, cu sănătatea în starea în care îi este – şi el rămâne acolo, cu spatele la ea, meditând la propria decrepitudine, şi-l imaginează pe Erik Xerri aşa cum i-a apărut în oglindă în dimineaţa aceasta, când l-a privit fără să vrea. Noaptea îşi ascultă inima, bate ca un ceas ale cărui braţe aproape că se opresc în timp ce picoteşte; braţele acelea vor să se mişte, să se întoarcă şi să o ia de la capăt fără a obosi vreodată, fără să se sature să se învârtă întruna în acelaşi cerc. Dacă ar putea să ia totul de la capăt, nu l-ar deranja să înceapă din nou să se uite la Marion, care cânta în corul Mişcării pentru Acţiune Catolică, la Bella, care se întorcea din Valletta dis-de-dimineaţă, să o privească pe mama Lizei cum îmbătrânea şi devenea tot mai frumoasă, ca într-o bună zi să dispară cu totul, să o privească pe Liza. Nu l-ar fi deranjat deloc să meargă în Londra, pe Carnaby Street, pe King's Road şi în Gandalf's Garden. Cât de

uşoară fusese viaţa şi cât de familiare îi fuseseră locurile acestea, la fel de familiare precum casa părinţilor lui. Ca noaptea pe care o petrecuse la Valentina şi cele câteva zile petrecute la prietena ei, Nella. Şi celelalte care îi trecuseră prin viaţă după sau chiar în timpul tuturor acestor întâmplări, dorinţa arzătoare pe care o stârnea în ele, imposibil de ascuns. Erik Xerri, cu trupul lui de aur, încuiat şi expus într-o vitrină unde să-l vadă toate şi să se poată bucura de el, fie şi numai din priviri, în vise şi în dorinţe. Alexandra, cu părul ei mătăsos, lung până la talie, zâmbind, întotdeauna zâmbind, cu un *joint* bine rulat între degete, trăgând din el cu plăcerea şi cu delicateţea care îi caracterizau fiecare gest. Apoi a apărut Mildred. Adevărul era că Mildred era detaliul final desăvârşit, bijuteria coroanei Regelui Erik. Nunta aceea ciudată din Marylebone şi apoi Mildred. Mildred, da, în timpul anilor socialişti care au început

cu muncitorii care mărşăluiau şi s-au încheiat cu muncitorii învăluiţi în nori de gaz lacrimogen. Ca şi socialismul din casa Juttei Heim, unde cafeaua era îndulcită cu dropsuri, unde Jutta făcea dragoste cu străinii în patul ei extensibil. Şi apoi îi ignora în dimineaţa următoare. Apoi, la sfârşitul acestei procesiuni, se afla femeia care fusese acolo tot timpul şi care îi dăruise totul, însă căreia el nu-i dăruise nimic. O femeie liniştită, mai tăcută decât era Marion atunci când o privea pe Fecioara Maria sau pe fiul ei pe cruce. Trăia în umbra soţului ei şi fusese tăcută viaţa întreagă, atât de tăcută, încât a murit într-o linişte deplină, fără să observe cineva. Erik era pe cale să piară în braţele Cleopatrei, când Tessie a găsit-o pe mama lor în fotoliul de pe hol, cu gura deschisă, cu un braţ atârnându-i şi cu celălalt pe piept. Ceva mai târziu, cel mai puternic general al Imperiului s-a ridicat şi a mers mână în mână cu Tania Bartolo, a ieşit la rampă, apoi cortina s-a

lăsat definitiv, iar Alexandra a dat buzna în cabina lui cu vestea pe buze.

— Erik, iar n-ai dormit toată noaptea?

- Am adormit greu şi după aia m-am trezit devreme.

- De ce nu m-ai trezit şi pe mine, *qalbi?*

Qalbi. Inima mea. O inimă care bătea. Bătea ca un ceas pe cale să aţipească cu braţele oprite şi pierzând orice măsură a timpului, a timpului pe care era menit să-l măsoare. Erau atâţia oameni în inima aceea, atâtea femei în trecutul ei. Inimă. *Qalbi*.

Mildred. Mildred a crescut, de fapt, fără mamă. A crescut şi fără tată, până la urmă; şi-a petrecut tot timpul cu mătuşa ei, fată bătrână, care îi povestea întruna despre Dumnezeu şi despre socialismul bunicului – socialism pe care nu avea să-l trăiască niciodată – explicându-i diferenţa dintre Hristos şi Biserică, Mildred a crescut auzind întruna lucrurile astea şi multe altele. Nu trăise cu el, Mildred nu locuise cu el, ci cu

mătuşa ei. Nu-i venise greu s-o lase pe sora lui să preia controlul, astfel încât el să-şi poată extinde în continuare regatul. Şi acum, acum că Mildred este femeie şi mamă, îşi doreşte foarte tare ca ea să se întoarcă în braţele lui, măcar o clipă, cât să-l facă să se simtă tânăr din nou. Un *papă* tânăr şi o *mamă* frumoasă, tânără, blondă, englezoaică. Tânără. Blondă. Jutta Heim dezbrăcându-se pe întuneric, cu spatele întors spre el. O Alexanderplatz blondă şi cenuşie, moartă şi efervescentă, cu toate femeile acelea, atât de frumoase şi atât de capricioase. O Alexanderplatz la fel de capricioasă ca el. Teribil de capricioasă, ca Liza, ca Tania, ca Nella, ca Bella – care se întorcea acasă dimineaţa, după o noapte petrecută în Valletta. Alexanderplatz. Şi pe urmă mama lui, singură, într-un colţ. Nu li se alătura la masa de prânz nici măcar duminica sau la ocaziile speciale. Le dădea mâncarea şi apoi se întorcea din nou cu faţa spre perete, cu burta

lipită de chiuveta din bucătărie, şi mânca în picioare. Şi treaba asta nu deranja pe nimeni. Se vorbea prea mult despre arhiepiscop şi despre Salvator în acelaşi timp, iar mama lui se tulbura, temându-se că aveau să stârnească mânia lui Dumnezeu, aşa că se închidea în sine şi mai mult decât până atunci.

Sunt nopţi în care încearcă să reconstituie cele câteva propoziţii pe care îşi aminteşte că le-a rostit ea şi de-abia reuşeşte să alcătuiască o pagină, dacă exclude rozariul şi litaniile pe care le mormăia necontenit. Uneori încearcă să-şi imagineze figura ei, dar tot ce reuşeşte să vadă sunt ochii pe jumătate închişi şi gura deschisă. Şi simte o tăcere adâncă împresurându-l în nopţile acestea, în care se întâmplă ceva care îl forţează să transforme întunericul într-un ecran de cinema. Se lasă tăcerea. Cu mama lui nu a petrecut nicio după-amiază la Turnul Xgh-ajra.

În nopţile acestea, în ultima vreme tot mai dese, preferă să

rămână la parter, scotocind prin sertare, încetişor de tot, ca să nu facă zgomot, căutând nici el nu ştie ce. Scurmă prin maldăre întregi de haine, caută ceva, nu are habar ce, un lucru pe care nu l-a mai ţinut de mult în mână. Cutii cu pastile, tot felul de nimicuri, fotografii. El şi Liza. Liza zâmbind direct spre aparatul de fotografiat. Liza pe jumătate goală, încercând să-l convingă să nu facă poza pe care o ţine el acum în mână, în toiul nopţii, acum că Liza este doar o amintire care refuză să se stingă, după ce Liza însăşi s-a stins. Cu o săptămână în urmă, în timp ce era prins în acelaşi ritual nocturn, în faţa unei fotografii ce înfăţişa o englezoaică blondă, a format un număr de telefon.

Salut, sunt Alexandra Walcott. îmi pare rău, dar nu pot răspunde la telefon în clipa aceasta. Vă rog să lăsaţi un mesaj după bip! Biiip.

Tăcere. închide telefonul. Aşteaptă un sfert de oră.

Formează acelaşi număr, ascultă acelaşi mesaj cu vocea Alexandrei Walcott, aceeaşi voce din urmă cu mulţi ani, sau aproape aceeaşi, poate că a devenit un pic mai gravă. Aşteaptă un sfert de oră. Formează acelaşi număr, ascultă din nou acelaşi mesaj cu vocea Alexandrei Walcott, aceeaşi voce de acum un sfert de oră, aceeaşi voce de acum mulţi ani, poate un pic mai gravă acum, din cauza ţigărilor şi a alcoolului. Şi-o aduce foarte bine aminte pe Alexandra, scăldată în sudoare, cu părul lung şi umed lipindu-i-se de faţa albă ca hârtia, cu picioarele depărtate, în timp ce el aştepta să apară Mildred. Există şi o fotografie: Alexandra, cu un zâmbet forţat, el cu un rânjet cât toate zilele şi un bebeluş cu faţa plină de riduri, roşie ca focul, fără păr. Plângând. Fără păr. Ca noaptea aceea inutilă cu Liza, ultimul episod al unui serial în care jucase ani întregi.
Şi în liniştea încă unei nopţi căreia îi supravieţuieşte fără să

simtă apăsarea aia pe piept, o priveşte pe Liza cea moartă şi se excită, se dezbracă, purtat de valul fervorii, până ce tâmplele i se umezesc de transpiraţie, până ce pe figură îi apare o grimasă şi atinge punctul culminant – în tăcere. în clipa în care termină, o priveşte pe moartă. Termină. Şi plânge. Ştia că era în spital, că se simţea foarte rău, dar nu se dusese s-o vadă, fiindcă Liza îi spusese că nu mai vrea să-l vadă, că se simţea murdară de câte ori se gândea la scenele lor. Iar acum, cu fotografia ei în mână, a pângărit-o iar, s-a murdărit şi el, a murdărit-o şi pe ea. Când a murit, Tania a fost cea care l-a sunat şi i-a dat vestea. A întrebat-o despre înmormântare şi a pus uşurel telefonul în furcă. în noaptea aceea n-a putut dormi. Şi-a imaginat-o intrând la el în casă, goală, cheală. Şi-a imaginat-o în fiecare colţişor în care fuseseră împreună, mai ales în acea ultimă noapte. Parcă îi repugnau şi încăperile, în fiecare se desfăşurase o scenă pe care acum şi-o amintea, în absolut

fiecare cameră. Din fericire, nu era singur acasă – era şi Mildred acolo, cu fiica ei, iar fetiţa era mică de tot. Erik n-a reuşit să închidă un ochi toată noaptea.

- Dar te-a durut ceva?

-Nu.

- Eşti sigur? Erik, nu trebuie să-mi ascunzi nimic, înţelegi? Nu te ascunde. Dacă te-a durut ceva, spune-mi că te-a durut.

- Nu m-a durut. M-am culcat cu gândul că trebuie să mergem la spital şi n-am reuşit să adorm. Dar n-am avut nimic, crede-mă! Nu-ţi face griji!

- Dar atunci de ce nu m-ai trezit?

- Pentru că nu era nevoie.

într-o bună zi, se gândeşte uneori Erik, într-o bună zi, în curând, s-ar putea să o ceară în căsătorie. Cui îi pasă că e atât de tânără, încât i-ar putea fi fiică? Chestiile de genul ăsta nu mai sunt o raritate. N-are nicio îndoială că ea îl iubeşte, îl iubeşte mult, spre deosebire de femeile de dinaintea ei. Iar el

ştie că ea ştie că nu are ce să-i lase când n-o să mai fie; şi oricum, ea câştigă arhisuficient din afacerea ei, are bani să-şi pună şi în cap. îl iubeşte şi cu asta basta. încă un pas uşor de făcut, după câte se pare: în ciuda vârstei şi a bolii lui, era gata să-i stea alături, să-l îngrijească, să fie atentă la orice nevoie a lui şi să-l însoţească în călătorii. Dar nu la Berlin, nu la Alexanderplatz. Acolo trebuie să meargă singur.

KM0376, Malta – Berlin Tegel.

Era o poveste, nu mai ştie unde a citit-o sau de la cine a auzit-o, despre o femeie a cărei căsnicie a durat patru zile şi jumătate. Sâmbătă, la 9 dimineaţa, prietena acestei femei, colega ei de birou, o ia de acasă într-un Volkswagen pe care tocmai şi l-a cumpărat. La 11 ajung la starea civilă. Acolo au sosit deja un bărbat, fiul lui şi logodnica fiului. Şi băiatul femeii este acolo, împreună cu iubitul lui. Ca şi tatăl femeii, împreună cu o domnişoară care în ultima

vreme nu se mai dă dusă din casa lui. Bărbatul care o aşteaptă e îmbrăcat într-un costum închis la culoare. Foarte elegant. Şi-a tuns şi barba. Femeia e îmbrăcată într-o rochie de culoarea liliacului şi are un buchet de flori albe şi roz. Florile i le-a cumpărat prietena ei, cea cu Volkswagenul de-abia cumpărat. Miercuri, la ora 12, femeia în rochie liliachie, care s-a căsătorit cu bărbatul îmbrăcat într-un costum închis la culoare, se află la spitalul de urgenţă. Lângă ea, întins pe un pat şi complet rigid se află bărbatul care purtase costumul închis la culoare, cel cu care s-a căsătorit sâmbătă. Corpul lui gol este acoperit de fire şi de tuburi, iar în jur sunt aparate pe care pâlpâie numere de diferite culori. La trei după-amiaza, aparatele sunt oprite, numerele dispar. O asistentă cu ochii mari, căprui, este cea care închide totul şi ia aparatele din încăpere. Vineri, la nouă dimineaţa, prietena femeii care s-a căsătorit într-o rochie de culoarea

liliacului merge s-o ia de-acasă în Volkswagenul de-abia cumpărat. Pe bancheta din spate se află un buchet de trandafiri vişinii pentru prietena şi colega ei. Prietena şi colega ei şi-a pierdut soţul. L-a iubit o noapte întreagă, într-o căsuţă de pe malul râului ce trece pe lângă oraş. Iar el a făcut dragoste cu ea cum nu mai făcuse niciodată. A făcut-o să strige de pură bucurie, de plăcere, iar dragostea le-a făcut inimile să bată mai tare. Inima lui a bătut un pic mai tare decât ar fi trebuit. A bătut prea mult. Iar el a murit.

Dar, sprijinit de hubloul de deasupra aripii stângi, Erik nu voia să se gândească la asta. îl aştepta Alexanderplatz. Fântâna se pregătea pentru sosirea lui. Voia să se gândească la cafeneaua din piaţă, la chelneriţa care avea să-l servească. Voia să găsească apartamentul cu acea canapea extensibilă. Voia să găsească patul întins şi, aşezată pe pat, stând ca pe ghimpi, voia s-o

găsească pe ea, cu lacrimi în ochi, cu braţele larg deschise, întrebându-l în timp ce plângea, aproape urlând de durere, de ce durase atât de mult să vină acel octombrie promis odinioară. Berlin. Alexanderplatz. Ost. Marzahn. Checkpoint. *Sie verlassen den Amerikanischen Sektor*. Berlin. Alexanderplatz. Hotel Stadt Berlin. Berlin. Jutta. Jutta Heim.

Jutta. Mă mai ţii minte? Cu mulţi ani în urmă, nu ştiu dacă mai ţii minte, ne-am întâlnit la Mokaba, m-ai dus la tine acasă şi am petrecut noaptea împreună. Ar fi trebuit să mă întorc. O să ajung la tine într-o lună. Ţi-am scris de multe ori. Nici nu ştiu de câte ori. Nu mi-ai răspuns niciodată. Dar sper din toată inima c-ai să-mi răspunzi la această scrisoare. Pentru tine vin în Berlin, vreau să te revăd. E posibil ca asta să fie ultima noastră şansă. Scrie-mi şi tu, măcar de data asta. Trebuie să-mi primeşti scrisorile, altfel s-ar fi întors la mine. Jutta! După

atâţia şi atâţia ani! O să ne vedem din nou!

Niciun răspuns de la Jutta Heim.

- Dar, Erik, de ce vrei să mergi singur? Lasă-mă să vin cu tine! Nu-ţi face griji, odată ce ajungi acolo, poţi să mergi unde ai tu chef, iar eu am să te aştept undeva. Dar nu vreau să mergi singur, o să-mi fac griji pentru tine întruna.

- Tocmai ai zis că sunt perfect sănătos.

- Da, dar una este să fii aici şi alta e să fii acolo, cu totul singur. Ai suferit o operaţie serioasă şi nu poţi să pleci singur. Adică, aşa, cu totul singur, ştii ce înseamnă asta?

- Nu ai de ce să-ţi faci griji.

- Cum aş putea să nu-mi fac griji?

- Nu, serios, nu-ţi face griji! Să nu-ţi faci griji! Mergem?

- Sau poate vine Mildred cu tine. Nu te duce singur, Erik!

- Mildred, pe bune?! Nu te mai agita atâta. Mergem?

Rosalie le zâmbeşte, ca de obicei, când îşi iau rămas-bun, îi zâmbesc şi ei, iar Erik îi lasă tot măruntul. în maşină nu schimbă o vorbă. Erik o lasă să conducă în tăcere, în timp ce el se uită la macaralele aflate aproape la fiecare colţ de stradă: simptome ale progresului tot mai avântat, ale modernizării ţării. A vrut, dar a uitat, să numere reclamele uriaşe de pe panourile pe lângă care trec. Apoi, în timp ce conduce prin traficul înfiorător de pe una dintre străzi, ea răsuflă adânc, ca un om care vrea să scape de ceva ce îi stă pe inimă.

- Erik, te iubesc, ştii asta?

Iar el nu ştie ce să spună. Pune mâna dreaptă pe genunchiul ei şi îl strânge încetişor.

-Las-o!

-Ce?

- Mâna. Las-o, las-o acolo! Ştiu că nu vrei să vorbeşti despre asta.

Şi atunci vede că pe faţa ei curg lacrimi.

Imediat ce ajung acasă, el deschide cutia poştală şi începe să bombăne când găseşte o factură.

- Rahatul de factură la curent e din ce în ce mai mare. Uită-te şi tu!

însă nu e momentul să-i asculte lamentările despre factura de electricitate, ori despre medicamentele pe care trebuie să le cumpere, pentru că spitalul nu le are pe stoc, ori despre copacii care dispar cu repeziciune, ori despre autobuzele care nu mai merg cum trebuie, şi cu atât mai puţin despre corupţia şi scandalurile în care sunt implicaţi miniştrii şi apropiaţii lor, ori despre ineficienţa guvernului. Acum trebuie să se întindă, chiar aşa, după-amiaza, aşa că ea trage draperiile şi porneşte aerul condiţionat, se dezbracă, îl dezbracă şi pe el şi îi aminteşte cât de uşor e totul, chiar şi cu o fată atât de tânără, încât i-ar putea fi fiică. Povestea

continuă pe acelaşi ritm vechi, bine cunoscut, frumos şi simplu, aşa cum trebuie să fie. îi spusese în maşină că-l iubeşte, ca şi cum ar fi vrut să îşi ia o piatră de pe inimă, ca şi cum ar fi fost uşurată, dar şi un pic timidă, să scape de o asemenea povară. Acum este cinci sau şase seara. Soarele nu mai bate pe fereastră, e deja ascuns după blocul înalt proaspăt construit vizavi. Stau întinşi, tăcuţi, mână în mână, acoperiţi cu un cearşaf, fiindcă le e răcoare din cauza aerului condiţionat ce a reuşit să răcească întreaga încăpere. în timp ce stă aşa, tăcută, fericită că îi spusese şi îi arătase cât de mult îl iubeşte, Erik traversează încă o dată Alexanderplatz şi, pentru prima dată, îl vede poleit într-o lumină a soarelui cum nu mai văzuse. Ridică privirea spre etajul al optulea. Acolo se află o femeie în al cărei pat a dormit şi pe care nu a reuşit s-o cunoască. De-abia dacă ştie cum arată, pentru că a stins lumina tocmai când el se pregătea s-o studieze. Era întuneric beznă şi tocmai

atunci ochii lui parcă nu au fost în stare să se adapteze. înăuntru, în blocul acela, trebuie să fie o femeie în al cărei pat a dormit şi pe care nu a reuşit s-o cunoască. Undeva înăuntru, într-un sertar sau într-un dulap, e un teanc de scrisori trimise de el, scrisori care n-au primit răspuns. Oraşul acesta a fost odinioară împărţit în două de un zid cenuşiu şi acum se vindecă. încearcă să se regăsească.

Noaptea, imediat ce e sigur că ea doarme, coboară la parter. Iar respiră cu mare greutate. Poate că a devenit obsedat, îşi face prea multe griji, iar grijile îi fac rău. Acum i se pare şi că piciorul stâng i s-a umflat. Poate ar fi bine să-l îmbrace într-o faşă elastică. Să bea un pahar cu apă.

Mâine, iar mâine, şi iar mâine,

Se târăşte chinuit de la o zi la alta,

Până la cea din urmă silabă a timpului ce este scris;

Şi toate zilele de ieri luminat-au

calea neghiobilor

Spre ţărână. Stinge-te, stinge-te,

flăcăruie efemeră!

Viaţa nu-i decât o nălucă

umblătoare, un comediant fără talent,
Ce se-mpăunează ţanţoş şi se frământă pe scenă în clipa-i de glorie,

Iar apoi dispare pe vecie. E o poveste

Istorisită de un neghiob,

musteşte de zgomot şi de furie,

Nimic nu înseamnă. —

Ochii i se umplu de lacrimi când ajunge la „nimic nu înseamnă” şi se întoarce spre oamenii adunaţi jos, văzuţi şi, totuşi, nevăzuţi în întunericul lojelor luminate doar de lumânările de pe scenă. Tăcerea aceea este mai înfricoşătoare chiar decât pădurea ce vine spre el, ce se ridică pentru a-i ieşi în

cale; mai înspăimântătoare decât fantomele ce-l înconjoară neîncetat. „Ar fi trebuit să piară mai târziu; altă zi era sortită pentru aşa o veste.” — La asta se gândeşte în timp ce aşteaptă în culise momentul în care are să se lase cortina; acum bufonul şi-a făcut rolul, şi-a trăit clipa de glorie pe scenă şi curând, foarte curând, lumânarea are să se stingă. în loja de lângă scenă se află acum două femei şi îşi dă seama, în timp ce le priveşte din culise, că le ştie de atâţia ani şi, cu toate acestea, n-a ajuns niciodată să le cunoască. E conştient că e vina lui. în acelaşi timp, ştie că aceste două femei nu sunt cele pe care îşi doreşte cel mai mult să le vadă acolo. Prima e sora lui, ale cărei excentricităţi tot nu le poate accepta, în ciuda tuturor lucrurilor pe care le-a făcut ca să-i uşureze lui viaţa: o fată bătrână, pe vremuri o tânără frumoasă, căreia nu i-a acordat nimeni prea mare atenţie, sau poate că ea era cea care nu acorda nimănui prea mare

atenţie; avea o credinţă neclintită în Hristosul ucis pe cruce şi, cu toate acestea, nutrea o ură adâncă pentru cler, din cauza interdicţiei care îi fusese impusă tatălui ei; îi slujea întotdeauna pe cei dragi şi era întotdeauna limitată la singurătatea ei, la filmele western şi la blockbusteruri vechi. Iat-o acolo, aşteptând ca el să iasă din nou pe scenă, pentru ultima oară, cu figura ei la fel de melancolică precum fotografia Gretei Garbo ce atârnă pe peretele încăperii în care coase câte o haină şi-şi duce viaţa. Cât despre Mildred, cu toate că el fusese primul om de pe lumea asta care o privise, a petrecut prea mult timp departe de ea şi nu i-a fost niciodată alături în clipele cele mai fericite. Nu ştie, de exemplu, când devenise femeie, când învăţase, când sărutase pentru prima oară un băiat, cu cine se culcase prima oară şi câţi ani avea la momentul acela, de ce nu locuise niciodată împreună cu tatăl fetiţei ei. Nu ştie nimic din

toate astea. Mai era loc pentru cel puţin alte două persoane în lojă, dar scaunele acelea erau goale; scaune goale care vorbeau cu o elocvenţă dureroasă, fără să se mişte un centimetru. *Ar fi trebuit să piară mai târziu; altă zi era sortită pentru aşa o veste.* Ştia că Liza avea zilele numărate, i se spusese deja. O sunase pe fiica ei şi o întrebase, iar fata izbucnise în lacrimi şi-i zisese că mama ei devenise o fantomă. Fantoma îşi târşâia picioarele în jurul lui, îi dădea târcoale. în ultima vreme luase obiceiul de a-i rezerva un loc la ultimul spectacol, în aceeaşi lojă în care cu ani în urmă stătea Alexandra – celălalt scaun gol – în serile cu premiere. Dar astăzi singurele femei din lojă erau cele pe care nu le cunoscuse niciodată, iar scaunele pe care ar fi vrut să le vadă ocupate fuseseră împinse în spate, în întuneric. Presiunea din piept, respiraţia chinuită, uneori mai chinuită chiar decât bătăile obosite ale inimii, senzaţia de epuizare care îl

afecta cât era ziua de lungă. E momentul să iasă din scenă şi să părăsească teatrul pe uşa din faţă. Aşteaptă în culise pentru ultima oară. Se apropie, se apropie momentul la care s-a gândit atâta timp, momentul acela a sosit. Câţiva oameni l-au abordat deja, bătându-l sfătos pe spate, îmbrăţişându-l. Dintr-odată, pare să se fi lăsat o tăcere solemnă. O tăcere care îl cheamă pe el, trebuie să se pregătească să facă ultimii câţiva paşi pe scenă. Apoi nobilii îl roagă pe Atotputernicul să îl apere pe Rege, cortina cade grăbită şi publicul începe să aplaude. Iar oamenii bat din palme cu şi mai multă însufleţire atunci când apare el, în veşmintele unui rege decăzut, ale unui tiran detronat de trei vrăjitoare hidoase. Unul câte unul, oamenii din public se ridică în picioare în timp ce aplaudă şi încep chiar să aclame, directorul Teatrului Naţional se urcă pe scenă şi îi oferă lui Erik, Regelui Erik, un buchet uriaş de trandafiri roşii. Aceasta este

ultima lui apariţie pe scenă, ultimul zâmbet bucuros. Privirea îi rătăceşte spre loja în care sora lui încearcă
să aplaude şi să-şi şteargă lacrimile în acelaşi timp, în vreme ce Mildred ridică mâinile şi-l salută aşa cum o făcea când era mică, cu suzeta în guriţă, iar el pleca dimineaţa la muncă. Dar Alexandra şi Liza rămân pe scaunele din spate, ascunse după sora şi fiica lui, nici măcar nu trag cu ochiul, nici măcar nu se apleacă un pic în faţă. După ce iese şi intră din nou în scenă de mai multe ori, în faţa unui public care nu conteneşte deloc cu aplauzele, Erik Xerri se duce direct în cabina lui, unde găseşte o mulţime de actori care îl îmbrăţişează şi îl bat pe spate.

Apoi, după o seară cu nesfârşite felicitări şi cu un banchet în onoarea lui, Erik a mers acasă şi, contrar obiceiului său din serile de o asemenea grandoare, a băgat cheia în uşă, a descuiat, a întins braţul până la comutatorul cel mai apropiat şi a închis uşa în spatele lui,

neîmpărtăşind noaptea aceea cu nimeni. Nu că nu ar fi avut cu cine să se întoarcă acasă. Tania îi zâmbise neîncetat, primise zâmbete din mai multe părţi şi pupături care zăboviseră mai mult decât de obicei. în ziua aceea simţise presiunea în piept, sudoarea pe tâmple – ora aceea pe scenă, care acum luase sfârşit, îl epuizase.

Singur, la parter, pe întuneric, încearcă să îşi imagineze cum ar putea arăta acum Jutta Heim. Au trecut atât de mulţi ani, cum are s-o recunoască? Până şi Alexanderplatz este de nerecunoscut, d-apăi...

-Erik!

Se uită peste umăr, luat prin surprindere de silueta întunecată care stă în cadrul uşii.

- M-ai speriat.
- Erik, iar n-ai dormit?
- Ba am dormit.

Adineauri m-am trezit şi-am coborât.

- Erik, ştii că trebuie să te odihneşti. Ce faci aici?

Silueta întunecată se apropie şi mai mult. Chipul îi rămâne ascuns, chiar şi când e suficient de aproape ca Erik să observe paietele delicate şi transparente de sudoare de pe gâtul şi de pe pieptul ei.

- Trebuie să vină Mildred un pic mai încolo.

- Bine, mă pregătesc de plecare imediat. Ne vedem diseară, dacă vrei.

- Nu, stai şi tu. Până la urmă trebuie s-o cunoşti, nu?

- încă nu.

- De ce nu?

- Stai întâi de vorbă cu ea şi vedem după aia.

- Ai dreptate. Trebuie să-i spun despre Berlin.

- Deci te duci, până la urmă?

-Da.

- Singur?

- Singur. Asta va fi ultima mea călătorie.

-Erik, ascultă-mă! Trebuie să încetezi chestia asta cu fiecare lucru care e ultimul. Doctorii ţi-au spus că eşti în regulă, te şi simţi bine, aşa că nu-mi dau seama de ce vorbeşti aşa.

- E ultima călătorie pe care o fac singur. După asta o să mergem împreună. Ai fost vreodată în Siracuza?

- Şi-atunci la Berlin de ce te duci singur?

- De-aia.

- Erik, nu vreau să mă bag. Ştiu că ai făcut întotdeauna doar ce-ai vrut tu, toată viaţa ta, lucrurile s-au întâmplat aşa cum ai dorit. Ştiu. îmi fac griji doar fiindcă vei merge singur şi n-o să fie nimeni care să aibă grijă de tine. Asta-i tot.

- Mi-au spus la spital că totul e în regulă şi eu mă simt bine. Nu-i aşa?

Şase ore mai târziu, Erik stă în acelaşi fotoliu. Soarele e sus pe cer, s-a făcut groaznic de cald şi vântul este, parcă, lipicios. Mildred, cu un pahar de apă

rece şi cu o ţigară în mână, stă vizavi de el.

- Pot să vin cu tine, dacă vrei. încă nu ţi-ai revenit suficient cât să poţi călători singur până la Berlin, Pa. De ce nu asculţi?

- Mildred, sunt lucruri pe care tu nu le ştii.

- Sunt foarte multe lucruri pe care nu le ştiu, Pa. Foarte multe. O grămadă de lucruri pe care ar trebui să le ştiu, dar despre care nu te-am întrebat niciodată.

- Cum ar fi?

- Las-o baltă! Nu e momentul.

- Nu, spune-mi, Milly!

- Cum ar fi de ce a plecat *mamă*.

Nu i-a mai pus până acum întrebarea aceasta, iar el ştiuse întotdeauna că într-o bună zi avea să apară. Şi-acum că fusese rostită, trebuie să găsească un răspuns. Rămâne tăcut câteva momente, e aproape teatral, iar apoi îşi mută privirea într-un colţ al încăperii.

-*Mamă* nu s-a putut obişnui cu locul ăsta. E foarte simplu.

- Simplu pe dracu'. Dacă ăsta a fost motivul, de ce n-am plecat cu toţii?
- Nu ştiu.
- Cum adică nu ştii? Cum poţi să nu ştii? în fine, nu mai contează; dacă n-ai de gând să-mi spui, las-o baltă!
- Am fost la Berlin înainte ca ea să plece, Mii. Mai ţii minte ursuleţul pe care l-am botezat Karl? De-acolo ţi l-am cumpărat.
- Ştiu. Ţin minte. Karl. Mai ştii ce s-a întâmplat cu el?
- Cred că l-ai rupt.
- Nu. L-am pierdut la locul de joacă.
- Ţi l-am adus de la Berlin.
- Deci ai fost la Berlin. Acolo ai cunoscut o femeie şi acum te întorci ca s-o revezi. Asta e toată povestea, Pa, nu-i aşa?
Mildred. Inteligenţa lui Mildred. Nu că ar fi ajutat-o să ajungă prea departe, în definitiv.
- Mai mult sau mai puţin.
- Şi *mamă* a plecat pentru c-a aflat. Aşa e?

- Nu ştiu dacă a aflat. Ai întrebat-o vreodată, în vizitele tale?

-*Mamă* nu vrea să vorbească despre tine, Pa. Ştii că e cu altcineva acum şi ea nu e ca tine.

- Cum adică nu e ca mine?

- Adică nu se gândeşte la trecut. A găsit un bărbat care o iubeşte şi călătoresc împreună prin toată lumea.

- Bun aşa!

- Pe când tu te gândeşti întruna: la Nannu, la politică. Eşti ca mătuşa Tes: Nannu în sus, Nannu în jos, ce i-a făcut arhiepiscopul, ce i-au făcut naţionaliştii...

- Mătuşa Tes nu i-a iertat niciodată?

- Mătuşa Tes ar fi trebuit să se căsătorească.

- Aşa mă gândesc şi eu. Şi zău că nu înţeleg de ce nu s-a căsătorit. Nu cred că e o femeie urâtă, nu? Nici acum, la bătrâneţe.

- Nu ştii de ce nu s-a căsătorit niciodată?

- Am întrebat-o de câteva ori, dar nu mi-a zis nimic.

- Eu ştiu.

-Da?

- Sigur că ştiu. Pa, nimeni nu i-a fost vreodată alături mătuşii Tes, în afară de mine. La început i-am fost ca o fiică, iar apoi, când am mai crescut, ca o soră mai mică. Mătuşa Tes îmi povesteşte tot. Şi nu s-ar putea căsători niciodată.

- De ce nu?

- Chiar trebuie să-ţi explic pe larg?

- De unde să ştiu?

- Păi, chestia este că, dacă te măriţi, trebuie să fie cu un bărbat. Asta e problema.

- Mii, mătuşa Tes a fost una dintre cele mai frumoase fete de pe strada noastră, ca să nu zic din tot satul. Aşa că nu, chiar nu înţeleg care-i marea problemă.

- Nu ştiu ce să zic, Pa, uneori mă întreb dacă eşti omul care am crezut mereu că eşti sau dacă nu cumva eşti un pic prostovan.

-Mătuşa Tes?!

- Da, mătuşa Tes. Sora ta, adică. Singura soră pe care ai avut-o pe lumea asta şi pe care n-ai reuşit s-o cunoşti. Ca să vezi!
- Dar uneori stă cu tipul ăla, nu? Cum îl chema...?
- Tipul ăla, al cărui nume nici măcar nu-l ştii – îl cheamă Fred, apropo – se întâmplă să fie fratele celei mai... cum să-i spunem? Al celei mai bune prietene pe care a avut-o vreodată. Merge explicaţia asta? Şi ţine la el ca la un frate, pentru că propriul ei frate n-a băgat-o niciodată în seamă. Iar după ce şi-a îngrijit mama, tatăl şi partenera, şi-a dat seama că tipul ăsta era singur, aşa că a avut grijă şi de el, aşa cum a avut grijă de mine. Cam asta e mătuşa Tes, Pa. înţelegi?
-Da.
- Acum spune-mi de ce mergi la Berlin şi de ce vrei să te duci singur?
- Mă duc singur, pentru că asta s-ar putea să fie ultima mea călătorie.

- Dar ai putea să mergi în ultima ta călătorie împreună cu fiica ta, nu? Ar fi ceva ce n-am mai făcut niciodată, *papă.*

- Ştii că eu am călătorit întotdeauna singur.

- Poate pentru că întotdeauna trebuia să te întâlneşti cu cineva?

- Nu, nu-i ăsta-i motivul. Mildred, în domeniul meu de muncă, toată lumea ştie cine sunt. Mă salută oamenii şi când sunt la cumpărături, uneori mă opresc să stăm de vorbă, deşi nu i-am cunoscut niciodată. Oriunde merg, toată lumea ştie cine sunt, iar eu am simţit întotdeauna nevoia să fug de lucrul ăsta. Ca să nu mai zic că asta am făcut mereu. Nu uita că aşa am cunoscut-o pe maică-ta!

- Bun, deci ai cunoscut o femeie la Berlin şi acum, pentru că asta e ultima ta călătorie, te duci s-o vezi iar. Poate că o să fie ultima oară

când vă întâlniţi, având în vedere că aţi locuit întotdeauna atât de departe unul de altul. Povestea asta e ca un film sau ca una dintre piesele în care ai jucat.

-Mildred...

- Ah, Pa, las-o baltă! Vii la mine şi-mi spui că ai nevoie să scapi de tot şi de toate! în orice caz, acum nu mai lucrezi, aşa că nu mai trebuie să te îndepărtezi de nimic.

- Nu? Crezi că nu? Ai impresia că mă ţin bine, cu toate supărările din ultima perioadă? Crezi că ţării ăsteia îi merge bine?

- Nu schimba subiectul! Mă doare în fund de ţară. Ba chiar mă gândesc să plec definitiv.

- Foarte bine. Şi unde vrei să mergi?

- Mai întâi să aud ce am nevoie să aud de la tine şi pe urmă îţi spun şi eu ce trebuie să ştii. Pa, n-am să mă bag, n-am de gând să-ţi spun ce să faci. Ai procedat întotdeauna exact aşa cum ai vrut şi ai făcut doar ce ai

vrut tu. Nu mă bag. Dar, nu ştiu dacă îţi vine să crezi, îmi fac griji pentru tine, pentru că eşti *papa* al meu.

- Sunt în regulă, chiar dacă sunt singur.

- *Papal* Ştiu că nu eşti singur. Nu sunt bătută în cap. Şi nu mai încerca să ascunzi lucruri de mine, bine? Ştiu că ai pe cineva care are grijă de tine. Şi ştiu că n-ai nevoie de mine sau de mătuşa Tes. Ştiu că trebuia să ajungi ieri la spital şi că nu ai ajuns acolo de unul singur. Şi mătuşa Tes ştie şi, dacă tot am deschis subiectul, a fost tare rănită, pentru că atunci când eu eram mică o rugai să te ajute cu tot felul de
chestii, dar de atunci n-ai mai făcut-o. Şi acum, când toată lumea ştie că te afli într-o stare în care nu e bine să fii lăsat singur, tu nu ne povesteşti nimic. Iar eu, indiferent când vin pe la tine, trebuie să-ţi spun întotdeauna la ce oră o să ajung, ca nu cumva să dau nas în nas cu noua doamnă Xerri. Ce naiba, Pa, tu chiar nu-ţi dai seama că

sunt femeie în toată firea, nu mai sunt o copilă care înghite tot ce-i spui tu? îţi dai seama că am crescut? îţi dai seama că am şi eu copii? în fine, câte un subiect, pe rând. Cine e femeia asta care locuieşte în Berlin? Cum o cheamă?

- Jutta Heim.
- Şi presupun c-o să aibă ea grijă de tine cât eşti acolo?
- Nu. Nici nu ştiu dacă o să reuşesc s-o văd.
- Stai puţin! Doar nu vrei să spui că...
- Să spun ce, Mildred?
- Doar nu vrei să spui că în filmul ăsta, în scenariul ăsta complicat, mai există un personaj despre care n-am ştiut nimic până acum, nu?
- Care alt personaj?
- O soră sau un frate pentru mine, de exemplu.

Un gând care din 1980 şi până acum nu i-a trecut prin cap lui Erik Xerri. în clipa aceasta,

undeva în Alexanderplatz putea fi un tânăr care bea o cafea şi planifică o călătorie, vrând să meargă să-şi cunoască tatăl. înalt, cu părul închis la culoare, cu toate că mama lui este blondă, îmbrăcat ca tinerii de vârsta lui, scriind o carte de memorii despre mama lui, o chelneriţă, o femeie simplă, care locuia într-o clădire la fel de cenuşie ca piaţa, într-un apartament de la etajul opt, şi care o dată, doar o dată, şi-a întins canapeaua pentru Erik Xerri, un actor faimos care a rămas aproape necunoscut în afara cercului său de cunoştinţe. Iar capitolul cel mai important începe cu propoziţia: *Nu mi-am cunoscut niciodată tatăl. De câte ori am întrebat-o pe mama despre el, a schimbat subiectul. Dar multă vreme am primit scrisori de la Marea Mediterană, de pe o insulă micuţă, scrisori pe care mama se ducea să le citească în baie, departe de ochii mei curioşi. Iar când primea scrisorile astea dispoziţia mamei se schimba. Uneori o vedeam*

plângând; nu mult, nu în hohote, doar i se umpleau ochii de lacrimi şi apoi, când observa că o priveam, trăgea adânc aer în piept şi se forţa să zâmbească, spunându-mi să mă uit în continuare la televizor. Când aveam opt ani, mergeam pe nouă, am văzut cum s-a prăbuşit Zidul şi mama a zis că acum putem să ne mutăm, că putem să mergem oriunde vrem, aşa că m-am gândit că aveam să-l vedem, în sfârşit, pe acest papâ *pe care nu-l cunoşteam. Dar nu s-a întâmplat nimic.* Papâ *n-a apărut.*

-Nu.

- Eşti sigur?

- Nu, nu pot fi sigur. Am văzut-o pe Jutta o singură dată. Şi da, mă duc la Berlin să încerc s-o găsesc. Doar ca să-i spun „salut" şi „rămas-bun", aşa cum sper să pot face şi cu mama ta.

- Pa, păstrează tragediile pentru o carte de memorii. Nu trăieşti pe o scenă. Cât despre aiurelile astea pe care încerci să le spui tuturor, c-o să mori în curând, încetează!

Bun, acum numărul doi: cu cine eşti?

- O cheamă Monique.
- E actriţă?
- Nu, nici gând.
- O admiratoare cu state vechi, în cazul ăsta, ca Liza?
- Liza?
- Haide, Pa! De ce insişti să-i dai înainte cu farsa asta? La început tragedie, acum farsă? Pa, nu-ţi ştiu toată povestea, dar am prins câte o frântură ici şi colo. Crezi că prietenii tăi din teatru ar fi păstrat tăcerea în legătură cu o poveste de genul ăsta? Şi crezi că Liza însăşi ar fi păstrat tăcerea, după ce a pus mâna pe cel mai mare actor al vremurilor noastre? Asta-i la fel de realist ca gândul că soţul ei n-a ştiut... A ştiut despre tine, a ştiut şi despre ceilalţi bărbaţi cu care a fost ea. Şi nu m-ar surprinde să aflu c-aţi fost cu toţii acolo, la înmormântarea ei, că i-aţi strâns mâna şi i-aţi spus condoleanţe!

Erik Xerri a fost un băieţel cuminte. La şcoală n-a fost chiar cel mai bun la învăţătură, dar se număra printre fruntaşii clasei. Atrăgea atenţia pentru că era teribil de drăgălaş şi avea lipici la toate învăţătoarele, mai ales cele care, asemenea lui Marion, erau necăsătorite şi nu aveau pe cine să îmbrăţişeze, să pupe şi să drăgălească. însă reuşea să-i farmece şi pe ceilalţi profesori. Iar când s-a făcut mare şi s-a apucat de năzdrăvănii, tot li se părea simpatic, în ciuda comportamentului lui, pe care erau dispuşi să-l treacă cu vederea, îl considerau temperamentul firesc al unui artist în devenire. Nimeni nu se îndoia că avea să ajungă un mare artist. Nu şi-l imaginase nimeni niciodată ca pe un avocat sau ca pe un doctor. în primul rând, era fiul tatălui său şi, în al doilea rând, părea să fie mereu cu gândurile în altă parte, cu excepţia orelor de literatură şi mai ales cu marea excepţie a lui Shakespeare. în ceea ce-l priveşte, la frageda vârstă de

zece ani stăpânea deja perfect arta de a-şi exploata drăgălăşenia, mai întâi pentru a le face pe plac adulţilor, şi apoi pentru a se evidenţia şi a-şi face prietenii geloşi. Ştia cât de iubit era, de profesori, de prieteni şi, mai mult, de surorile prietenilor. încă dinainte de a fi început să se bărbierească, petrecea ore întregi în faţa oglinzii, repetând pentru roluri care mai târziu aveau să-i aducă faima, privindu-se îndelung, primind ropote de aplauze şi aranjându-şi părul. în clipa în care îi apărea vreun coş pe faţă, începea să se ungă cu tot soiul de creme sau de alifii pe care reuşea să pună mâna. A folosit pomada pentru păr a tatălui său, până când într-o bună zi a hotărât să lase părul să crească lung, des şi încâlcit. Prinţul Erik. Dar în rarele situaţii în care era dojenit de un profesor, se retrăgea în carapacea lui, lăsa capul în jos şi nu ştia cum să reacţioneze. Ca acum, cum se simte în clipa aceasta în faţa fiicei lui. A crezut întotdeauna că viaţa lui îi

aparţinea doar lui, nimănui altcuiva, cu excepţia câte vreunui capitol izolat, în care apărea câte o femeie, în funcţie de nevoile pe care le avusese la momentele respective. însă acum îşi dădea seama că Mildred îl observase cu atâta atenţie, încât reuşise să-l cunoască chiar şi fără să fie mereu acolo, reuşise să-l cunoască destul de bine chiar şi de la distanţă. Era o femeie în toată firea, Mildred era femeie, era
mamă, iar chipul ei era o mărturie a maturităţii, într-un fel în care figura lui nu fusese niciodată. Cum stă acolo, cu ţigara tocmai stinsă, ţinând paharul cu ambele mâini, parcă seamănă cu mama lui Erik.

- Hai să nu mai vorbim despre asta, Pa! Tu eşti artist şi a trebuit să trăieşti viaţa unui artist. Şi *mamă* şi-a dorit acelaşi lucru. în fond, nu v-aţi cunoscut nici la biserică, nici la bibliotecă, nu? N-aţi fost nişte sfinţi, niciunul n-a fost uşă de biserică. Eu sunt singura sfântă din

familie, şi asta mulţumită mătuşii Tes.

- Nu ne-ai moştenit pe noi doi deloc, Mii.

- Păi, cum aş fi putut să vă moştenesc, dacă mi-am petrecut toată copilăria cu o mătuşă, fată bătrână, care era obsedată de rugăciuni şi de tatăl ei? Dar vezi, mi-am cam stricat imaginea de sfântă, acum, că am făcut un copil din flori.

- Mă tot gândesc, să ştii, c-ar trebui să mergem cu toţii în vacanţă împreună, Mii.

- Când ţi-a venit ideea asta, în ultimele cinci minute?

- Nu, nu, mult mai demult. Mă gândesc la chestia asta de mult. Tu, cea mică, mătuşa Tes...

- Şi presupun c-o luăm şi pe Monique, nu? în fond, acum face şi ea parte din marea familie fericită a lui Erik Xerri. Sper, totuşi, c-o iubeşti cu adevărat, că n-o foloseşti doar pentru că nu mai ai pe nimeni altcineva.

- Mildred, draga mea, n-o să mai fiu multă vreme prin preajmă, să ştii.

- Pa, încetează cu chestia asta! Nu pot să sufăr când

vorbeşti aşa şi n-am de gând să te mai ascult. Ce ţi-au spus doctorii?

- Că nu stau rău.

- Nu stai rău în sensul că eşti bine?

- Sunt bine.

- Şi când ai să mi-o prezinţi?

- Vrei să ţi-o prezint?

- Vreau s-o cunosc pe femeia cu care este tatăl meu. Sigur că vreau să mi-o prezinţi! Pe urmă am să pot să-ţi dau şi-un sfat, dacă e persoana potrivită pentru tine sau nu.

îşi zâmbesc, chiar râd un pic, Mildred îşi mai aprinde o ţigară şi se lasă mai jos în fotoliu.

- Cred c-am să mă căsătoresc.

- Crezi?

- Da, cred. Şi sper că n-am să calc pe urmele părinţilor mei.

- Foarte bine.

- Şi s-ar putea s-o iau şi pe mătuşa Tes cu mine.

- Mătuşa Tes n-are nevoie să trăiască în casa altcuiva.
- Am s-o iau cu mine oriunde mă duc. Nu vreau să rămână aici, Pa.
- Mergi să te stabileşti pe lângă mama ta?
- Pe lângă mama? Şi cam pe unde ar veni asta? în Chester sau pe un iaht cu care merge de colo până colo?
- Atunci, unde?
- Cât mai departe de aici. Partenerul meu nu e din Malta şi cred că o să mergem undeva departe. Haide, mor de foame şi vreau ceva de mâncare. Ştie amanta ta să-ţi pregătească o masă caldă cum trebuie?
- Ştii că eu nu mă dau în vânt după mâncare.
- Şi la Berlin când ai de gând să mergi?
- încă n-am stabilit, dar trebuie curând.

- Nu vrei să mori înainte să ajungi acolo, nu?

îşi zâmbesc din nou, râd un pic.

- Cum ai zis că o cheamă?
- Monique.
- Nu, pe cea din Berlin.

-Jutta.

- Când ajungi acolo, s-o întrebi dacă am vreun frate sau vreo soră.
- Nu ştiu dacă am să dau de ea.
- Sun-o, *papă*, sau trimite-i un e-mail. Ca să stabiliţi o întâlnire, poate sub arcadele alea ori în mijlocul Alexanderplatz. Ar fi o scenă fermecătoare, romantică, nu crezi? Ca dintr-un film. Actorul se întâlneşte cu o veche prietenă. N-ar fi o scenă grozavă? Apoi începe să se perinde încet genericul de final. Iar mătuşa Tes plânge de nu mai poate, ca atunci când se uită la *Pe aripile vântului.*

- Ar fi, dar n-o să se întâmple.

Pe bancheta din spate a unui taxi. Trece prin Blumberger Damm. Şoferul ascultă la radio. E soare, dar nu e din cale-afară de cald. Primăvară. Taxiul o coteşte pe Alt-Beisdorf, Alt-Friedrichsfelde, Frankfurter Allee, Karl Marx Allee şi-şi continuă drumul spre Alexanderplatz. Pe partea stângă trece o femeie blondă, cu un mers tare elegant. Lui Erik Xerri începe să-i bată inima tare. Priveşte mersul elegant al femeii, care în mâna dreaptă ţine o poşetă. Taxiul încetineşte, prins în traficul aglomerat din direcţia Alexanderplatz. Femeia aceasta, care merge singură pe stradă, cu spatele drept, cu paşi sprinteni, în adierea călduţă a primăverii, poate fi pe drum spre Kaufhof, la cumpărături sau poate că merge să se întâlnească cu fiul ei la cafeneaua la care a lucrat cu ani în urmă, servind oamenii, turiştii, cei câţiva turişti, un anume turist, care a apărut pe neaşteptate într-o zi.

Asupra acestei blonde îşi fixează Erik Xerri privirea în timp ce taxiul mai face o mişcare smucită în faţă. Inima îi bate un pic mai tare, apoi mai tare, şi mai tare, îi apar broboane de sudoare pe tâmple, pe toată fruntea. Taxiul se opreşte din nou şi acum o vede din profil, mergând cu paşii aceia eleganţi, legănând uşor poşeta în mâna dreaptă. îi cere şoferului să se oprească, însă acesta nu-l aude, ascultă radioul. Erik ciocăneşte în paravanul de geam care-i desparte, dar Karl Marx Allee este o stradă prea mare şi prea aglomerată, iar femeia îşi continuă drumul, merge liniştită, fără să bage de seamă. Erik bate şi mai tare în geam, aşa că şoferul îl priveşte în oglinda retrovizoare, ridică tonul şi încetineşte, iar Erik încearcă să deschidă portiera, cu toate că maşina încă se deplasează încet, îşi desface centura de siguranţă, deschide portiera şi taxiul frânează, Erik coboară, ridică o mână ca să-i facă semn femeii blonde care continuă să meargă

cu paşii aceia eleganţi, legănând încetişor poşeta în mâna dreaptă. El încearcă să meargă mai repede, dar picioarele parcă nu-l mai ascultă şi, în timp ce trage aer adânc în piept şi încearcă să o strige, pieptul parcă stă să îi explodeze, capul îi pare dintr-odată imens de greu şi cade, cade la pământ, iar culcat la pământ fiind, ochii lui încă urmăresc tocurile acelea şi imaginea femeii blonde care se îndepărtează, merge spre Alexanderplatz, spre piaţă, spre centru, poate spre cafenea. întuneric.

- *Papâ*, am senzaţia că am vorbit foarte mult azi, poate chiar am vorbit prea mult.
- în doar câteva minute, am reuşit să ne spunem tot ce nu ne-am spus vreodată, Milly.
- Aşa e. Am făcut un fel de tur de forţă al vieţii tale, *papâ.*
- Să-ţi cer iertare?
- *Papâ*, ai trăit o viaţă de artist. Iar eu te iubesc, nu mă pot abţine, ştii? Dar acum chiar începe să semene cu scena finală dintr-unul dintre filmele mătuşii

Tes, iar mie nu-mi plac filmele alea, nu-s deloc genul meu. Şi-n orice caz, trebuie să mă duc să-mi iau fiica în curând. Poate că noua doamnă Xerri o să meargă cu tine la Berlin. Puteţi să faceţi o lună de miere frumoasă acolo. Alexanderplatz. Ah, nu, stai, tu te duci ca să te vezi cu.... Cum ai zis că o cheamă?

-Jutta...

- Aşa, Jutta. Deci doamna Xerri o să rămână aici să te aştepte, la fel ca prima doamnă Xerri, la fel ca Liza. Ca Mildred şi ca mătuşa Tes. Toate aşteptăm să te întorci. Ce drăguţ! Apoi actorul nostru faimos o să ne ducă pe toate într-o vacanţă, ultima călătorie a lui Erik Xerri cu toate femeile sau cu aproape toate femeile din viaţa lui. Unde ai să ne duci, *papă.?*

- Unde ţi-ar plăcea?

Oriunde. E bună şi o excursie până în Sicilia. în Siracuza, poate

?A venit momentul să nu mai fim simpli spectatori. A venit momentul să devenim protagonişti, cu toţii, să jucăm un rol important împreună. Fiţi protagonişti în mişcarea aceasta. Fiţi protagonişti, ca să ne putem uni cu toţii în numele schimbării. Acum este momentul să ne unim pentru schimbare, să devenim protagoniştii schimbării. Ne aflăm în faţa unei oportunităţi istorice, care apare o dată în viaţă, oportunitatea de a scrie un nou capitol din istoria ţării noastre – împreună. Şi aş vrea să le mulţumesc tuturor celor care au răspuns invitaţiei noastre de a ni se alătura, ca şi celor care urmează să ni se alăture. Vă mulţumesc pentru curajul de care aţi dat dovadă făcând acest pas. Le mulţumesc în special celor care înainte au militat împotriva noastră, alături de celelalte partide. Ştiu cât de dificil a fost pasul pentru mulţi dintre voi, dar ştiu şi că acum, că l-aţi făcut, simţiţi că în sânul acestei mişcări vă este locul firesc. Stăm împreună, umăr la

umăr, muncim cot la cot, ne străduim să schimbăm soarta ţării noastre. Oricine s-a alăturat cauzei noastre a găsit uşa larg deschisă. Hai să dăm ţara înapoi poporului!

Aşezat în fotoliul lui preferat, Erik Xerri urmăreşte discursul emoţionant al noului lider de partid. Mii de oameni, mii de steaguri, strigăte neîncetate, aclamaţii, aplauze. Iar el, liderul, stă acolo, în mijlocul scenei, întâmpinând entuziasmul mulţimii cu propriul entuziasm înflăcărat. Monique, cu ochi mari şi sclipitori, postează întruna pe Facebook.

- Ce zici, Erik?
- Ce să zic? Despre ce?

Erik Xerri încă se mai gândeşte la telefonul pe care l-a primit cu o săptămână în urmă, de la conducerea partidului. Bărbatul care i-a telefonat i-a spus că a sosit momentul adevărului, clipa în care ţara poate fi pusă pe picioare. Ştim cine sunteţi, i-a spus vocea afabilă, vocea unui om care studiase relaţiile publice doar

într-o sală de curs, şi am vrea să vă invităm să vă alăturaţi mişcării. Puteţi aduce o contribuţie semnificativă, a continuat vocea, şi suntem de părere că
puteţi fi de ajutor mişcării. Nu mai este chiar acelaşi partid pe care îl susţinea tatăl dumneavoastră atunci când a fost interzis. Este o întreagă mişcare, la care participă oameni din multe straturi ale societăţii, cu poveşti diferite. Am dori să vă solicităm participarea.
Sper că înţelegeţi, îi răspunsese Erik, că istoria mea personală este extrem de... colorată, în toate sensurile acestui cuvânt.
Iar vocea i-a răspuns, pe un ton serios şi în acelaşi timp dezinvolt: Bineînţeles că înţelegem, tocmai de aceea am dori să contribuiţi. Nu mai este o chestiune de partizanat. Toată ţara este implicată. Vă vorbesc ca membru al unei mişcări progresiste moderate, nu ca reprezentant al unui partid. Ceea ce vă cerem este să deveniţi protagonist.

N-a mai ajuns nici măcar prin apropiere de Teatrul Naţional din ziua în care privise cum oamenii din public se ridică în picioare pentru a-şi lua rămas-bun de la el. A trecut ceva timp de atunci. Taxiul se opreşte chiar în faţa uşii închise a teatrului. Acolo îl aşteaptă patru persoane: vocea de la telefon îi deschide imediat portiera şi-i strânge mâna, iar cu aplombul învăţat în sala de curs, îi mulţumeşte că a acceptat invitaţia mişcării şi îi prezintă celelalte trei persoane – un fotograf, al cărui aparat are un obiectiv de dimensiunea unui telescop, un alt tânăr, care zâmbeşte şi dă din cap timid, şi o tânără care cară o geantă uriaşă, plină cu farduri. Tânăra îi aranjează imediat faţa cu câteva mişcări delicate de pensulă, nu durează mai mult de două minute. Tânărul cel timid îi îndreaptă reverele hainei, gulerul cămăşii şi eşarfa de culoarea vinului pe care o are la gât. Fac cam cincizeci de fotografii, cu Teatrul Naţional pe fundal. Apoi vocea de la telefon,

cu afabilitatea-i caracteristică, îl invită pe Erik să bea ceva împreună în barul de peste drum de teatru, înainte de a lua un taxi spre casă. în local găseşte câţiva oameni care îşi amintesc cum venea acolo seara, înainte de repetiţii. Pereţii sunt plini de fotografii vechi făcute în teatru, la reprezentaţii de demult. Este o poză cu tânărul Erik Xerri, la nici treizeci de ani, vorbind cu un craniu pe care îl ţinea în mână; un Erik Xerri şi mai tânăr, pe jumătate dezbrăcat, înconjurat de capete de cal, Erik Xerri ţinând-o în braţe pe Tania Bartolo, cu o expresie de suferinţă cruntă, Erik Xerri purtând o mască neagră, cu un nas uriaş, coroiat şi – nu ar fi putut lipsi tocmai asta – Erik Xerri cu o coroană pe cap, vădit mişcat, cu braţele larg deschise, în ziua căderii finale a cortinei. Printre fotografii se află şi câteva zeci de afişe, iar numele lui, Erik Xerri, apare pe mai mult de jumătate dintre ele. Discursul despre mişcare al vocii de la telefon nu-l interesează nici cât

negru sub unghie. De când s-a întors de la Berlin, simte tot mai des şi mai puternic presiunea din piept, iar acum, de câte ori se uită în oglindă, vede o figură pământie care îl priveşte cu o grimasă. Drumul la Berlin i-a arătat că nu mai are mult de trăit. După dimineţile petrecute în Alexanderplatz, stând vizavi de Galeria Kaufhof sau, şi mai mult, după ce s-a aflat în biroul acela de pe Strada Karl Liebknecht, s-a întors acasă purtând o povară pe care nu o mai simţise până atunci. S-a întors de la Berlin simţindu-se gol şi încărcat, iar de lucrul acesta şi-a dat seama chiar din clipa în care s-a prăbuşit pe locul său din avion, în aeroportul Tegel. Imediat ce a aterizat pe aeroportul aproape pustiu şi a trecut prin coridorul destinat pasagerilor din zona Schengen, picioarele parcă i-au înţepenit brusc. N-a reuşit să-şi găsească locul. A avut sentimentul ăsta de câte ori a pornit de-a lungul acelui coridor; de câte ori s-a întors acasă. După Berlin a avut

senzaţia că n-avea să mai iasă niciodată din casă. Imediat ce-a trecut prin filtrul de securitate de la aeroport, le-a găsit pe Mildred şi pe Monique, îl aşteptau amândouă zâmbind. Şi l-au îmbrăţişat bucuroase, pentru că, iată, bolnavul se întorsese întreg. Monique şi Mildred, împreună, tinere şi frumoase, care îl iubeau şi pe care le iubea, îi aparţineau amândouă, îi stăteau amândouă aproape. Epuizarea, după tot ce se întâmplase în Berlin, după toate zilele acelea teribil de lungi şi după nopţile şi mai lungi, în care nu dormise aproape deloc. Aşa că atunci când le-a văzut împreună, făcându-i cu mâna şi zâmbind, i-a venit să plângă. Acasă, totul era din nou simplu, uşor, totul era perfect – aşa cum şi trebuia să fie în viaţa Regelui Erik. Dar, strânşi adânc în pumnii lui, spinii pe care îi adunase în Berlin, în Alexanderplatz, în Marzahn-Hellersdorf, în Karl Liebknecht Strasse, în Gara Centrală, în camera de la Park Inn Hotel, din

alte locuri – spinii aceştia îl răneau. Nu voia să arate nimănui, cu atât mai puţin lui Mildred sau lui Monique. Epuizat, le-a lăsat să-l îmbrăţişeze, întâi fiica, apoi iubita. Când îl întrebau cum se simte, le răspundea că e bine, cu toate că expresia lui trăda oboseala pe care încerca s-o ascundă.

- Vrei să te odihneşti, Erik?

- Ar fi bine. Am plecat foarte devreme de la hotel şi mi-e somn.

— Mergi la culcare, atunci!

- Cum te-ai întâlnit cu Mildred?

- Hai că stăm mâine de vorbă! Te-ai plictisit pe acolo?

- Nu, deloc, chiar dimpotrivă.

- Te-ai simţit bine?

— Unde? în Berlin?

— Da.

- S-a schimbat mult. Nu mai e Zidul.

- Te-ai dus să-l cauţi?

- Ştiam că nu mai e acolo, dar într-un fel tot m-am aşteptat să-l văd.

- Şi mai ce?

Chiar în clipa aceasta se ia lumina.

- O luăm de la capăt...

- Şi-acuma ce facem?

- Ai vreo lumânare pe undeva, Erik?

- Nu ştiu.

- Şi cică ar trebui să ajungem şi noi europeni! De-abia aştept să se schimbe foaia în ţara asta.

- Şi cum crezi c-o să fie după ce se schimbă foaia, Mon?

- O să avem o foaie nouă, în primul rând!

- M-am săturat de atâtea foi schimbate la nesfârşit, iar pe urmă... în fine, nu mai contează.

- Ieri n-am avut nici apă.

Erik nu mai are chef să asculte aceleaşi refrene vechi, care în ultima vreme au început să răsune tot mai des. Bun, deci cu mult timp în urmă a fost întoarsă o filă nouă şi acum e momentul să fie întoarsă alta, aşa încât într-o bună zi poate, toate filele vor fi fost întoarse şi cartea va fi ajuns la final. Dar avea şi Monique dreptate.

Privesc amândoi întunericul ce-i înconjoară.

- Cum a fost la Berlin?
- Frumos! Nou. E plin de viaţă, chiar foarte plin de viaţă.
- Deci ţi-a plăcut.
- Mi-a plăcut.
- Super! Şi... în rest?
- în rest, nimic. Am vrut să merg la Berlin, aşa că am mers la Berlin. Am verificat că Zidul nu mai e acolo, că oamenii s-au schimbat, că s-au schimbat şi străzile, până şi vremea parcă s-a schimbat, nu ştiu.
- Dar te-ai simţit bine, nu?

- Foarte bine.
- Şi cum ţi-ai petrecut timpul zilele astea?
- Am luat micul dejun, am făcut câte o plimbare scurtă, apoi am mers la câte un muzeu, la un film, la teatru nu m-am dus, m-am culcat devreme în fiecare seară şi am dormit bine. Am dormit chiar mult.
- Foarte bine, Erik.
- Şi ţi-am luat ceva de-acolo. Sper că o să-ţi placă, dar acum mă duc să mă culc.

Apoi i-a telefonat vocea care stă acum în faţa lui, bând cu mare plăcere un cappuccino şi explicând în detaliu câtă nevoie are mişcarea moderată progresistă de Erik, neapărat de Erik, în acest moment de răscruce pentru popor. în timp ce ascultă discursul, Erik se uită pe geam la faţada Teatrului Naţional şi-şi dă seama cât a trecut de când nu s-a mai aflat în lumina reflectoarelor, în faţa aplauzelor entuziaste ale oamenilor din sală şi din loje. înainte de a fi primit telefonul

acela, înainte de întâlnirea de acum, începuse să bănuiască că oamenii îl uitaseră. Era uşor. Succesul venea atât de uşor, era aşa de simplu să fie aşezat frumos într-o vitrină. Dar iată-l acum, tocmai i se explica câtă nevoie avea mişcarea de el, câtă nevoie avea naţiunea de el, această naţiune care trebuia să se unească.

Iată fotografia: Erik Xerri stând în faţa Teatrului Naţional. Cumva îmbătrânit, dar la fel de proaspăt şi de atrăgător ca întotdeauna. Ochii aceia, la fel de mari şi de frumoşi, în ciuda vârstei; un sacou bleumarin, o cămaşă albă şi o eşarfă de culoarea vinului la gât. Cu mâna dreaptă le face semn tuturor să vină, să vină mai aproape de el, mai aproape de mişcare, mai aproape de naţiunea care trebuie să fie reconstruită. Pe faţada Teatrului Naţional este scris cu litere uriaşe noul crez al lui Erik Xerri: „Fiţi chiar voi protagoniştii!” Iar jos de tot: „Erik Xerri, actor.” Erik Xerri, actor. Fotografia asta a Regelui

Erik a fost afişată în toată ţara, mărită, monumentală, Erik te priveşte în timp ce conduci spre muncă, în timp ce mergi spre casă, în timp ce te îndrepţi spre Teatrul Naţional. Monique a fotografiat cu conştiinciozitate pozele cu Erik expuse pe panourile uriaşe de pe toată insula.

- Asta unde e?
- Asta e aproape de Universitate. E logic, nu, să pună un panou cu tine aproape de universitate?
- Aproape de spital, vrei să zici.
- Pe-acolo.
- Bun, mi-au trântit mutra aproape de locul în care o să ajung oricum în curând.
- Iar ai început, Erik? Tocmai ai fost la Berlin de unul singur sau ai uitat? Fără să aibă nimeni grijă de tine, fără să te deranjeze nimeni şi te-ai întors aşa, fericit. Ştii cât de bine arăţi?! Uite, pe ăsta l-au aşezat foarte bine, în Floriana, chiar cum intri în Valletta.
- Ştiu unde e Floriana.
- Da, ce vreau să zic e că se află într-un loc important, nu?

Până şi oamenii care sunt pe drum spre teatru au să-l vadă.

- Şi crezi că oamenilor care sunt pe drum spre teatru o să le pese?

- Sigur c-o să le pese! Tu chiar crezi că nu te mai ţin minte?

- Monique, nu te emoţiona şi tu aşa!

- Erik, tu chiar nu înţelegi că ăsta e un moment important? Apropo, voiam să te întreb, ai făcut vreo poză la Berlin?

Nu făcuse nici măcar o fotografie la Berlin. Studiase mulţi oameni, de exemplu, ţiganca aia care fura pliculeţe cu zahăr de pe mesele de la *Bistro & Kaffeehaus Am Alex* ca să-şi hrănească cei trei copii, care

se ţineau de poalele ei. Se holbase la toate blondele care păreau cam de vârsta lui şi ieşeau de la *Kaufhof* sau coborau la staţia de metrou. Şi la turiştii de sub Poarta Brandenburg, care ascultau cu mare atenţie povestea despre zidul cenuşiu care se înălţa odinioară chiar în spatele porţii. Privise lung poliţiştii care se plimbau pe sub tei, mereu alerţi în caz

că se întâmpla ceva, cu toate că acolo nu se întâmpla nimic. Stătuse la colţuri de stradă şi-şi privise nerăbdător ceasul, aşteptând, aşteptând

.Şi astfel a venit momentul. Stă pe scaun şi dă nerăbdător din picior. Lângă el este o blondă cam de vârsta lui. Miroase frumos, dar parfumul este atât de puternic, încât aproape că i se face greaţă. Imediat ce a apărut Erik, i s-a prezentat ca fiind profesoară la Universitate, dar el, care nu a băgat-o prea mult în seamă din cauza parfumului, a uitat repede şi ce predă, şi cum o cheamă. Vocea afabilă, un sacou bleumarin, zâmbeşte şi le urează bun-venit celor din public, telespectatorilor. Anunţă începutul unei noi emisiuni din

seria democraţiei televizate. în seara aceasta îi urăm lui Erik Xerri bun-venit printre distinşii noştri oaspeţi.

Am ajuns la un moment de răscruce în istoria noastră. Şi tocmai din acest motiv sunt astăzi aici cu voi, oameni de bine, care, ca şi mine, consideraţi că ţara noastră are nevoie de o schimbare radicală *[aplauze]* de o altă direcţie, care ne va duce spre noi orizonturi. Eu mă trag din clasa muncitoare. Cu mulţi ani în urmă, tatăl meu a fost ostracizat din cauza vederilor sale politice *[aplauze]* şi, din păcate, a dus această dezamăgire cu el în mormânt. Dar nu am venit astăzi aici ca să redeschid rănile vechi. Dimpotrivă, mesajul pe care vreau să-l transmit este că ţara are nevoie de o schimbare radicală şi că ea trebuie să înceapă cu noi, cu fiecare dintre cei care s-au adunat aici, fiind convinşi că prăpastia dintre noi, diferenţele de opinie şi conflictele au durat prea mulţi ani *[aplauze].* Şi astfel mă aflu

astăzi în faţa voastră. Nu sunt implicat în politică şi nici n-am fost vreodată. Dar am simţit, prieteni, că trebuie să aduc şi eu o contribuţie, oricât de modestă ar fi. Da, prieteni, pentru binele nostru şi de dragul copiilor noştri, de dragul ţării noastre, trebuie să spunem „da", da – perspectivei unei schimbări de direcţie. în ţara noastră trebuie să domnească din nou armonia, armonia între cetăţenii acestui ţinut splendid. Şi, dacă tot am vorbit despre minunata noastră ţară, prieteni, compatrioţi, hai să ne rugăm, da, să ne rugăm la bunul Dumnezeu să-i înzestreze cu înţelepciune, da, cu înţelepciune, pe cei care o conduc. înţelepciune celor care conduc ţara, înţelepciune, înţelepciune! Şi fie ca bunul Dumnezeu să binecuvânteze muncitorul cu tărie, cu putere. Căci
muncitorul are nevoie de tărie pentru a-şi duce munca la bun sfârşit, de forţă, pentru a munci întru ridicarea bijuteriei noastre de ţară. Aşa că da, mă rog

pentru tărie, tărie muncitorului. Şi apoi, mai presus de orice, fie ca Domnul să ne aducă unitate, prieteni, unitate în rândul poporului maltez, în rândul maltezilor de bună-credinţă, în rândul întregului popor, fără excepţie, fără discriminare, prieteni, să ne insufli unitate, oh, Doamne, nouă, maltezilor! Căci împreună putem reuşi să atingem unitatea şi să pornim într-o nouă direcţie. Şi pacea fie cu voi, pacea, pacea!
Ultimele câteva cuvinte se pierd, înecate în şuvoiul de aplauze ale mulţimii adunate în faţa lui Erik Xerri, emoţia îi ridică pe toţi în picioare, pura bucurie de a lua parte la ceva atât de important, atât de însemnat, încât nu există cuvinte care să descrie sentimentul acesta. Lumina reflectoarelor, mirosul de machiaj care se topeşte din cauza căldurii, pornind într-un şuvoi de sudoare de-a lungul tâmplelor şi pe obraji, pe bărbie – era la fel cum fusese cu ani înainte, când ţinea un craniu în mâna dreaptă sau stătea în

centrul scenei, cu ochii închişi,
chiar înainte de căderea cortinei:

Popor al Tebei, compatrioţi
tebanil
Priviţi acum spre acest om,
Pe-acest Oedip ce a Sfinxului
ghicitoare
A dezlegat-o; omul ce-n a sa
mână
Ţinut-a o putere mai presus ca
orişicare alta.
Măreţia de mulţi i-a fost
pizmuită!
Dar iată-l covârşit de-o
înfricoşare
Ce-l împresoară ca marea-
nvolburată.
Priviţi, deci, cu luare-aminte şi,
Până-n cea din urmă clipă,
Nu socotiţi pe nimeni fericit –
Pe nimeni, până ce omul nu
păşeşte pragul vieţii,
Eliberat din al durerii jug.

Aplauze asurzitoare. Acolo, în mijlocul scenei, se află Regele Erik, emoţionat şi în acelaşi timp neştiind care ar trebui să-i fie următoarea mişcare. O vede pe sora lui, care îl priveşte bucuroasă şi aplaudă frenetic, cu figura luminată de fericire: în sfârşit, în sfârşit, oaia neagră s-a întors la turmă, unde îi fusese locul de la bun început! Lângă ea se află Monique, care aplaudă şi ea, îi surâde. Regele se aşază înapoi pe tron, înconjurat de suită, până şi liderul partidului, al mişcării, se ridică să aplaude, se vede că şi el a fost impresionat de discursul acesta, care avea să fie transmis la nesfârşit de buletinele de ştiri, la radio, la televiziuni, în toată mass-media. Erik se uită în jur, priveşte figurile oamenilor care păreau să se pregătească a spune ceva, însă nu ştiau ce: au rămas fără cuvinte, după ce a vorbit el. Apoi gazda îl invită să ia loc, ca să se poată încheia programul din seara aceea. Imediat ce se trece la genericul de final, liderul se apropie de

Erik şi-i mulţumeşte din suflet pentru discursul acela atât de inspirat.

Acum e întuneric. O lumină gălbuie palidă. Liniște. Văzând reflexia dintr-un geam, îşi dă seama că deasupra capului are un monitor pe care se văd nişte valuri ce urcă şi coboară, o lumină roşie care pâlpâie şi se schimbă din când în când. Simte că nasul şi gura îi sunt acoperite de ceva din plastic. O mască. Trebuie să fie oxigen. Aude chiar şi şuieratul încetişor al oxigenului care iese din cilindru. în stânga lui, pe un fotoliu, o femeie doarme adânc. Monique sau Mildred? Liniște. Aplauzele s-au oprit destul de brusc, s-ar părea. Până şi reflectoarele s-au stins. Tare ar vrea să se poată mişca un pic.

-Erik!

O femeie. Stă în picioare lângă el, blocând lumina gălbuie-difuză. întunecată, o femeie întunecată. Sau mai curând silueta unei femei, care blochează lumina. Nu-i vede

faţa, nici culoarea părului. Dar e o femeie.

- Cine e?
- Monique. Cum te simţi, *qalbil*

-Eşti Mildred?

- Mildred e afară. Să o chem?

- Tu eşti Monique?

- Nu mă recunoşti?

-E întuneric. Aprinde lumina!

- Nu pot să aprind lumina. Ştii unde eşti?

- în Marzahn?

- Erik, mă auzi?

- Suntem în Marzahn?

- Nu, te-am adus la spital. Dar acum te simţi mai bine, *qalbi,* nu-i aşa? Spune-mi!

- Credeam că sunt altundeva.
- Chem asistenta să se uite un pic la tine, da? Nu te mişca, Erik!

Tăcere. Apoi şoferul de taxi pune frână brusc şi coboară zorit din maşină. Femeia îşi continuă drumul, fără să-l observe pe bărbatul care zace la pământ, la câţiva paşi în urma ei. Şoferul vine în fugă lângă el şi se

apleacă deasupra lui. Erik arată în continuare cu mâna spre femeia care acum a dispărut, probabil după colţ sau intrând în vreo clădire.

- N-am nimic. Sunt bine.

- Să vă duc la o clinică mai bine, nu? Aveţi asigurare?

- Nu, nu, lăsaţi clinica! N-am păţit nimic. A trecut.

- Dar, domnule, ce v-a apucat de-aţi sărit aşa din maşină? Puteam să vă omor!

- Femeia care trecea pe aici...

-Femeia? Care dintre ele, domnule? Trec atâţia oameni! Nu e mai bine să vă duc la o clinică? Sau poate înapoi la hotel?

- Alexanderplatz.

- Cum doriţi.

Apoi se aprind luminile în salon şi intră o asistentă, iar odată cu ea apare şi doctoriţa Savona. E îmbrăcată în verde. Se apropie de el.

- Domnule Xerri! Cum vă simţiţi?

- Sunt în spital?

- Da, sunteţi în spital. V-aţi pierdut un pic cunoştinţa şi a

trebuit să vă ţinem sub observaţie. Aţi suferit un uşor atac.

- Am făcut un atac?

Doctoriţa se apropie şi mai mult, stetoscopul ei încercând să adulmece problema. Dinspre subsuoara ei vine un miros proaspăt de parfum şi săpun.

- Va trebui să mai rămâneţi aici un pic. Aţi cam exagerat cu stresul, este?

- Absolut deloc.

- Am auzit c-aţi mers la Berlin. Ce aţi făcut acolo?

- Şi la Berlin m-am simţit un pic cam ameţit. Aveam întruna senzaţia că inima-mi bate prea repede.

- Cu cine v-aţi dus?

-Am fost cu...

- Aţi fost singur, domnule Xerri. Se pare că nu vreţi deloc să mă ascultaţi. Şi pe unde v-aţi dus cât aţi fost acolo? Aţi mers mult pe jos?

- Un pic. Am fost s-o caut pe Jutta.

-Jutta?

- Jutta Heim.

- încercaţi să vă odihniţi puţin!

- Dar sunt în spital, nu?

- Da. Aţi apărut la televizor şi pe urmă v-au adus aici în grabă. V-aţi agitat prea mult. Acum trebuie să stăm un pic cu ochii pe dumneavoastră.

- Şi când pot să plec acasă?

-Vedem. Deocamdată odihniţi-vă! Fiicele dumneavoastră sunt afară. Fiicele dumneavoastră sunt, nu?

- Una dintre ele, da.

- Acum trebuie să dormiţi puţin. Starea vi s-a stabilizat, dar trebuie să rămâneţi la noi atâta cât vă spunem. Am să le transmit fiicelor dumneavoastră să meargă acasă şi să se odihnească şi ele, se pot întoarce mâine. E bine aşa, domnule Xerri?

Acum îşi dă seama că e înconjurat de tot felul de aparate pe care pâlpâie numere ciudate, în diverse culori: verde-aprins, galben-aprins, portocaliu şi alb. Sclipiri fulgerătoare, sunete electronice stridente. Ca luminile din Alexanderplatz după

lăsarea întunericului. Oameni care aşteaptă tramvaiul. Turnul foarte înalt, scăldat în lumină albă. Ceasul universal. Kaufhof arată ca un bloc de aur. Poate că ea era, până la urmă, cu mersul acela elegant, la nici o aruncătură de băţ de el, legănându-şi uşurel geanta. Poate că era în drum spre serviciu. Sau poate că se pensionase şi se bucura de viaţă în această Germanie nouă, în Berlinul fără zid, fără bărbaţi în costume cenuşii. Doctoriţa Savona iese din salon şi asistenta verifică tuburile, perfuzia, mai aruncă o privire asupra monitorului mare. Apoi se uită la el, vede că o priveşte şi îi zâmbeşte în grabă.

- Cred că mi-e sete.

Asistenta întinde mâna spre o sticlă de plastic de pe noptieră, aşază mai bine paiul roz în ea, îi dă la o parte masca şi strecoară paiul printre buzele palide.

-Vă sprijin eu capul, nu vă faceţi griji! Beţi încetişor!

Jumătate din apă se scurge pe pernă.

- Mai vreţi?

- Crezi că era ea, acolo, pe trotuar? Din spate mi s-a părut că seamănă cu ea. Dar nu i-am văzut bine faţa. Dimineaţa am mers pe strada ei. S-a schimbat mult zona, aproape că m-am rătăcit şi am crezut că n-o să mai găsesc adresa. Am mers şi am mers şi n-am găsit-o, dar după aia am dat de ea.

- Deci aţi găsit-o, asta e bine, nu? Acum ce-ar fi să dormiţi un pic, da? Culcaţi-vă, iar mâine o să vină fetele dumneavoastră să vă vadă şi-o să vă simţi mai bine, da, iubire?

- Dar n-am găsit-o. Era alt nume la numărul unde locuia ea. Era Anke Roth.

- Deci aţi găsit-o până la urmă.

- Nu, că nu pe Anke Roth o căutam.

-Nu?

- Nu. O căutam pe Jutta Heim.

- Lasă c-o găsim şi pe ea! Acum trebuie să dormiţi un pic, iubire. Sigur nu mai vreţi un pic de apă?

- Când o găsim?

Asistenta mai aruncă o privire la monitor şi pleacă.

all outEra o zi însorită. Soarele aproape că dogorea. Un taxi până la Allee der Kosmonauten. O stradă care părea nesfârşită. Clădiri înalte, care nu mai păreau atât de cenuşii; fuseseră spoite cu un pic de culoare, un soi de gălbui-alburiu. A mers şi a tot mers prin soare. E gata să se întoarcă din drum. E gata să renunţe. Inima i se zbate nebuneşte în piept şi simte împunsătura dezamăgirii. Dar apoi, chiar acolo, vede blocul. Vede blocul şi ridică privirea spre etajul opt. De acolo, de la geamul acela privise în noaptea de atunci, din apartamentul ăla minuscul. în noaptea aceea nu-l duruse deloc inima. S-a apropiat de cutiile poştale care aveau etichete cu

numere şi nume: Paul Baumann, Carolin & Gerd Loewe, Rita Kohl, Horst Finkel, Horst & Maria Bauer, Franz Braun, Gustav & Martina Adler, Nina Scholz, Albert & Gisa Maur, Maria & Arne Gottlieb, Brigitte & Martin Koch,
Helma Traugott. Şi-a plimbat privirea peste numele de lângă numere. Poate că unul dintre aceşti oameni şi-o amintea. Poate că, dacă apăsa primul buton şi întreba de ea, ar fi ştiut cine e. Poate că şi-o aminteau, poate că ştiau unde este, unde a plecat, unde locuieşte, ce s-a întâmplat cu ea. S-a uitat la numărul pe care îl scrisese el pe atâtea plicuri şi a văzut numele unei femei: Anke Roth. Nu Jutta Heim. Anke Roth. Apasă pe buton. Linişte. Apasă şi mai tare. Apoi îi vorbeşte o femeie. O voce de femeie, destul de răguşită.

-Jutta?

Tăcere.

- Jutta Heim?

Tăcere. Clic. Tăcere. Apasă pe buton. Tăcere. Apasă iar pe buton şi aude din nou vocea femeii, aceeaşi voce răguşită.

- Jutta Heim?

După un răstimp de linişte, femeia îi spune că nu e Jutta Heim, ci Anke Roth. îi spune că nu cunoaşte nicio Jutta Heim şi n-a auzit niciodată de vreo Jutta Heim şi nu există nicio Jutta Heim în blocul ăsta.

Nu există nicio Jutta Heim.

Erik îi răspunde că el caută o anume Jutta Heim, care pe vremuri locuia chiar în apartamentul acela. Ar vrea să vorbească cu ea. După o pauză, vocea lui Anke Roth, chiar mai răguşită decât la început, îl invită sus. Acum inima-i bate mai tare şi parcă îi tremură buzele. Liftul e chiar vizavi de uşa apartamentului. îşi aminteşte liftul. îşi aminteşte cum se urcase în lift cu o tânără blondă pe care o cunoscuse în dimineaţa aceea. Apasă butonul cu numărul 8. Liftul urcă şi cifrele scrise cu beculeţe roşii se schimbă, cresc cu câte una, până

ce, în cele urmă, liftul se zguduie uşor şi rămâne aprinsă cifra 8. Liftul se deschide şi ochii lui cad pe uşă, în prag stă o femeie, un pic mai tânără decât el, cu părul alb tuns scurt şi cu o pereche de ochelari cu lentile fumurii. Ţine între degete o ţigară şi îl aşteaptă în uşa deschisă.

- Salutare! Eu sunt Anke Roth.
- Mă numesc Erik Xerri şi vin de foarte departe. Am mai fost în apartamentul ăsta acum mulţi ani.

Femeia îl studiază fără să se clintească.

- în apartamentul meu, adică.
- Da, aici. Aşa cred.

Involuntar, Erik Xerri apleacă uşor capul, privind pe după ea ca să studieze holul de la intrare.

- Intraţi, intraţi! Nu e foarte mare.
- Ştiu, ţin minte că nu era un apartament mare.
- Intraţi!

Aici, da, chiar aici, petrecuse o noapte. O singură noapte, pe o

canapea extensibilă. Bucătăria era portocalie, cu mult aluminiu, dar acum mobila era din lemn. în sufrageria minusculă se află acum un televizor mare, cu ecran plat, suspendat pe perete, iar pe ecran se perindă nişte reclame, ceva despre superoferte.

- Deci aţi fost aici, ziceţi?
- Da, ăsta e apartamentul, ăsta e. Da, am fost aici.
- Trebuie să fi fost acum mult timp.

-Poftim?

- Acum mult timp.
- Da, acum mult timp.
- înainte de căderea Zidului.
- Bineînţeles. Doamnă Roth, dacă îmi permiteţi să vă întreb, aţi primit vreodată pe adresa de aici nişte scrisori pe numele unei anume Jutta Heim?

Anke Roth caută un loc în care să-şi stingă ţigara, merge până în bucătărie şi se întoarce cu scrumiera.

- Primesc în fiecare zi o grămadă de corespondenţă inutilă pe care o arunc, domnule. Ştiţi la ce mă refer, reclame, fluturaşi, pliante, genul ăsta de prostii.

- Da, dar scrisori, scrisori în plicuri?

- Şi de unde ar veni scrisorile astea?

- Din Malta.

-Malta?

- Da, Malta. Malta este...

- Ştiu ce e Malta, am fost în vacanţă acolo acum câţiva ani. Eu, cu fiica mea şi cu fiica ei. Luaţi loc! Aţi dori o cafea?

- Nu, mulţumesc.

- Nu cunosc pe nimeni din Malta. Nu ştiu de ce mi-ar trimite cineva de acolo scrisori.

- Nu, nu, scrisorile despre care vorbesc nu vă erau adresate dumneavoastră, ci Juttei Heim, care locuia aici pe vremuri.

- Luaţi un loc! Aşa, deci. Jutta Heim, aţi zis?

- Da, Jutta Heim. Avea părul lung, blond. De vârsta mea sau poate un pic mai tânără.
- Eu stau aici de multă vreme, dar nu ştiu nicio Jutta Heim. Aţi cunoscut-o bine?
- Am cunoscut-o.
- Bine?
- Am cunoscut-o.
- Aha. Aţi cunoscut-o, dar n-aţi ştiut că nu mai locuieşte aici.
- Deci dumneavoastră n-o ştiţi pe Jutta Heim.

Anke Roth îşi mai aprinde o ţigară.

- Nu, îmi pare rău. Poate că nu în apartamentul ăsta aţi fost.
- Nu, nu, sunt sigur că ăsta e. Erik se mai uită o dată în jur, studiază apartamentul. Nu încape îndoială că aici fusese.
- Sunt atât de sigur că am fost în apartamentul acesta, pot să vă descriu cum sunt aşezate camerele!
- Domnule, toate apartamentele de aici sunt

construite la fel. Nu e mare diferenţă între ele. Mobila poate să fie altfel, dar în rest, şablonul e acelaşi. Pe vremea aia totul se făcea la fel: toată lumea era egală, toată lumea era la fel.

- Bine, dar cum rămâne cu scrisorile, vreau să zic scrisori închise, în plicuri, din Malta – aţi primit vreuna? Poate că vă aduceţi aminte?

- Nu, nu, n-am primit niciodată scrisori. Eu nu am pe nimeni, domnule, aşa că n-are cine să-mi scrie. Eu primesc pliante şi facturi. Atât.

- N-aveţi chiar pe nimeni?

- Am o fiică, dar ea îmi dă telefon de două ori pe săptămână, n-are de ce să-mi trimită scrisori. După cum spuneam, nu primesc decât prostii în cutia poştală.

- Nimic altceva?

- Păi, Jutta Heim asta de care ziceţi, dacă ea chiar a stat aici, presupun că scrisorile i-ar fi redirecţionate către noua adresă. Pot să vă garantez că eu n-am primit niciodată aici vreo corespondenţă care să nu-mi fie

adresată mie. Şi cum vă spuneam, mie nu-mi scrie nimeni scrisori. Eu primesc doar pliante şi facturi. Sunteţi sigur că ăsta-i apartamentul?

- Da, sunt sigur. Uitaţi, bucătăria era acolo, unde se află şi acum, dar mobila era din aluminiu portocaliu.

- Portocaliu.

- Da, portocaliu.

- A fost o perioadă în care portocaliul era foarte la modă.

- Şi chiar aici, unde stau eu acum, era o canapea extensibilă.

- Când aţi fost aici?

— în 1980.

Sprijinindu-se de blatul din bucătărie, Anke Roth întinde braţul şi scutură scrumul. îl priveşte pe Erik, tuşeşte de câteva ori, trage fum în piept apoi îl suflă într-un fuior lung.

- Domnule, aveţi idee câte lucruri s-au schimbat din 1980 până acum? N-aş fi surprinsă ca, dacă doamna asta s-a mutat, s-o fi făcut acum multă vreme.

- Deci n-aţi auzit de o Jutta Heim de când v-aţi mutat aici, nu?
- Germania s-a schimbat enorm din 1980. Dacă ne-am schimbat şi noi, oamenii, n-aş putea să vă spun. Mulţi s-au mutat. Unii s-au descurcat în viaţă, alţii au rămas cumva în urmă. Bătrânii pensionari, ca noi, nu ne-am descurcat prea bine. Uitaţi-vă la mine, eu n-am avut niciodată o slujbă prea bună, am lucrat într-o...
- Iertaţi-mă că vă tot întreb, dar scrisorile astea...
- N-a venit aicea nicio scrisoare din străinătate.
- Săptămâna trecută sau cealaltă am mai trimis o scrisoare pe adresa dumneavoastră.
- Serios? Poate c-a ajuns la Jutta Heim. Eu n-am primit nimic.
- Dar aici locuia Jutta Heim.
- Ba aici locuiesc eu, după cum vedeţi. Singura persoană care a locuit vreodată cu mine este fiica mea. Iar ea nu mai stă aici de cincisprezece ani şi, oricum, nici pe ea n-o cheamă Jutta Heim. Dar cum aţi

cunoscut-o pe această Jutta Heim?

- Am cunoscut-o în Alexanderplatz. Lucra acolo. Era chelneriţă.
- Şi era frumuşică, cu părul lung, blond.
- Exact! V-o amintiţi, totuşi?
- Nu. Pe vremea aia multe femei aveau părul lung şi blond.
- Asta aşa e.
- Şi pe urmă v-a adus aici, după serviciu.
- Da, am venit aici şi trebuia să ne întâlnim din nou a doua zi, dar...
- Dar nu v-aţi întâlnit. Mă întreb de ce. Aşa că i-aţi scris, dar nu v-a răspuns niciodată.

-Aşa e.

- Şi acum aţi venit s-o căutaţi.
- Exact.
- Aţi aşteptat ceva timp, nu?

- De fapt, îi promisesem că mă întorc curând, dar... nu m-am mai întors.
- Ce păcat! Poate că atunci aţi fi găsit-o. Sigur nu vreţi o cafea?

Cerul e de un albastru adânc. Nu se vede niciun nor şi e aproape caniculă. Dar Erik merge cu capul în jos, fixând cu privirea trotuarul lung, întrerupt de câteva treceri de pietoni, una după alta. Apoi se urcă în autobuz şi-şi dă seama că a mers pe strada aceea pentru ultima oară. Poate că Mildred are dreptate. Cine ştie dacă nu există pe undeva un tânăr, undeva în lumea asta mare, un tânăr care îi poartă moştenirea? Sau vreo tânără blondă? Poate că de asta i-au rămas scrisorile fără răspuns. Anke Roth îi tot spusese că nu venise nicio scrisoare din Malta. îi mai zisese şi că i-ar fi plăcut să se întoarcă într-o altă vacanţă în Malta, pentru că-i priise vremea de acolo. Şi iar insistase că n-o cunoştea pe Jutta Heim. Exact ca Alexandra. în ziua în care murise tatăl ei, spusese că vrea să

meargă în Malta pentru soare, pentru mare. Şi Valentina îi zisese că i-ar fi plăcut să se întoarcă acolo cândva. Şi Nella la fel. Şi el aşteptase ca măcar una dintre ele să apară. Dar îl lăsaseră singur, mă rog, nu chiar singur... fuseseră şi cele care îi stătuseră mereu alături. Mildred, de exemplu, şi sora lui, iar acum Monique.

De mult nu mai mersese singur cu autobuzul. De foarte mult. Acum. Şi Nella. îi mai scrisese de câteva ori după ce îi dăduse vestea, iar scrisorile ei se încheiau întotdeauna cu „până când o să ne revedem”. Nici nu-şi mai aduce aminte care dintre ei s-a oprit din scris. A uitat şi adresa, probabil că i-a uitat şi figura.

în autobuz a stat cu ochii închişi, crăpându-i doar câte o clipă, ca să-şi dea seama unde era. Alexanderplatz. Iar în Alexanderplatz era plin de oameni care-şi făceau poze lângă ceasul universal. în camera de la Park Inn Hotel se uită pe geam în timp ce inima lui bate în

ritmul straniu cu care s-a obişnuit în ultima vreme. Pune sub limbă o pastilă albă, micuţă, şi se aşază pe un fotoliu cu faţa spre fereastră. închide ochii, aşteptând să se ivească zorii zilei de mâine, aşteptând ora întâlnirii pe care reuşise să o programeze chiar înainte de ora la care avea să ia avionul spre casă.

Probabil că se apropie zorii. Acum vede o fereastră prin care se cerne o lumină violetă, palidă. Parcă s-a mai domolit presiunea din piept. Se simte ca atunci când făcea cei câţiva paşi cu care se retrăgea în spatele cortinei, spre culise şi apoi spre cabina lui, unde putea, în sfârşit, să-şi scoată costumul şi să se demachieze. Aude nişte paşi dincolo de uşă. Sună ca şi cum trece un grup mare de oameni. închide ochii şi se odihneşte. Acum lumina e mai frumoasă. Simte că intră cineva în încăpere, se apropie de el. întoarce capul şi vede un asistent tânăr.

- Bună dimineaţa, domnule. Sunteţi bine? Cum vă mai simţiţi?
- Mai bine.
- A telefonat fiica dumneavoastră să vadă cum mai sunteţi. Aşteaptă la telefon. Vreţi să vă aducă ceva de acasă?
- Când pot să plec de aici?
- Doamna doctor hotărăşte asta. Cum vă simţiţi?
- Mai bine.
- Excelent! Vreţi să vă aducă ceva de acasă?
- Nu. Dar o să vină?
- Cam în vreo oră vin doctorii la vizită, bine?
- Nu, fiica mea. O să vină fiica mea?
- Fireşte c-o să vină. Dar deocamdată nu lăsăm pe nimeni să intre.
- Fiindcă trebuie să stau de vorbă cu ea.

- O să vină mai târziu. Orele de vizită sunt la prânz, atunci o să vină şi ea.
- Şi acum cât e ceasul?
- Şapte şi jumătate.

E o zi frumoasă. Cel puţin aşa pare, judecând după lumina care intră pe geam. Se îmbracă în grabă şi coboară la micul dejun. Se simte mult mai bine decât ieri. Ia câteva felii de pâine prăjită şi unt slab, nişte cereale, o cană cu ceai şi suc de portocale. Se uită pe harta Berlinului, la locurile pe care le-a marcat. E un semn roşu pe care l-a scrijelit cu două seri înainte. Are un carneţel cu foi albe şi un creion ascuţit în buzunarul de la piept. Nici o oră mai târziu, taxiul îl lasă în faţa unei clădiri uriaşe. înainte de a coborî, îl roagă pe şofer să-l ia tot de acolo, în vreo două ore. Două ore ar trebui să-i fie suficiente. Imediat ce păşeşte pe uşă, un poliţist îi cere un act de identitate. Erik Xerri îşi scoate paşaportul vişiniu, iar omul notează seria şi numărul. Semnează şi primeşte câteva

indicaţii. E o încăpere imensă, cu ferestre largi şi o lumină albă, ca sala de aşteptare în care stă mereu cam o oră, o oră şi jumătate până să ajungă la doctoriţa Savona. Lumina albă aproape că îl orbeşte. E o linişte deplină. Merge direct la biroul unde este o femeie, îl salută. El îi spune numele şi îi întinde o scrisoare pe care n-o mai arătase niciodată nimănui. Femeia îi tastează numele la calculatorul din faţa ei.

- îmi pare rău să vă dau o veste proastă, dar nu vă putem ajuta. V-am căutat numele, însă nu apare absolut nicăieri.

- Sunteţi sigură?

- Numele dumneavoastră nu e în niciunul dintre dosarele pe care le avem catalogate. Am încercat să găsim şi nume similare, ne-am gândit că poate a fost scris greşit, pentru că sunteţi străin, dar tot n-am găsit nimic.

- Şi asta ce înseamnă?

- înseamnă că n-aţi avut dosar la STASI.

- Dar e posibil să se fi rătăcit?
- Orice e posibil. Dar în perioada în care mi-aţi spus că v-aţi aflat în Berlin, dosarele şi înregistrările erau ţinute cu multă rigurozitate. Nu prea avem cazuri în care să se fi rătăcit acte. Vă pot spune cu oarecare certitudine că n-aţi avut dosar la STASI.
- Şi Jutta Heim? Numele ăsta l-aţi găsit?
- Aici e altă problemă, domnule. Regulamentul arhivei nu ne permite să divulgăm informaţii despre o terţă persoană decât moştenitorilor, în cazul unui deces. Vă este rudă această persoană?
- Doamnă, am cunoscut-o pe Jutta Heim în Berlinul de Est, în 1980. în martie 1980. Nu mai ştiu nimic de ea de atunci.
- Mulţi oameni pierd legătura cu persoanele pe care le cunosc de-a lungul timpului.
- Da, aveţi dreptate. Dar eu i-am tot scris acestei Jutta Heim mai mulţi ani şi n-am primit niciodată răspuns.

- Există şi mulţi oameni care nu răspund la scrisori.
- Şi aici aveţi dreptate. însă scrisorile nici nu mi s-au întors. Acum, ieri, am mers personal la adresa unde locuia Jutta Heim şi se pare că stă altcineva acolo.
- E vorba de aproape treizeci şi cinci de ani, domnule. Oamenii îşi mai schimbă locuinţa.
- Corect. Dar cum se face că persoana care locuieşte acolo nu mi-a trimis niciodată scrisorile înapoi?
- Poate că le-a rupt.
- Sau poate că au fost oprite de STASI.
- Am căutat şi în arhiva de scrisori nelivrate.

— Şi?
- Şi numele dumneavoastră nu figurează nicăieri. Mai mult, se pare că nu a fost oprită nicio scrisoare trimisă din Malta spre Berlin. Ceea ce înseamnă că scrisorile dumneavoastră trebuie să fi ajuns la destinatară.
- Dar am trimis una chiar la adresa asta cu doar câteva

săptămâni în urmă şi nici asta nu pare să fi sosit, ori doamna care locuieşte acolo acum... am vorbit cu persoana chiar ieri... mi-ar fi spus, nu?

- Domnule, este posibil ca persoana căreia i-aţi scris să fi făcut vreun aranjament cu Poşta să-i fie trimisă corespondenţa la noua adresă. Caz în care nu vă pot ajuta. Mă tem că nici Poşta nu vă va putea ajuta, din cauza regulilor de confidenţialitate.
- Dar nu puteţi măcar să-mi spuneţi dacă Jutta Heim, dacă numele acesta, apare pe undeva în arhiva dumneavoastră? Vă rog să-mi înţelegeţi situaţia, doamnă: sunt bolnav şi am să mor în curând, aş vrea s-o găsesc înainte de a pleca definitiv de pe lumea asta. Am venit din altă ţară special ca s-o găsesc şi sunt convins că undeva pe aici trebuie să existe documente despre ea şi despre mine.
- Dar, domnule, iertaţi-mă că vă întreb, ce vă face să credeţi că există un dosar legat de dumneavoastră? Când aţi venit

în Berlin, în 1980, a fost pentru afaceri sau cu vreo misiune diplomatică?

-Nu.

- Care a fost scopul vizitei dumneavoastră, în cazul ăsta?

- Eram în vacanţă.

- Şi domnişoara Heim ce rol a jucat în povestea dumneavoastră? Adică aţi cunoscut-o înainte de a veni aici?

- Nu, nu, am cunoscut-o la Berlin.

- Ei bine, poate depinde şi de perioada în care v-aţi aflat în contact. Cât timp aţi petrecut împreună?

A fost o singură noapte în Berlin, împărţită în două. Era martie. Stătea într-o cafenea şi a văzut o femeie de care s-a simţit atras după doar câteva clipe. O surprinsese de mai multe ori privindu-l, aşa că a aşteptat, bând mai multe ceşti de cafea proastă. Era martie. Alexanderplatz. Piaţa era rece, cenuşie şi tristă. Apoi şi-a făcut un pic de curaj şi a întrebat-o cum o cheamă. Aşa a început

drumul spre Marzahn, către apartamentul de la etajul opt, către canapeaua extensibilă, către o femeie pe care avea s-o vadă ultima dată în timp ce străbătea grăbită Alexanderplatz, pentru a porni pe acelaşi drum ca în seara anterioară, însă de această dată fără el.

- Domnule, vă înţeleg dorinţa, dar nu am niciun dosar despre dumneavoastră. Cu toate că STASI era uluitor de eficient, e greu de crezut c-ar fi avut câte un dosar pentru fiecare turist care a vizitat Berlinul. Şi, dacă am înţeles corect, v-aţi întâlnit cu persoana o singură dată.

- Da, dar după aceea ne-am scris întruna... Adică eu am scris întruna. Şi nu ştiu unde au ajuns scrisorile mele.

- Cu siguranţă nu sunt în arhivele noastre. STASI nu v-a reţinut niciodată scrisorile, nu v-au avut niciodată adresa în arhivă.

- Adică nu a stârnit niciodată bănuieli faptul că cineva dintr-o ţară noncomunistă

îi scria în mod regulat cuiva din Berlin?

- Se pare că nu.

- Dar poate că există un dosar pe numele Juttei Heim şi poate că scrisorile mele ar fi acolo mai curând decât sub numele meu.

- Dar Jutta Heim nu vă este rudă, aşa că nu vă putem oferi informaţii despre ea. Ce vă face să credeţi că ar fi intervenit STASI?

La două mese distanţă de el stătuse un tip îmbrăcat într-un costum cenuşiu. Nu-l băgase deloc în seamă. O privise doar pe Jutta Heim, care traversase în grabă Alexanderplatz împreună cu o altă tânără. Se grăbise după ele, încercând să le prindă din urmă.

- Domnule, nu numai ofiţerii STASI purtau haine cenuşii. Nu încerc să vă conving că bărbatul pe care l-aţi văzut nu era ofiţer STASI. Vă spun doar că numele dumneavoastră nu apare în arhivele noastre.

- Dar scrisorile mele...

- Din păcate, nu vă putem ajuta. Puteţi încerca la

Poştă, dar, după cum v-am spus, nu vă pot oferi nici ei informaţii legate de adrese. Sunteţi sigur că scrisorile dumneavoastră chiar au ieşit din Malta?

- Evident că au ieşit din Malta!

Inima. în clipa asta îşi dă seama că inima iar începe să-şi facă de cap. Tâmplele îi sunt scăldate în sudoare, a fost un efort şi să rostească această ultimă propoziţie. Poate din cauza efortului a ridicat tonul, fiindcă femeia din faţa lui îi face semn să vorbească mai încet. Clădirea aceasta înaltă, în care oamenii micuţi se ascund în spatele birourilor, tăcere, peste tot domneşte aceeaşi tăcere ca în Alexanderplatz în ziua aceea.

- Doamnă, nu ştiu dacă m-am făcut bine înţeles. E ultima mea şansă să o găsesc pe femeia asta. Sănătatea nu-mi va mai permite să mă întorc în Germania, fără îndoială. Am călătorit până aici în pofida sfaturilor doctorilor, care nu mi-au dat voie să plec. Tot ce vă cer

este un strop de înţelegere, un pic de ajutor.

Ochii femeii, de o nuanţă cenuşie, îl urmăresc fără să exprime mare lucru. îi observă tremurul buzei, fruntea care s-a îmbrobonit şi mai tare de sudoare, lacrimile care i-au apărut brusc în ochi. în faţa ei se află un bărbat pierdut, nesigur, care nu ştie ce să facă. îl priveşte în timp ce Erik îşi mai descheie un nasture de la cămaşă. Apoi ochii ei se întorc la monitor.

- Uitaţi, fac o excepţie şi vă rog să nu spuneţi nimănui. Nu vă pot oferi informaţii despre terţe persoane. Dar vreau să vă liniştesc şi să vă asigur că nu aţi fost spionat, în cazul în care de asta vă temeaţi. De asemenea, am căutat numele Jutta Heim în arhivele noastre. Am căutat prin listele de oameni care au lucrat pentru STASI, care au colaborat cu STASI şi care au fost urmăriţi de STASI. Fac o excepţie gravă pentru cazul dumneavoastră. Numele Jutta Heim nu apare pe nicio listă. Numele acesta nu

este în niciun document din arhivă.

- Adică?
- Adică Jutta Heim nu a avut niciodată nimic de-a face cu STASI, nici în calitate de colaboratoare şi nici ca victimă. Jutta Heim nu există.

Erik Xerri, plimbându-se prin Alexanderplatz. Şi-a petrecut restul zilei plimbându-se. S-a plimbat pe sub şirurile de tei, s-a plimbat spre etern înduioşătoarea gară, a trecut printr-o uşă uriaşă, s-a plimbat printr-un labirint plumburiu, în care răsunau strigătele mute ale oamenilor gazaţi, s-a plimbat peste tot şi pretutindeni şi ştia că trecuse pe lângă mai mulţi oameni pe care nici nu-i observase. Nu-i auzise. La un moment dat era cât pe ce să-şi scoată haina, pentru că i se lipea cămaşa de piele, iar soarele era minunat, dar nu era chiar aşa de cald. A mers ca şi cum se afla în drum spre casă, a dat colţurile fără să fie atent la numele străzilor, fără să se uite la harta pe care o avea la el. Şi apoi,

brusc, s-a trezit aici, în Alexanderplatz. Acum burniţează şi oamenii, pe care a început în sfârşit să-i vadă, şi-au deschis umbrelele. El nu are umbrelă, dar ce contează? Nu mai contează nimic. Totul a fost atât de uşor până în clipa asta. însă acum a devenit greu până şi să respire. îl dor picioarele, dar ştie că a mers mult. Are să se întoarcă în camera lui, să se arunce în fotoliul aşezat spre piaţă, ori o să închidă ochii şi o să adoarmă. Pe vremuri se întreba dacă avea să întâmpine şi dificultăţi în viaţă, dacă era posibil ca lucrurile să-i fie întotdeauna atât de simple. Şi iată răspunsul. De fapt, răspunsul l-a primit de la ochii aceia cu nuanţe cenuşii, de la buzele acelea cărnoase care au rostit propoziţia pe care nu crezuse că avea s-o audă vreodată: *Jutta Heim nu există.* O vede ţiganca aceea care merge cu copiii aşezaţi în cârd în spatele ei, cum trece pe la mese, ia pacheţelele de zahăr şi le împarte copiilor, iar aceştia le

deschid, îşi vâră limbile înăuntru şi lipăie tot ce prind. Aude o voce care spune: „Dacă nu mai e zahăr, vezi că am o punguţă cu dropsuri cu lapte, pune câte unul pentru fiecare. Şi nu sta prea mult, c-o să răceşti!” O să răcească şi părul i s-a umezit de la ploaie. O să răcească, îmbrăcat cum e doar cu o jachetă, peste o cămaşă subţire. O să răcească în piaţa asta. Şi zâmbeşte şi îi simte sărutarea şi-şi dă seama că ea a întins mâna, bâjbâind după pachetul de ţigări. Chibritul se aprinde, luminându-i o clipă faţa, iar el o aude pe întuneric cum suflă fumul, în timp ce îi mângâie umărul gol, plinuţ. Când intră în hotel, se mai întoarce o dată să mai arunce o privire spre piaţa în care Marion stă de vorbă cu domnul Magri, Marion, care îşi cară cutiuţa cu *cannoli.* Iar Bella apare la capătul celălalt al străzii, unduindu-şi şoldurile şi dând din fund în timp ce bărbaţii din *kazin* ies pe treptele de la intrare, ca să-şi înfigă privirea în ea, unii dintre ei chiar fluieră ca

nişte lupi, dar ea nu-i bagă în seamă, îşi continuă drumul, cu ochii toropiţi de somn. încă îmbrăcat, aşezându-se în fotoliu înainte de a închide ochii, vede jacheta largă, aşezată pe umerii Lizei, ai unei Lize fără păr, aflată în pragul casei lui, o vede pe Tania Bartolo apropiindu-se de el, cu faţa încă acoperită de machiaj. Acum închide ochii ca să se odihnească un pic, pentru că noaptea e deja pe sfârşite, iar Valentina îi spune că ar face bine să se culce, în timp ce-i întinde o bucată de hârtie pe care e scris numărul de telefon al Nellei, Nella care îl aşteaptă jos, în Fiatul ei roşu. Dar nu coboară la ea. Rămâne aici, aşteptând-o pe tânăra care are margarete micuţe în părul lung şi, când apare, îi zâmbeşte şi-i spune că o cheamă Alexandra. Acum îşi simte ochii tare grei, i se închid pleoapele şi parcă-s de piatră, nu le mai poate deschide.

-Papâ. Papâl

Asta trebuie să fie Mildred. Nimeni nu-i spune *papâ,* în afară de Mildred. Ar vrea să deschidă

ochii să o vadă. Chiar ar vrea, dar nu poate.

— *Papa,* cum te simţi?

Dar nu-şi poate mişca nici buzele. Tare ar vrea să-i spună lui Mildred. Să-i spună că în arhivele de la STASI n-a găsit nici urmă de ea. Ar vrea să-i spună ce-i ziseseră ochii aceia cu nuanţe cenuşii, *Jutta Heim nu există.* Dar nu-şi poate mişca nici ochii, nici gura. Fiindcă somn. Plimbat mult. Prea mult. Ea i-a zis, doctoriţa Savona i-a zis să o ia încet, să se plimbe un pic, dar nu aşa departe cum s-a dus el. A mers mult şi acum e obosit, asta e tot. Şi trebuie să doarmă, deşi ar vrea să deschidă ochii şi gura şi să-i spună lui Mildred.

- Nu poţi să vorbeşti cu mine, *papă?* E şi Monique aici. Vrei s-o saluţi? E aici Monique, e şi mătuşa Tes. Haide, *papă,* salută-le!

Ah, da, Monique. Şi Monique ar trebui să afle că Jutta Heim nu există. Şi apropo, Tessie, surioară, acum m-am întors, vezi? Ar trebui să trec pe

la tine, să bem o cafea şi să stăm de vorbă despre mama şi despre tata. Avem atâtea de discutat, mai ales despre tata. Dar aş vrea să vorbim şi despre mama. Biata femeie, ea n-a fost niciodată în centrul atenţiei. A fost întotdeauna izolată în bucătărie şi noi n-am prea băgat-o în seamă, nu? E ca şi cum în casa aia totul se învârtea în jurul lui tata. O să vorbim şi despre ea, Tes, biata de ea, merită şi ea un pic de atenţie, nu? O să trec pe la tine, Tes. Nu te chinui cine ştie ce, doar o ceaşcă de cafea, că nimeni nu face cafeaua aşa de bună ca tine, Tes. Şi putem să stăm de vorbă despre lumea de pe strada noastră. O mai ţii minte pe Marion, învăţătoarea? Da, aia care făcea parte din Mişcarea pentru Acţiune Catolică. Şi Bella. Tu n-ai reuşit deloc să-ţi dai seama unde mergea Bella în toiul nopţii, nu? Prea nevinovată ai rămas, Tes, să ştii. Mergea în Valletta. Asta era. Acum trebuie să dorm un pic, Tes, dar mâine sau cel mai

târziu poimâine am să trec pe la tine.

- Erik, cum te simţi, *qalbi?*

Asta trebuie să fie Monique. Ea e singura care-mi spune *qalbi.* Sunt doar un pic somnoros, Monique, asta-i tot.

- Erik, *qalbi,* mă recunoşti?

- E şi Monique aici, *papă,* vorbeşte cu tine. O auzi?

- Erik. Erik, poţi să vorbeşti cu noi? Te iubesc, Erik, ştii asta? Ştii? Mildred e aici, şi Tessie, şi eu. Suntem lângă tine, Erik.

Acum stau întins. Vlăguit. Lumina e tot mai difuză. Am ochii închişi. Nu pot să mă mişc. Restul e tăcere. Aud paşi lângă mine, chiar lângă mine. Horaţio vorbeşte mai tare: *Astfel se frânge o nobilă inimă. Noapte bună, dulce prinţ, aripile îngerilor cânta-vor un imn întru odihnă —.*

în doar câteva momente, luminile se sting cu totul.

Restul e tăcere. Până când încep aplauzele şi luminile orbitoare se aprind din nou. Privesc publicul care aplaudă în lojă, întind larg braţele şi fac o plecăciune

.**Erik Xerri** a murit în urma unui infarct, la 1 septembrie 2013. Slujba funerară a avut loc două zile mai târziu, la Biserica Sfânta Maria, din Attard, iar el este înmormântat în locul de veci al familiei, din Cimitirul Addolorata. în ziua în care a fost anunţată trecerea lui în nefiinţă, cineva a creat o pagină de Facebook, www.facebook.com /farewellerikxerri, care s-a umplut imediat cu mesaje de condoleanţe pentru familia sa, precum şi cu mărturii şi elogii pentru cariera lui în teatru. Ministerul Culturii a făcut o

declaraţie în numele întregii naţiuni, exprimând o tristeţe nesfârşită pentru pierderea unuia dintre cei mai mari artişti din istoria teatrului din Malta. La înmormântare a participat un număr impresionant de oameni, mulţi dintre aceştia fiind actori şi artişti, iar premierul a participat şi el, împreună cu numeroşi membri ai Parlamentului. Câteva posturi de televiziune au transmis ediţii speciale şi documentare despre cariera lui.

Alexandra Walcott Xerri locuieşte în Chester, în Anglia, şi-şi petrece mare parte din an în Palma de Mallorca, împreună cu partenerul ei. în ziua înmormântării lui Erik Xerri se afla pe un iaht, astfel încât a aflat de moartea lui după o săptămână.

Monique Gatt se află la conducerea unei companii care importă parfumuri şi cosmetice de lux. A doua zi după înmormântarea lui Erik Xerri, a dat un interviu televiziunii de stat, în care a vorbit despre

ultimele luni de viaţă ale marelui actor. în momentul de faţă lucrează la o biografie a lui Xerri.

Mildred Savridis Xerri s-a căsătorit cu un antreprenor cipriot la patru luni după moartea tatălui ei. Pe lângă fiica sa, Ella, are acum şi un fiu din căsătoria cu Demetris Savridis. Locuiesc în Limassol. în fiecare an, petrece câteva zile în Malta, cu mătuşa ei, şi în Chester cu mama ei, Alexandra.

Teresa, *sive* **Tessie Xerri,** a rămas nemăritată şi încă locuieşte în casa care le-a aparţinut părinţilor ei. O dată la două săptămâni merge la mormântul familiei ca să aprindă o lumânare şi să ducă un buchet de flori.

Liza Overgaard este înmormântată în locul de veci al familiei sale, care se întâmplă să fie în aceeaşi secţiune a cimitirului în care este îngropat şi Erik Xerri. După moartea ei, au fost găsite câteva scrisori şi vederi, adresate ei de către Erik Xerri, pe care fiica ei Laura i le-a

dat familiei actorului, după moartea sa.

Valentina Russo a murit într-un accident de maşină în timp ce se afla pe drum spre un sat de lângă Milano, într-un microbuz. Ancheta de după accident a revelat o defecţiune a frânelor vehiculului, care a derapat şi a intrat într-un parapet. Cu toate că toţi pasagerii, inclusiv şoferul, au fost duşi la spital, ea a fost singura care şi-a pierdut viaţa.

Nella Santagata a continuat să locuiască în apropiere de Siracuza, fiind contabilă la o firmă de asigurări. Nu este clar dacă a aflat de moartea lui Erik Xerri.

Tania Bartolo, după o lungă carieră în teatru şi o serie de poveşti de amor eşuate, s-a mutat într-un apartament micuţ, fără televizor. Ultima ei chemare la rampă a avut loc la finalul unei reprezentaţii a spectacolului *Casa Bernardei Alba* —, în care a jucat chiar rolul Bernardei. îşi petrece tot timpul pe internet, vorbind cu

tot felul de oameni, şi duce o viaţă retrasă. Ultima oară l-a văzut pe Erik Xerri pe un panou electoral care i-a ieşit în cale pe drumul spre spital, unde merge o dată la două luni pentru un tratament oftalmologie.

Marion Pisani, după o lungă carieră de învăţătoare la şcoala din sat, a ieşit la pensie la şaizeci de ani. A rămas foarte activă în parohie şi chiar cu o săptămână înainte de a muri încă îşi îndeplinea sarcina de a împărţi enoriaşilor imnurile ce aveau să se cânte în timpul slujbei religioase. A murit la Spitalul Mater Dei, după o scurtă suferinţă.

Bella Falzon a făcut doi copii cu doi bărbaţi diferiţi. Cel mai mare a murit la vârsta de nouăsprezece ani, într-un accident rutier. Când n-a mai lucrat la

Valletta, a fost o vreme femeie de serviciu într-o şcoală a Bisericii. A murit în anul 2003

.Note

1 Fragment din tragedia *Oedip rege* de Sofocle (n. tr.).

2 Romanul autoarei germane Christa Wolf, *Model de copilărie,* publicat iniţial în 1976 (n. red.).

3 Nume dat de forţele aliate celui mai cunoscut punct de trecere de pe întinderea Zidului Berlinului, devenit simbol al confruntării dintre Statele Unite ale Americii şi URSS în timpul Războiului Rece (n.tr.).

4 Personaj al controversatului roman *Doctor Jivago* al scriitorului rus Boris Pasternak (1890-1960) (n. tr.).

5 „Te slăvim, oh, azimă divină, fruct al unei iubiri sfinte cum alta n-a fost”, vers dintr-un imn religios, scris de părintele Karm Psaila.

6 „în dulcile dimineţi de mai”, imn religios, cântat întru slava Fecioarei Maria în luna mai.

7 Desert tradiţional italian, originar din Sicilia, ce constă în rulouri din aluat de foitaj, umplute cu o cremă dulce, de cele mai multe ori brânză ricotta, aromată cu vanilie (n. tr.).

8 Desert maltez ce constă într-o foaie de pandişpan, unsă cu cremă de ricotta, presărată cu ciocolată rasă, fructe confiate, dulceaţă şi însiropată cu lichior (n. tr.).

9 Club sătesc ce avea atât rolul unui club de socializare, cât şi pe cel de sediu şi locul pentru repetiţii ale fanfarei locale. Asemenea cluburi purtau adesea nume precum *tal-Istilla* („Steaua”).

10 Il-Helsien („Libertatea”) a fost o publicaţie de dreapta, ce simpatiza cu Partidul Muncitoresc.

11 Zone elegante, luxoase, din centrul Vallettei; Merchants Street este una dintre cele mai lungi străzi ale capitalei malteze, abundând în clădiri cu o arhitectură impresionantă, biserici, palate, dar şi magazine de lux (n. tr.).

12 Barrakka de Sus şi Barrakka de Jos, două grădini publice aflate în apropierea Marelui Port din Valletta, la care are vedere panoramică (n.tr.).
13 Căsuţă pentru o singură persoană, de obicei aflată în curtea unei case mai mari, însă cu totul separată de aceasta (n. tr.).
14 Preparat tradiţional sicilian, care constă într-o pizza peste care este pusă deasupra, în oglindă, ca un capac, o altă pizza. Umplutura poate fi atât sărată (carne, brânzeturi, legume), cât şi dulce (cremă de fistic, cremă de ciocolată, brânză dulce, miere) (n. tr.).
15 It-Torca („Torţa”) a fost un ziar deţinut de Partidul Muncitoresc din Malta.
16 Unul dintre posturile de televiziune de stat din Italia.
17 – Marcă italiană de ţigări, aflată în proprietatea Monopolio di Stato. Numele este un acronim pentru *Messis suma,* „cea mai bună recoltă”, însă este popular jocul de cuvinte

care îi atribuie acronimului semnificaţia de *morte sicura,* „moarte sigură” (n. tr.).

18 Romanul cunoscutului scriitor Alfred Doblin, publicat în 1929.

19 Salvatorul („Is-Salvatur”), epitet folosit adesea de susţinătorii lui Dominic Mintoff, lider al Partidului Muncitoresc între anii 1949 şi 1984 şi premier al Maltei în perioada 1955-1958, precum şi în 1971-1984.

20 Lehen is-Sewwa („Vocea adevărului”), publicaţie conservatoare, catolică.

21 Fragment din piesa *Nora* a dramaturgului norvegian Henrik Ibsen, considerat părintele teatrului modern european (n. tr.).

22 Referire la versurile unei faimoase melo

dii a artistului italian Vasco Rossi, *Vita spericolata* (n. tr.).

23 „Poate că nu ne vom mai întâlni niciodată, fiecare cu necazurile lui, fiecare pe

drum
ul
alerg
ând,
fieca
re
drum
comp
licat
peste
poat
e,
căci
sunte
m cu
toţii
rătăc
iţi pe
drum
urile
noast
re”
(din
melo
dia
Vita
speri
colat
a a
lui
Vasc

o Rossi).

24 Fragment din tragedia *Macbeth,* scrisă de William Shakespeare în anul 1606 (n. tr.).

25 Idem.

26 Vers din tragedia shak

esperiană *Hamlet. 27 Casa Bernardei Alba,* piesă de teatru scrisă de Federico Garcia Iorca (1898-1936) (n. tr.).

Cuprins

Despre autor
Necunoscuta din Berlinul de Est
Note